PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 60 lir

Leto XXV. Št. 89 (7283)

TRST, četrtek, 17. aprila 1969

DANES NA DNEVNEM REDU POLITIKA DO JUGA

Živahna razprava v poslanski zbornici o dramatičnih dogodkih v Battipaglii

Različna stališča na zasedanju vodstva PSI - Senat obravnava predlog o ustanovitvi preiskovalne komisije o banditizmu na Sardiniji

RIM, 16. — V poslanski zbornici se je danes ves dan nadaljevala živahna razprava o dogodkih v Battipaglii in zlasti o včerajšnjem poročilu ministra za notranje zadeve Restiva o teh dogodkih ter izjavi predsednika vlade Rumorja.

Med današnjimi pomembnejšimi govorniki je bil tudi tajnik KD Piccoli, ki je dejal, da je prišlo do primera Battipaglia, ko se stvari razvijajo naprej in ne v okoliščinah imobilizma, zaradi tega je treba priznati, da se je tudi na jugu nekaj premaknilo naprej. Piccoli pa je mnenja, da je v Italiji prišlo do zavesti, da se lahko demokratično zahteva svoje pravice, vendar pa obstajajo tudi organizirane skupine, ki iščejo pretveze za napad na demokracijo. Tako je prišlo po vsej državi do številnih primerov nasilja, ki so med seboj povezani, pri čemer je Piccoli kot primer navedel tudi zadnje upore v jetnišnicah.

Glede vprašanj javnega reda je Piccoli mnenja, da je zelo nevarno podpirati skupine z anarhističnimi težnjami, kot to delajo sedaj komunisti, češ da so že nekdaj videli, kako so take skupinice kolebale med Gramscijem in Mussolinijem in so se na koncu pridružili Mussoliniju. Za policiste je dejal, da imajo pravico do spoštovanja in solidarnosti vseh Italijanov. Poročilo Restiva je ocenil kot posem točno in ga vzel odločno v zaščito. Končno je Piccoli govoril o možnosti razorožitve kot o zelo oddaljeni abstraktni perspektivi, ki potrebuje «dolgo potovanje demokracije».

Bucalossi je izrazil v imenu republikancev polno solidarnost z vlado tudi zaradi tega, ker bi sedaj kriza vlade pomenila dejansko krizo v celotnem javnem življenju in imela resne ter nepredvidene posledice.

Zanimive in ostro polemične so bile izjave socialističnega poslanca in predstavnika levice v stranki Lombardija, ki je dejal, da je bilo poročilo ministra nepopolno in nedenčno, vendar pa je to poročilo potrdilo, da se na osnovi dogodkov v Battipaglii zastavlja zelo ostro vprašanje razorožitve policije, ki še vedno temelji «na buržoaznih načelih oblasti». Treba je opraviti koncept, da je treba najprej braniti življenje policijskega agenta nato pa navadnega državljana, treba je končati z razširjeno mislijo, da je policija nekaj posebnega, ko pa v resnici ni na razpolago zahtev, ki jih ji zastavlja ustava. Policijo je treba «politizirati» v tem smislu, da mora biti na ustrezna institucija. Dolžnost vlade je, da ima policija jasne demokratične koncepte in da se prekine s stališči, ki so v nasprotju z ustavo, saj policija ne sme braniti zakršen koli red, temveč republiški ustavni red. Javno mnenje je zaskrbljeno zaradi govoric o nevarnosti za demokratične institucije, saj gre v resnici za točne načrte sil, ki računajo z državljanskimi vojno in pri tem mislijo, da je državni prisilni aparat kot v preteklosti nudil podporo desnici.

Lombardi je nato dejal, da vladni odgovor nikakor ne pomeni, da so stvari ostale, kot so bile prej. Položen je bil levičarski, ali desničarski odgovor. Dobili smo desno zbiro. Položaj postaja za socialiste nevzdržen, pri čemer je Lombardi polemiziral z De Martinom, da je šel v vlado ob pogoju, da socialistični ministri odstopijo, če bodo ponovili dogodki iz Avole. Lombardi je zaključil, da sedaj nima nobenega smisla več govoriti o omejitvi večine, saj je mogoče reševati pereča vprašanja samo s prispevkom vseh, za kar pa je potreben odločen političen preobrat.

V razpravo so posegli še številni drugi poslanci in je trajala ves dan. Jutri pa bodo na vrsti številne resolucije, ki so jih vložile skupine in ki se nanašajo na politiko vlade do Juga.

Sporedno s to razpravo pa je prišlo popoldne do sestanka vodstva PSI, ki je razpravljalo izključno o dogodkih v Battipaglii in njih posledicah. Očitno je prišlo do izraza, da obstajajo glede bistvenih vprašanj dokaj deljena mnenja in zato tudi bistveno drugačni odgovori ter da stranka tudi glede tega vprašanja ni enotna. Razprava je bila dolga, vendar brez pravega zaključka. Tajnik PSI Ferri je uvodoma ponovil stališča, ki jih je izrekel že med svojo včerajšnjo intervencijo v poslanski zbornici in predvsem ugotovil, da tokrat žrtve niso rezultat organiziranega nasilja, temveč posledica panike in torej samoobrambe. Na tej osnovi je tudi razvijal že znane teze o nadaljnjem obstoju socialistov v vladi. Z njim se ni strinjal Brodolini, ki je mnenja, da gre za resna socialna nasprotja in za nasprotja med gospodarskim ter socialnim in političnim razvojem. Glede policije je Brodolini mnenja, da jo je treba izpopolniti, bolje plačati, bolje opremiti in da je treba izključiti možnost uporabe strelnega orožja.

Podpredsednik vlade De Martino je mnenja, da je akcija vladnih strank šibka in brez pobud. De Martino je tudi opozoril na nevarnost kampanje o obnovitvi javnega reda in legalnosti in da se dejansko kliče «močno državo» in da je v tem ozračju po eni strani in ozračju ekstremizma po drugi strani prišlo do tragičnih dogodkov v Battipaglii. Tanassi je mnenja, da so v vladi socialisti prav tako odgovorni, kot so demokristjani in je v tej zvezi podčrtal nujnost polne odgovornosti.

V senatu so danes pričeli obravnavati zakonski predlog, ki predvideva ustanovitev parlamentarne preiskovalne komisije, v kateri bo po 15 senatorjev in poslancev in ki bo raziskala vzroke banditizma na Sardiniji, sedanje načine pobijanja tega pojava in predlagala možne rešitve.

V Battipaglii je mirno in so danes pričeli popravljati poslopje komisariata javne varnosti, ki ga bodo odprli v petek. Danes se je župan sestal v Salernu z načelnikom urada za delo, s katerim se je dogovoril za tečaj za prekvalifikacijo 400 tobačnih delavk.

Minister za šolstvo Ferrari Aggradi je danes podpisal dekret, s katerim predpisuje predmete, iz katerih se bo letos poleti polagalo maturo na srednjih šolah. Jutri opoldne bo minister ta dekret podrobneje pojasnil na tiskovni konferenci. Ministrstvo je izdajo tega dekreta dolgo časa zavlačevalo, kar je bil tudi povod za številne proteste srednješolcev po Italiji.

Jutri zvečer prispe v Rim na uradni obisk francoski zunanji minister Debre, ki se bo v petek dopoldne sestal z Nennijem, nato ga bo sprejel predsednik republike, popoldne pa Moro. V soboto bo Debre obiskal Vatikan.

Danes se je sestal izvršni odbor KPI, ki je obravnaval položaj v državi v zvezi z dogodki v Battipaglii in razpravo v parlamentu. Nato je poročal Galluzzi o pripravah za svetovno konferenco komunističnih partij in o drugih problemih mednarodnega delavskega gibanja.

Sindikalne organizacije CGIL, CISL in UIL so potrdile splošno stavko državnih uslužbencev, ki bo v soboto, 19. aprila. Njih zahteve bodo jutri objasnili na tiskovni konferenci.

Novi spopadi ob Suezu in Jordanu

AMAN, 16. — Jordanski vojaški predstavnik je javil, da sta danes dve izraelski letali napadli z raketami in napalmom dva jordanska položaja, medtem ko je bil čez reko Jordan v teku topniški dvoboj. Ta je trajal približno tri ure. Predstavnik je dodal, da so začeli streljati Izraelci; napad dveh izraelskih letal je trajal kakih deset minut.

V Tel Avivu je vojaški predstavnik potrdil, da sta izraelski letali bombardirali jordansko ozemlje. Dodal pa je, da sta to storili, potem ko so z jordanskega ozemlja začeli streljati čez reko Jordan.

Nov topniški dvoboj je bil danes tudi ob Sueškem prekopu. Kakor so javili v Kairu, je dvoboj trajal dve uri na fronti dolgi 30 kilometrov. V Tel Avivu pa zatrjujejo, da so začeli streljati Egipčani, na kar so Izraelci odgovorili.

V Kairu so uradno javili, da je vlada dala ukaz svojemu predstavniku v OZN, naj obvesti predsednika varnostnega sveta o včerajšnjem spopadu ob Sueškem prekopu. Izraelski minister za obrambo general Dajan je izjavil, da ne predvideva bližnje obnovitve večjih spopadov na Srednjem vzhodu.

SPOROČILO AMERIŠKEGA DEPARTMAJA ZA OBRAMBO

Sodelovanje vojnih ladij ZDA in SZ pri iskanju sestreljenega letala

Našli so nekaj razbitin - Severna Koreja zahteva sestanek komisije za premirje - Izjave senatorja Mansfielda

WASHINGTON, 16. — Ameriški departma za obrambo je javil, da so našli razbitine letala v Japonskem morju južno od severnokorejskega mesta Čengjin in južno od kraja, kjer se sovjetsko-kitajska meja stika na morju. Do sedaj niso opazili preživelih članov posadke.

Ameriški predsednik Nixon je predsedoval danes sestanku državnega sveta za varnost. Pozneje pa je departma za obrambo objavil sporočilo, ki pravi: «Iz raznih virov, od katerih so nekateri delikatni, lahko potrdimo, da je letalo ves čas med svojim poslanstvom bilo zunaj zračnega prostora, ki ga Severna Koreja zahteva za svojega. Vsi do sedaj razpoložljivi dokazi, vštevši severnokorejske izjave in najdba razbitin, nas navajajo k prepričanju, da so letalo sestrelila severno-korejska letala. Do sedaj ni znakov o preživelih. Te vrste izvidniških poletov so v teku že nad dvajset let nad Japonskim morjem; v tem ni bilo nič neobičajnega. V preteklih letih so te polete odobrile visoke oblasti države in vojaških departmajev, odbor glavnih štabov in Bela hiša. Vsako teh poslanstev predstavlja zakonito uporabo mednarodnega letalskega prostora.»

V ZDA se iz raznih krogov slišijo zahteve, naj ameriška vlada izvede povračilne korake proti Severni Koreji. Republikanski predstavnik Mendel Rivers je predlagal, naj bi uničili kako severnokorejsko vojaško oporišče ali celo uporabili atomsko orožje. Toda v washingtonskih uradnih krogih prevladuje mnenje, da bo Nixon ravnal zelo previdno, da se izogne novim zaostritvam. Na področju, kjer je neko letalo opazilo razbitine, se nadaljuje iskanje. Pri tem sodelujejo ameriške in sovjetske vojne ladje. Pentagon je javil, da je neko ameriško letalo letelo nad sovjetsko ladjo in slikalo razbitine, ki so jih sovjetski mornarji našli v morju. Na tem področju sta dve sovjetski vojni ladji, skupno z nekaj letali, ki sodelujejo pri iskanju. Iz Japonske sta prišli dve ameriški vojni ladji.

V južnokorejski prestolnici so ameriške in južnokorejske sile v pripravljenosti za vsak primer. Severnokorejska vlada pa je zahtevala, naj se v petek sestane komisija za premirje. Nedvomno je ta zahteva povezana s sestrelitvijo ameriškega letala. Ni znano, ali so Američani sprejeli zahtevo za sestanek. Tudi v ameriškem oporišču na otoku Okinawi so številna ameriška letala v pripravljenosti.

Ameriški predstavnik v Sajgonu je sporočil, da so v pripravljenosti tudi tri ameriške letalonosilke, ki so sedaj ob vietnamski obali.

Japonski zunanji minister je izjavil, da je ameriško štirimotorno letalo «skušalo zbežati, ne da bi reagiralo na severnokorejsko akcijo». Dodal je, da japonska vlada nima sedaj točnih podatkov, da bi vedela, ali je bilo ameriško letalo zunaj severnokorejskega zračnega prostora, kakor trdijo v Washingtonu, ali pa je prodrlo globoko v ta prostor, kakor trdijo v severnokorejski prestolnici. Naj bo karkoli, je dodal minister, je sestrelitev letala primer pretiravanja pri samoobrambi.

Zvečer je predstavnik državnega departmaja sporočil, da je ameriški torpedni lovec «Dale» našel dva kosa trupa letala, na katerih se vidijo luknje izstrelkov. Značilno je tesno sodelovanje ameriških in sovjetskih vojnih ladij in letal pri iskanju razbitin letala in morebitnih še preživelih članov posadke.

Voditelj ameriške demokratične večine v senatu Mansfield je izrazil mnenje, da so sestreljeno letalo poslali na akcijo, ne da bi bil predsednik o tem obveščen. Dodal je, da mora vsa dejavnost te vrste biti pod nadzorstvom predsednika, in je predlagal ustanovitev osrednjega urada v Beli hiši, ki bi nadzoroval razne obveščevalne službe, zato da bi se izognili ponovitvi podobnih incidentov.

Pentagon pa je javil, da je bilo v letošnjem prvem trimesečju nad Japonskim morjem 190 podobnih akcij, kakršno je izvedlo sestreljeno letalo.

LONDON, 16. — Britanski minister za zaposlovanje in produktivnost Barbara Castle je orisala danes pred poslansko zbornico temeljne točke «omejenega» zakonskega osnutka o sindikalni reformi, ki ga bo vlada v kratkem predložila. Sindikati so že ostro kritizirali osnutek, ki naj bi omejeval pravico stavke.

OB 25-LETNICI POHODA XIV. DIVIZIJE

Velike priprave za proslavo v Velenju

Računajo, da se bo proslave udeležilo sto tisoč ljudi ter mnogo zastopnikov iz sosednih držav

LJUBLJANA, 16. — Osrednje proslave 28-letnice ustanovitve osvobodilne fronte Slovenije in 25-letnice legendarnega pohoda XIV. divizije na Štajersko, ki bo 27. aprila na Titovem trgu v Velenju, se bo, kot se pričakuje, udeležilo nad 100.000 ljudi. Na proslavo so poleg delegacij zveznih organov in republik povabljeni zastopniki slovenskih organizacij iz Avstrije in Italije, zastopniki partizanskih organizacij in ugledni antifašistični borci iz obeh sosednih držav, kakor tudi delegacije obmejnih občin Avstrije in Madžarske. Za okrog 7000 preživelih koroških in štajerskih partizanov in za okrog 4000 gostov se v Velenju pripravlja improvizirano partizansko taborišče.

Skupina delavcev, zaposlenih v obratu Martinovih peči železarne na Jesenicah, je včeraj, nezadovoljna z ukrepi, ki se predvidevajo za finančno ozdravljenje železarne, prenehala z delom. Delavski svet železarne je pozval delavce, naj najkasneje do 12. ure danes nadaljujejo normalno proizvodnjo. Kljub grožnji, da bo proti nespoštovalcem tega sklepa uveden disciplinski postopek, se del delavcev popoldanske izmene ni odzval pozivu delavskega sveta.

V zvezi s prenehanjem dela v enem izmed obratov železarne na Jesenicah je danes izvršni svet Slovenije izdal posebno sporočilo za javnost, v katerem se med drugim poudarja, da se je izvršni svet na seji 25. marca z zastopniki vodstva železarne dogovoril o osnovah postopne gospodarske ozdravitve podjetja in ugotovil, da je ravnanje skupine delavcev, ki so prenehali z delom, v nasprotju s sprejetimi ukrepi za sanacijo železarne. Izvršni svet Slovenije obsoja ravnanje teh delavcev ter podpira delavski svet železarne, občinsko skupščino in občinske družbeno-politične organizacije, ki se zavzemajo za izvajanje ukrepov sanacije.

Železarna Jesenice je zaključila lansko leto z občutno izgubo. Delovni kolektiv železarne je že lani sprejel vrsto ukrepov za izboljšanje finančnega položaja, toda kljub povečani produktivnosti dela, izboljšanja kvalitete in racionalizacije proizvodnje se ni mogel občutno izboljšati finančni položaj podjetja.

Tudi Schmidt se je ustavil ob Heinemannovi izvolitvi ter izrazil mnenje, da bi morebitna izvolitev demokrščanskega kandidata Schroederja z glasovi neonacistov imela pogubne posledice za državo in za njen ugled v mednarodni skupščini. Schmidt je tudi poudaril potrebo, da ZRN v doglednem času podpiše pogodbo proti širjenju jedrskega orožja. O gospodarskem položaju je končno govoril minister za gospodarstvo Schiller.

Kongres zahodnonemške socialdemokratske stranke

BONN, 16. — V Bad Godesbergu se je danes začel izredni kongres nemške socialdemokratske stranke (SPD), ki se ga udeležuje 344 delegatov. Edini gost iz tujine je predsednik švedske vlade Tage Erlander, ki je prinesel pozdrave socialistične internacionale.

Kongres je odprl podpredsednik in minister za združitev Wehner, nato pa je spregovoril bivši pravosodni minister in novoizvoljeni predsednik zvezne republike Gustav Heinemann, ki je danes uradno zapustil vse svoje funkcije v vodstvu stranke. Ob ploskanju občinstva je Heinemann poudaril, da kot državni poglavar ne more imeti aktivnih nalog v stranki, da pa bo ostal navezan na SPD.

Govoril je tudi predsednik SPD zunanji minister Brandt, ki je podčrtal pomen Heinemannove zmage na predsedniških volitvah ter vstopa stranke v «veliko koalicijo» s CDU/CSU, do katere je bil Brandt v svojih izjavah dokaj polemičen.

Programski govor je imel načelnik parlamentarne skupine SPD Schmidt, ki je bil ravno tako polemičen do demokristjanov ter odkrito govoril o novi socialdemokratski vladi v Zahodni Nemčiji.

Kmalu spet vzpostavljeni diplomatski odnosi med ZDA in Kambodžo

SAJGON, 16. — V poslanici, ki jo je poslal kamboškemu državnemu poglavarju princu Sihanuku je ameriški predsednik Nixon izjavil, da ZDA priznavajo kamboške meje, kakršne je določila sama Kambodža. Sporočilo je dal glasnik ameriškega veleposlaništva v Sajgonu, ki je povedal, da je bila poslanica izročena po avstralskem veleposlaniku v Pnom Penhu.

Kmalu po prejemu Nixonove poslanice je princ Sihanuk sklical tiskovno konferenco, na kateri je uradno napovedal, da bodo diplomatski stiki z ZDA v kratkem vzpostavljeni.

O trgovini ZDA z zahodno Evropo

BONN, 16. — Ameriški minister za trgovino Maurice Stans, ki je prišel sinoči v Bonn, je začel posvetovanja z zahodnonemškimi voditelji. S podtajnikom za gospodarstvo se je pogovarjal o odpravi ovir za ameriški uvoz v Evropo. Popoldne sta ga sprejela kancler Kiesinger in finančni min. Strauss.

Ameriški minister je predlagal zahodnonemškim gospodarstvenikom začetek razgovorov med Evropo in ZDA podobnim «Kennedyjevi rundi», katerih namen bi bil odprava omenjenih ovir.

Minister je predlagal tudi sklenitev svetovnega sporazuma o tekstilnih proizvodih, da zavarujejo industrijske države, predvsem ZDA pred izvozom iz držav, ki uvajajo na tem sektorju zelo nizke cene.

Zahodnonemški podtajnik za gospodarstvo Dohnayni pa ni prikrival, da bonska vlada odločno nasprotuje taki pobudi. Tak sporazum bi bil nevaren, ker bi povzročil spopad med skupino industrijskih držav in državami, ki uvajajo nizke cene.

Ameriški minister je načel tudi vprašanje kmetijske politike skupnega tržišča in poudaril, da so ameriški sektorji, ki najbolj izvažajo, sedaj v velikem razmahu.

Minister je dalje izjavil, da imajo ZDA dve alternative: ali omejiti uvoz, ali pa okrepiti izvoz. Dejal je, da hoče Amerika uvesti pot liberalizacije. Dodal je, da ZDA potrebujejo vedno večje trgovinske presežke, da lahko financirajo uvoz, pomoč državam v razvoju, potovanja Američanov v tujino in vojaške izdatke preko morja. Vendar pa je dejal, da ameriška vlada rajši naroča pri ameriških podjetjih, kadar gre za oborožitev, tudi če tuja podjetja ponujajo ugodnejše pogoje, v katerih bi na primer lahko prihranili celo 50 odstotkov.

Jutri bo ameriški minister prišel v Ženevo, kjer se bo sestal z glavnim ravnateljem GATT. Iz Ženeve bo odpotoval v Milan.

PODATKI ZVEZNE VOLILNE KOMISIJE SFRJ

V Sloveniji največja udeležba na nedeljskih volitvah

Podpisan nov sporazum o ribolovu med Jugoslavijo in Italijo

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 16. — Po podatkih zvezne volilne komisije, ki še vedno niso dokončni, se je nedeljskih volitev za družbeno - politične svete zvezne skupščine, republiških in pokrajinskih skupščin in za odbornike občinskih svetov od skupno vpisanih 12,824.079 volilnih upravičencev udeležilo 11,152 tisoč 85, oziroma 86.69 odstotkov.

V Bosni in Hercegovini se je volitev udeležilo 83.4 odst v Črni gori 78.83, na Hrvaškem 87.92, v Makedoniji 84.87 v Sloveniji 89.9 odstotka, v Srbiji 87.63 odstotka volilnih upravičencev. Volitve za poslance zvezne skupščine so povsod potekale v redu, tako da ne bo nobenih ponovitev. Čeprav tokrat zaradi več kandidatov tehnika volitev ni bila tako enostavna kot pri prejšnjih volitvah, je vendarle odstotek neveljavnih volilnic povsod pod 10 odstotkov Na mnogih voliščih, kjer sta bila dva in več kandidatov, je bila razlika med «zmagovalcem» in «premaganimi» zelo majhna. Ponekod niso bile izvoljene dobro znane in zelo ugledne osebnosti in volivci so dali svoje zaupanje novim še ne uveljavljenim osebam.

Opolnomočena ministra Jugoslavije in Italije dr. Zvonko Perisić in Giorgio Fragnito sta podpisala danes v Beogradu v imenu svojih vlad sporazum, s katerim se obnavlja in dopolnjuje dosedanji sporazum o ribolovu italijanskih ribičev v jugoslovanskih vodah. V novem sporazumu se daje večji pomen ribolovni coni na področju Bara. Sporazum predvideva med drugim tudi povečanje odškodnine, ki jo plačuje Italija Jugoslaviji, in to v skladu s povečanjem cen od 1965. leta dalje. Med pogajanji za obnovitev sporazuma so na obeh straneh poudarjali pomen znanstvenega sodelovanja na področju ribolova in so izrazili željo, da gospodarske organizacije obeh držav nadaljujejo iskanje novih možnosti sodelovanja na tem področju.

Opolnomočeni minister Fragnito je po podpisu sporazuma izjavil, da bo sporazum prispeval k razvoju gospodarskega, znanstvenega in tehničnega sodelovanja med Jugoslavijo in Italijo in omogočil, da se ozračje medsebojnega razumevanja prenese tudi na druga področja jugoslovansko - italijanskih odnosov. Dr. Perišić je s svoje strani izrazil zadovoljstvo zaradi uspešno končanih pogajanj in poudaril, da sporazum govori o skupnem zanimanju Italije in Jugoslavije, da se s sodelovanjem ribiških gospodarstev in znanstvenih ustanov obeh držav racionalno izkorišča ribje bogastvo Jadranskega morja.

Član sveta federacije Edvard Kardelj je sprejel danes osebnega odposlanca predsednika Sudana, člana vrhovnega sveta Kedira Hamada, ki je včeraj izročil predsedniku Titu osebno poslanico predsednika Sudana Azharija. Kardelj in Kedira sta v pogovoru, ki je potekal v prisrčnem ozračju, izmenjala misli o mednarodnem položaju in o vprašanjih s področja odnosov med Jugoslavijo in Sudanom.

B. B.

mokracija» (centristi). Večina njegove skupine se je bila že odločila za «ne», Duhamelovo osebno stališče pa ji je bilo doslej še neznano.

Papež Pavel VI. bo obiskal Ženevo

VATIKAN, 16. — Papež Pavel VI. bo v prvi polovici junija potoval v Ženevo, kjer se bo udeležil svečanosti za petdeseto obletnico ustanovitve Mednarodne organizacije za delo (OIT). Sporočilo je dal danes sam papež več tisočim vernikom v baziliki sv. Petra.

Ob priliki potovanja v Ženevo bo papež Pavel VI. obiskal tudi sedež ekumenskega sveta cerkva, ki združuje krščanske nekatoliške cerkve in ki ima svoj sedež v švicarskem mestu. Iz Vatikana poročajo, da bo papeževo potovanje zelo kratko; trajalo bo največ en dan.

Nov namestnik poveljnika ameriških sil v Juž. Vietnamu

SAJGON, 16. — Ameriško vojaško poveljstvo v Sajgonu je sporočilo, da je bil general William Rossom imenovan za namestnika vrhovnega poveljnika ameriških sil v Vietnamu na mesto gen. Goospasterja, ki je bil določen za vrhovnega poveljnika zavezniških sil v Evropi.

V OZRAČJU MOČNEGA SOVJETSKEGA PRITISKA

Danes pomembno zasedanje plenuma CK KP Češkoslovaške

Nepričakovana «rehabilitacija» nekaterih skrajnih prosovjetskih članov CK - Govorice o bistvenih izpremembah v vodstvu

PRAGA, 16. — Jutri se bo sestal centralni komite češkoslovaške komunistične partije in se od njega pričakujejo pomembni sklepi, ki bodo globlje zarezali v politično življenje na Češkoslovaškem. Predvidevanja so temačna, saj je do tega sestanka prišlo po ponovni grobi sovjetski intervenciji in zelo ostrega pritiska, pa tudi nekateri zunanji znaki nič dobrega ne obetajo.

Izvršni odbor predsedstva partije je tako po današnji seji izdal sporočilo, da je treba javno povedati, da ne obstaja noben dokaz, ki bi dovoljeval, da se nekatere tovariše obdolžuje izdajstva ali kolaboracionizma. Nato pa se navaja, da gre za bivše člane prezidija Bilaka, Barbireka, Kolderja, Pillerja, Rigo in Svetsko, namestnika Lenarta ter Kapeka, tajnika CK Indro ter predsednika nadzorne komisije Jakeša.

Vsi ti so igrali med zasedbo avgusta lanskega leta kaj čudno vlogo in so bili nedvomno nekateri med njimi že v naprej obveščeni in so bili tudi nekateri potencialni kandidati za sestavo nove vlade. Sedaj pa je njih vloga v CK in političnem življenju jasna in je zato značilno, da so jih «rehabilitirali» prav pred jutrišnjo sejo CK.

Centralni komite KPČ ima 190 članov, poleg tega pa se seje udeleži še kakih šestdeset oseb, ki nimajo pravico glasovanja. Število CK je visoko, ker gre v bistvu za združitev dveh centralnih komitejev: izvoljenega na 13. kongresu še za časa Novotnega in izvoljenega med najbolj vročimi dnevi sovjetske okupacije. Predvidevajo, da bo prišlo do bistvenih izpremenb v vodstvu partije in se vedno bolj govori o zamenjavi Dubčka. Istočasno pa bodo znatno zmanjšali število članov predsedstva, ki so ga 31. avgusta lani povečali od 13 na 21 članov podobno, kot so to naredili za CK. To znižanje bi imelo važen politični pomen, ker bi na tak način odstranili iz najpomembnejšega organa nekatere progresiste in med njimi prav gotovo Smrkovskega.

Sindikalni svet je po plenarnem zasedanju 14. in 15. aprila izdal resolucijo, v kateri podpira sedanje vodstvo z Dubčkom na čelu. Sindikati obsojajo izgrede od 28. marca in pravijo, da gre za maloštevilne neodgovorne osebe, ki jih je treba kaznovati. Pomemben je tudi odstavek o novinarjih, kjer jim sindikat daje priznanje, da na pošten način branijo pojanuarsko politiko in da se ne sme vseh sredstev obveščanja dolžiti za današnje stanje.

Rogersove izjave o Srednjem vzhodu in Kitajski

WASHINGTON, 16. — Ameriški državni tajnik Rogers je na letnem zborovanju družbe ameriških založnikov časopisov izjavil, da majhne države lahko impulzivno ravnajo v mednarodnih zadevah, toda močne države morajo pokazati zmernost. Rogers, ki je verjetno mislil na sestrelitev ameriškega izvidniškega letala, je dodal: «Zapletenost svetovnih zadev bi nas morala naučiti potrebe razumnega ravnanja, zamenjave sile s sodelovanjem ter pogajanj o vprašanjih, ki razdvajajo države.»

Rogers je izjavil, da ZDA se ne morejo in se ne mislijo izogniti svoji odgovornosti za zavarovanje zahodnega Berlina. O Srednjem vzhodu je izjavil, da ZDA niso vojaško vpletene na tem delu sveta, toda vedno je nevarnost, da bi bile potegnjene v nov spopad med Izraelci in Arabci. Dodal je, da se ZDA diplomatsko trudijo, da bi prispevale ne samo k premirju, temveč tudi k trajnemu miru s pomočjo Združenih narodov. Dodal je: «Lahko iščemo formule, ki lahko ugladijo težave na Srednjem vzhodu, toda ni nobene formule, ki bi se lahko izvedla brez privolitve prizadetih.»

Dalje je Rogers dejal, da se ZDA skušajo pogajati za mir v Vietnamu, vendar niso mogoča pogajanja za mir «brez resnega odgovora z druge strani».

O Kitajski je Rogers izjavil: «Lahko dajemo predloge, ki bi lahko izboljšali odnose s Kitajsko, vendar ne more biti velikih rezultatov, če Kitajci rajši nimajo nobenega dialoga z nami. Lahko pridemo do zaključka, da je nesmiselno nadaljevati oboroževalno tekmo, toda sporazum, da se napravi temu konec, zahteva vzajemne in pametne odločitve na obeh straneh.»

V Franciji stavka trgovcev in obrtnikov

PARIZ, 16. — Pariški promet je bil danes popoldne skoraj popolnoma ustavljen zaradi stavke trgovcev in obrtnikov, ki so s svojimi avtomobili napolnili pariške ulice. Stavko je napovedala sindikalna zveza malih in srednjih podjetij (PME). Dolge povorke avtomobilov so iz pariške okolice krenile v popoldanskih urah proti mestu, na avtomobilih pa so trgovci in obrtniki vzklikali gesla proti de Gaullu. Največ avtomobilov se je zbralo v Rue de Rivoli, kjer je sedež finančnega ministrstva. Minister Ortoli pa ni hotel sprejeti delegacije stavkajočih, ki je zaprosila za razgovor. Predstavnik PME Gingembre, ki je vodil delegacijo, je zaradi tega sklenil, da se odreče že napovedanemu sestanku z ministrom, ki bi ga moral imeti prihodnjo soboto. Obsodil je tudi početje vlade, ki «odvrača dialog v trenutku, ko se toliko govori o sodelovanju in dialogu».

Do podobnih manifestacij je prišlo tudi v številnih drugih francoskih mestih. Posebno živahne so bile demonstracije v Bretaniji, kjer je ponekod prišlo tudi do spopadov s policijo in incidentov. V Morlauxu se je morala policija posluževati solzilnih bombic.

Protest trgovcev in obrtnikov povzroča francoski vladi velike preglavice posebno zaradi prihodnjega referenduma, ki bo, kot je znano, 27. aprila. Ko bi vlada sprejela zahteve «neodvisnih delavcev», bi se morala odreči znatnemu delu državnih dohodkov, v nasprotnem primeru pa je možno, da bodo obrtniki in trgovci, ki so tradicionalno navezani na golizem, glasovali proti referendumu.

Vrsti vidnih francoskih političnih osebnosti, ki so že napovedale, da bodo 27. aprila glasovale «ne», se je danes pridružil še Jacques Duhamel, predsednik parlamentarne skupine «napredek in moderna de-

Ameriško - sovjetska posvetovanja o jedrskih eksplozijah

Ugotovili so koristnost izmenjave misli

Izvedenci so izrazili željo, naj bi se tehnična posvetovanja nadaljevala

DUNAJ, 16. — Ob zaključku ameriško - sovjetskih posvetovanj na Dunaju je bilo objavljeno skupno sporočilo, ki pravi, da so udeleženci razgovorov mnenja, da so podzemeljske jedrske eksplozije v bližnji prihodnosti za črpanje petroleja in metana in za kopanje rovov tehnično mogoče. Tehnično so te eksplozije lahko mogoče tudi za premike gmot zemlje za graditev vodnih rezervoarjev na puščavskih ozemljih, za odpiranje kanalov in za odstranjevanje materiala pri rudarskem delu na odprtem.

Poročilo dodaja, da ustvarja izvajanje atomskih eksplozij v te namene velike možnosti in v nekaterih pogojih omogoča dela, ki z običajnimi metodami ne bi bila mogoča. Ob spoštovanju nekaterih pogojev bo sedanja tehnologija omogočila podzemeljske eksplozije, ki bodo popolnoma v skladu z določbami o varnosti, ki so na splošno priznane za obrambo prebivalstva pred žarčenjem.

Delegaciji sta prišli do zaključka, da je bila izmenjava misli o tehnoloških vprašanjih zelo koristna, in izvedenci so mnenja, da so zaželena še druga tehnična posvetovanja.

Poročilo pravi na koncu, da so mnenja, da so ta posvetovanja zelo aktualna v zvezi z določbo sporazuma proti širjenju jedrskega orožja, ki določa, da morajo biti koristi miroljubnih jedrskih eksplozij na razpolago nejedrskim državam podpisnicam sporazuma.

Kakor poročajo iz New Yorka, je rektor univerze v Stanfordu Kenneth Pitrer izrazil zaskrbljenost zaradi izredno močnih podzemeljskih jedrskih eksplozij, ki jih namerava ameriška komisija za atomsko energijo izvesti v puščavskih področjih v Nevadi. Prof. Pitrer je ugotovil, da sta dve manjši eksploziji v Nevadi lanskega leta povzročili manjše potresne sunke v raznih krajih blizu poizkusa. Profesor Pitrer predlaga preiskavo kongresa v zvezi z napovedanimi eksplozijami. Pri tem je izjavil, da bi morali preiskavo izvesti znanstveniki, ki so popolnoma neodvisni od komisije za atomsko energijo.

Še dvanajst mesecev izjemnega stanja v Rodeziji

SALISBURY, 16. — Rodezijska vlada je danes podaljšala za novih dvanajst mesecev ukrep o izjemnem stanju, ki so ga uvedli prvič novembra 1966, ko je predsednik vlade Jan Smith enostransko proglasil neodvisnost Rodezije od Velike Britanije ter njen izstop iz Commonwealtha. Današnji ukrep je pravosodni minister Lardner Burke opravil s «črnskimi terorističnimi dejavnostmi proti vsej Južni Afriki».

PO MNOŽIČNIH DEMONSTRACIJAH V ITALIJANSKIH JETNIŠNICAH

Večji del pripornikov premestili v druge zapore

Največ so jih poslali na Sardinijo in v južne kraje

MILAN, 16. — V notranjosti jetnišnice San Vittore so že začeli s popravljalnimi deli. Škoda, ki so jo priporniki povzročili med protestno manifestacijo za reformo kazenskega zakonika in jetniškega pravilnika, je ogromna. Zaradi tega so morali premestiti v druge zapore 700 od 1300 pripornikov, kolikor jih je bilo v jetnišnici med uporom, medtem ko so morali za preostale za silo urediti kuhinjo, ki je bila uničena.

Zdravstveno stanje pripadnikov policijskih in karabinjerskih sil, ki so sodelovali pri zadušitvi upora, se zboljšuje. V bolnišnicah so namreč karabinjerski podpolkovnik, nekaj funkcionarjev in častnikov oddelkov javne varnosti, milanski vicekvestor ter policaji in karabinjerji. Karabinjerskega podpolkovnika, katerega je general Verri, poveljnik divizije «Pastrengo» pohvalil za njegov «junaški nastop med akcijo proti pripornikom», bo nadomestil poveljnik tržaškega nuklea polkovnik Favalli.

Sodna oblast je poverila preiskavo o incidentih načelniku letečega oddelka milanske kvesture, ki se je takoj lotil dela in si je ogledal povzročeno škodo.

VIDEM, 16. — V videmskih zaporih, kjer je včeraj 70 pripornikov osem ur mirno demonstriralo in zahtevalo ustrezne reforme, je bilo danes vse mirno. Vodstvo zapora je že včeraj obljubilo, da ne bo prevzelo nobenih disciplinskih ukrepov.

BARI, 16. — Tudi v jetnišnici v Bariju je bilo danes mirno. Včeraj so namreč priporniki, v glavnem mladi, ki so v pričakovanju sodnih razprav, manifestirali in zahtevali reforme ter so zanetili ogenj v celicah, laboratorijih, kuhinji, knjižnici in v kliničnem centru. Gasilcem se je šele proti jutru posrečilo pogasiti plamene. Škoda je ogromna. V jutranjih urah so premestili najbolj jeznorite pripotnike v Lucero pri Foggi in v Cosenzo.

IVREA, 16. — Tudi v gradu «delle quattro torri», kjer so zapori, so priporniki glasno zahtevali reforme. Šele po razgovoru z nekim inšpektorjem, so se priporniki pomirili in se vrnili v celice.

BRESCIA, 16. — Danes je državni pravdnik zaslišal večje število pripornikov, ki jih imajo za organizatorje včerajšnje demonstracije, ki se je zaključila šele danes zjutraj. Pripornike so prisilili k predaji šele, ko so jih obsuli s solzilnimi bombami. Kakih 20 pripornikov bodo premestili v zapore v Trapani.

Sploh so danes premeščali pripornike iz milanske, turinske in genovske jetnišnice v druge. Nekaj so jih pripeljali v Pisi, nekaj v Volterri, večino pa so poslali v Kalabrijo. Tudi v sicilijanskih zaporih so morali sprejeti precej turinskih upornikov, medtem ko so 110 pripornikov iz milanske jetnišnice San Vittore odpeljali na Sardinijo, kjer jih bodo razmestili po zaporih v Algheru, Sassariju in na otoku Asinara. Nadaljnjih 200 pripornikov pa so pripeljali v Neapelj, kjer jih bodo spravili za rešetke jetnišnic v Poggioreale in na Procidi.

V soboto so odprli v umetniški galeriji Barisi, Ul. Rosseti 8, razstavo slikarskih del Radenke Birsa, ki se je rodila v Brjah na Vipavskem, a dela v Trstu. Razstava (na sliki ob otvoritvi z mlado umetnico na sredi) bo odprta do 23. t. m. in sicer ob delavnikih od 8. do 13. in od 16. do 20. ure, v nedeljo pa od 10. do 13. ure

UMOR STEVANA MARKOVIĆA ŠE VEDNO ZAVIT V NAJVEČJO SKRIVNOST

Preiskovalni sodnik Patard proučuje nove elemente?

Verjetno zaradi tega ni sprejel zahteve po izpustitvi Marcantonija na začasno svobodo

VERSAILLES, 16. — Preiskovalni sodnik Renè Patard, ki skuša razčistiti zadevo o skrivnostnem umoru mladega Jugoslovana Stevana Markovića, ki je bil telesna straža filmskega igralca Alaina Delona, ima še vedno polne roke dela. Čeprav se Patard trudi, da bi preiskavo speljal na pravo pot, so ostali razlogi in tudi način umora Beograjčana še vedno skrivnostni in do sedaj ni bilo mogoče ugotoviti odgovornosti in še manj seveda dokazati. Vseeno pa so v zadnjih dneh prišli na površje novi elementi. François Marcantoni, edina oseba, ki je v zaporu pod uradno obtožbo soudeležbe pri umoru, je prestal včeraj dve dolgi in predvsem naporni uri v uradu preiskovalnega sodnika. Preiskava, ki jo vodi francoska policija, je ugotovila, da je Marcantoni, kar je tudi potrdil, junija meseca kupil žimnico in blazino, ki jo je namenil hiši na pariškem podeželju v Goussainville.

Plastični ovoj in vreča iz konoplje, v kateri so našli ubitega Markovića, so iste znamke kot žimnica in blazina, ki ju je kupil Korzičan z ne preveč nedolžno preteklostjo. Res pa je tudi, da so trgovci izjavili preiskovalcem, da večkrat prodajo žimnice v večjih ovojih kot jih dobe iz tovarne in včasih celo druge znamke.

O razgovoru med Patardom in Marcantonijem, ni bilo mogoče, kot vedno v preteklosti, dobiti iz uradnih krogov nobenih podrobnosti. Eden od zagovornikov Marcantonia, ki je prisostvoval zasliševanju, je novinarjem povedal, da je njegov klient opozoril sodnika, da so 14. oktobra lani policijski agenti izmerili vse žimnice v njegovi vili in da so med seboj šušljali, da je stvar čudna, ker «je premajhna». Verjetno, je pripomnil odvetnik, so mislili na plastični ovoj, v katerem so našli razmesarjeno telo

Ta nov element torej ni trenutno pripomogel k nobenemu napredku, vendar bi lahko igral glavno vlogo v preiskavi, ki traja že od 1. oktobra lani, ko so odkrili zločin. Verjetno je to eden od razlogov zaradi katerih Patard, brez dvoma najbolj znan francoski sodnik in to kljub temu, da je razmeroma mlad, do sedaj še ni ugodil zahtevam Marcantonijevih zagovornikov, da bi njihovega klienta izpustil na začasno svobodo. Tudi Marcantoni je osebno s pismom, ki ga je napisal dan po zaslišanju Nathalie Delon, zahteval izpustitev iz zapora. Pripornik je v tem pismu skušal dokazovati, da je za rešetkami na podlagi obtožb, ki so jih vsebovala Markovićeva pisma, ki jih je poslal bratu. Tota ta pisma, je rekel Marcantoni, obtožujejo njega kot zakonca, sedaj že ločena, Nathalie in Alain Delon. Patard bi moral torej, po njegovem mnenju, izbrati eno od dveh rešitev: ali osvoboditi Marcantonija in ga oprostiti obtožbe soudeležbe ali obtožiti in spraviti v zapor tudi oba filmska igralca. Njegova zahteva je naletela na gluha ušesa. Medtem ko je on še vedno v zaporu, sta Delonova svobodna in ju uradno imajo nič več kot dve dragoceni priči. Nathalie je sedaj v Parizu, Alain Delon, ki ga imajo nekateri, kljub pomanjkanju dokazov, za domnevnega mandatarja umora, je v Rimu, kjer v družbi drugih znanih imen francoskega filma snema novo delo.

Danes si je preiskovalni sodnik Renè Patard že ob 8. uri zjutraj nepričakovano ogledal Marcantonijevo vilo v Goussainville. Ta sklep je Patard sprejel po včerajšnjem zasliševanju Korzičana, ki ni znal obrazložiti kam je dal plastični ovoj in vrečo, v katerih sta bili žimnica in blazina, ki ju je kupil junija lani in v katerih so našli zavitega umorjenega Markovića. To pa seveda še ni vse. Tapetnik, ki je sestavil posteljo v Marcantonijevi vili, je sodniku izjavil, da je zaradi lažjega prenosa blaga na dveh krajih prerezal vrečo iz konoplje in prav ta dva prereza sta tudi na vreči, v katero so morilci spravili razmesarjenega Jugoslovana.

Ves čas so preiskovalci pod vodstvom Patarda zelo natančno preiskali vsak kotiček vile. Iščejo namreč dežni plašč s preluknjanim žepom. Zakaj? Ugotovili so. da je morilec sprožil proti Markoviću skozi blago, ki bi lahko bilo podobno dežnemu plašču, naboj iz samokresa. Preiskava stanovanja bo trajala verjetno do pozne noči. Izvedelo se je, da so našli v skrivališču precejšnje število nabojev za samokrese raznih kalibrov. Preiskujejo tudi vodnjak na dvorišču Marcantonijeve hiše, kamor so se spustili orožniški potapljači.

RIM, 16. — Enaindvajsetletni ameriški študent Mark Gregory, doma iz Massachusettsa, ki je bil gost «Loyola University» v Ulici Della Camilluccia, je danes ponoči padel z okna četrtega nadstropja stavbe. Dva študenta sta ga našla še pri življenju na vrtu zavoda. Fanta so nemudoma odpeljali v bolnišnico San Filippo Neri, kjer je kmalu podlegel poškodbam. Mark Gregory je posečal na «Loyola University» desetmesečni tečaj. Policija je uvedla preiskavo, da ugotovi, če gre za nesrečo ali samomor.

Uklenjeni priporniki ob zidovih milanske jetnišnice San Vittore čakajo, da jih odpeljejo v druge bolj varne zapore

POKOLI IN MUČENJA POLITIČNIH ZAPORNIKOV

NA JAVI GROZOTNA TABORIŠČA SMRTI

DŽAKARTA, aprila — Vest o mučenjih in množičnem ubijanju političnih zapornikov na centralni Javi se je potem, ko so jo nedavno objavili v Džakarti, bliskovito razširila po svetu in povzročila pravo prepadenost. S svojo natančnostjo in «tehtnostjo» krutih dejstev, ki jih navaja, je presenetila tudi tukajšnjo javnost, sicer vajeno pogostnih dramatičnih poročil o aretacijah pripadnikov «komunistične gverile» in o širokih «očiščevalnih akcijah».

Toda če je bila ta vest še tako «dokumentirana», pa je zbudila tudi nekatere dvome, zato so nestrpno pričakovali, kako je bodo komentirali uradni predstavniki oblasti.

Novinarji so se odpravili po sledi objavljene vesti in ta pot jih je pripeljala do znane in zanimive osebnosti, indonezijskega državljana nizozemskega porekla hadžija Johannesa Princena. Ta človek, ki ima za seboj burno življenje, je prišel na te daljne otoke pred nekaj desetletji kot pripadnik kolonialnih čet, pozneje pa je postal vnet borec indonezijske revolucije proti nizozemskemu imperializmu. Prevzel je indonezijsko državljanstvo in je postal ne samo musliman, ampak tudi hadži, in tako si je pridobil zaupanje in ugled in so ga v neodvisni Indoneziji imenovali celo za člana parlamenta. Pozneje pa so ga trikrat zaprli. Zadnjikrat je kot Sukarnov politični nasprotnik presedel v zaporu tri leta in pol.

Po dramatičnih spremembah na krmilu najvišje državne oblasti je Princen postal namestnik predsednika indonezijskega nacionalnega odbora za zaščito osnovnih človekovih pravic. V tej službi je nedavno obiskal taborišča političnih zapornikov na centralni Javi.

Pot ga je privedla tudi v težko dostopno in revno področje Purwedadija, kjer je našel prebivalce — kakor sam pravi — vse zbegane in v negotovosti, prestrašene zaradi večmesečnih aretacij in ubijanja civilnega prebivalstva. V Purwedadiju in dveh sosednih mestecih, Gundi in Kuwu, so postavili tri taborišča, v katerih — tako pripoveduje Princen — mučijo zapornike na najrazličnejše načine in jim s tem izsiljujejo «priznanja». Samo v taborišču v Kuwu so v decembru lani ubili 860 političnih zapornikov, medtem ko je ta večmesečna vojaška strahovlada terjala, kakor cenijo, skupno 1500 do 2000 žrtev.

Novinarji seveda niso imeli razloga, da ne bi verjeli Princenovi izjavi, čeprav so dejstva, s katerimi je prišel na dan prej podobna pošastnim sanjam kot resnici. Povedal je, da sta dva bataljona divizije Diponegoro že tri mesece — brez kakšnih otipljivih razlogov — zapirala državljane, potem pa so jih v taboriščih mučili z metodami, ki jih poznamo iz fašističnih mučilnic: pulili so jim nohte, jih pretepali z železnimi palicami, jih elektrizirali.

Komandant centralne Jave generalmajor Surono je odločno zanikal te trditve, rekoč novinarjem, naj obiščejo Purwededi in se sami prepričajo o tem, ali so resnične ali ne. Posredno je tudi posumil v nagibe, ki so narekovali Princenu te izjave, češ da si nekateri nizozemski krogi prizadevajo «spraviti Indonezijo ob ugled» v očeh svetovne javnosti pred bližnjo samoodločbo v zahodnem Irianu.

General Surono niti ni skušal ublažiti dramatičnosti splošnega položaja na tem občutljivem področju najbolj naseljenega indonezijskega otoka in je potrdil, da nepretrgano izvajajo vojaške operacije proti «rdeči gverili». Rekel je, da so v zadnjih mesecih odkrili nova podzemeljska zaklonišča in bunkerje na pobočjih gore in ognjenika Merapi, ki so bili «polni orožja in razstreliva». Nekaj gverilcev, ki so se obupno upirali, je «naredilo samomor», ker se ni hotelo vdati četam, ki so jih obkolile.

Vojaški komandant je tudi povedal, da imajo gverilci v vaseh in mestih svoje pomagače, ki so organizirani v «vaški gverili». Zato so v zadnjih mesecih znova začeli množično zapirati ljudi. Med zaporniki se je znašlo tudi več verskih voditeljev, o katerih so ugotovili, da so sodelovali v ilegalnem gibanju. Generalmajor Surono pa je pripomnil, da so nižjim vojaškim poveljstvom izdali poseben ukaz, da ne smejo mučiti zapornikov.

V drugem sporočilu vojaškega poveljstva centralne Jave je povedano, da je na tem področju zdaj skupno 24.000 političnih zapornikov, med njimi 2400 bivših pripadnikov oboroženih sil. Položaj v teh taboriščih pa je zelo težaven, ker sredstva, ki jih imajo na razpolago zadoščajo komaj za prehrano 10.000 zapornikov.

Po uradnih podatkih je v vsej deželi okrog 76.000 političnih zapornikov — neuradno pa cenijo, da jih je do 150.000. Oblasti ne morejo — kot so že nekajkrat uradno objavile — za časa organizirati sodne obravnave proti tolikšnemu številu ljudi, kar pomeni, da so mnogi za trajno ob svobodo samo zaradi samovoljnih ukrepov lokalnih vojaških oblasti. Zato so tudi nelavno dali pobudo, da bi politične zapornike naselili na nenaseljenih področjih indonezijskega arhipelaga, kar pa pomeni toliko kot dosmrtno izgnanstvo. To pobudo je tukajšnja javnost sprejela z različnimi občutki.

Ne glede na to, koliko je resnice v zadnjih dramatičnih poročilih s centralne Jave, pa gotovo drži, da položaj v tem delu otoka ni ravno primeren, da bi lahko začeli izvajati petletni načrt gospodarskega razvoja, ki je uradno v veljavi od 1. aprila. Trezni politični opazovalci so mnenja, da akcije lokalnih vojaških oblasti, ki zaostrujejo nestrpnost, povzročajo nezadovoljstvo in ustvarjajo nezaupanje do sedanje uprave objektivno najbolj onemogočajo prebroditi politična nasprotstva in vpreči vse moči v uresničevanje vladnih programskih ciljev.

V bližini Port - au - Prince

Spopad med komunisti in varnostnimi silami

PORT-AU-PRINCE (Haiti), 16. — Časnik «Le nouveau monde» piše, da je bilo med silovitim spopadom na sedežu nove ilegalne marksistično - leninistične partije ubitih 30 «komunistov». Tudi poročnik varnostnih sil je bil ubit. Policijske sile so napadle sedež gibanja, ki je bil na področju Boutilliersa, kakih 10 km od Port-au-Prince in so aretirali številne osebe ter zaplenili dokumente in propagandni material. «Le nouveau monde» pripominja, da je sovjetska agencija Tass pred kratkim objavila vest o združitvi dveh ilegalnih levičarskih strank na Haitiju, ki sta si zadali nalogo, da se borita proti Duvalierovemu režimu.

PROBLEM, KI GA V VSAKI DRŽAVI REŠUJEJO PO SVOJE

Ameriški črnci dobrodošli v Afriki?

Gibanja za vrnitev v Afriko so bila od leta 1714 naprej precej pogost pojav med severnoameriškimi črnci. Toda razen devetih družin, ki so se leta 1815 naselile v Sierri Leone, 88 osvobojenih sužnjev, ki so leta 1820 ustanovili Liberijo in 15 črnopoltih Američanov, ki so se v Liberiji naselili 100 let kasneje, je bolj malo ameriških črncev investiralo svoje imetje in svoje življenje tam, od koder so prišli.

Sedaj ko v ZDA vse večje število črnopoltih ljudi zanika vrednote bele Amerike in išče podobnosti z afriškimi brati in ko se veča število črncev, ki so vedno bolj obupani nad svojo civilno bodočnostjo in nad dosego državljanskih pravic, se zdi Afrika prevelika za rešitev tega žalostnega rasnega problema.

Toda kako se kaže ta možnost Afričanom? Kako bi bili ameriški črnci sprejeti v neodvisnih afriških državah, ki večkrat še same iščejo notranjo enotnost?

Odgovori na taka vprašanja so izredno različni. Od liberijskega predsednika Williama Tubmana. «Vsakdo, ki ima črno polt je Afričan» (oz. državljan afriške države — op. ur.). do stališča kenijske vlade, kjer so v poslanski zbornici pred kratkim zavrnili predlog zakona, ki bi dajal avtomatično kenijsko državljanstvo vsem ameriškim črncem, ki bi zanj zaprosili.

Da bi ameriški črnci spoznali mnenje Afričanov do problemov njihove morebitne ali še bolje potencialne naselitve v Afriki je ameriška črnska revija Ebony obiskala skupino tako imenovanih «črnih Judov», ki so se naselili v Liberiji in prosila za mnenja vrsto afriških političnih voditeljev.

«Črni Judje» — nekaj nad 100 po številu — so se v Liberiji naselili pred kratkim. Vsi so prišli iz «Abeta Israel Center» iz Chicaga. Nastanili so se približno 160 km od obale, na redko obljudenem področju. Njihova izselitev iz ZDA nima rasnih vzrokov, temveč verske. Menili so, da so ena izmed izgubljenih družin Izraela in pod božjim vodstvom so odšli iz Amerike, preden bo ta leta 1970 uničena. «Črni Judje» so sicer ušli «koncu» Amerike, niso pa se izognili mnogim kritikam tudi med črnci ZDA in niso si še pridobili zaupanja domačih prebivalcev. Od liberijske vlade so za simbolično ceno odkupili veliko površino zemlje in začeli urejati farmo. Čeprav imajo številne težave, mislijo «črni Judje» ostati za vedno na afriških tleh. Zanimivo je vsekakor, da se še niso poslužili zakona, ki jim daje na željo avtomatično državljanstvo brez poskusne dobe 2 let. Liberijski predsednik Tubman je izjavil, da bi Liberija lahko postopoma sprejela okoli pol milijona ameriških črncev in da bi vlada dala vsaki družini, ki bi sprejela državljanstvo, 8 hektarov zemlje in zemljišče za hišo «Vi pripadate tej zemlji. Kjer ste prej bili niste mogli priti do nobenega resnega in odgovornega dela.» je Tubman dejal naseljenim ameriškim črncem.

Z manj kot 18 milijoni prebivalcev bi lahko ogromni Kongo (Kinsaša) sprejel okoli 100 milijonov naseljencev. Tako je dejal predsednik Joseph Mobutu. Bi se ameriški črnci lahko naselili v Kongu? «Zakaj ne? Vsakdo od nas bi se prav rad naselil v Ameriki,» je dejal Mobutu. Resno govorjeno je kongoški predsednik izjavil, da so v Kongu dobrodošli vsi črnci, ki so voljni delati. Ni niti neobhodno potrebno, da so visoko kvalificirani. Glavno je, da pridejo z namenom dela ne pa politike. Izjava Mobutuja je torej precej obremenjena, saj očitno govori, da ne mara politično prezrelih (ali bolje naprednih) ljudi. Zadostuje mu delovna sila.

«V Malawiju je prostora za 8 milijonov ameriških črncev,» je izjavil predsednik Hastings Banda. «Pri nas pa bi se ne znašli.» «Marsikaj nam še primanjkuje in niti kina nimamo.» Mnenje Bande prikriva nezanimanje Malawija za naselitev iz ZDA.

Tanzanija, socialistično usmerjena dežela vzhodne Afrike je zatočišče mnogih preganjanih črnskih voditeljev in za mnoge napredne Afričane sploh. Baje je v zadnjih petih letih 188 ameriških črncev zaprosilo za državljanstvo. Žal dopisniku revije Ebony ni bil mogoč dostop do najvišjih oblasti, tako da manjka važno mnenje predsednika Juliusa Nyerere o tem važnem problemu.

Šest drugih afriških voditeljev je obsodilo ravnanje s črnci v ZDA, je pa tudi pripomnilo, da so črnci ZDA popolni Američani, ki morajo svoje probleme rešiti v sklopu zakonov ZDA. Predsednik Dahomeya Zinsou je celo povedal, da so črnci v Ameriki v primerjavi z Afričani privilegirani ljudje.

Dopisnik revije Ebony je obiskal tudi rasistično Rodezijo in od predsednika Iana Smitha dobil ustrezno izjavo. «Ameriški črnci bodo v naši državi dobro sprejeti kot turisti,» je dejal Smith, «ni mi pa znano, da bi izvirali iz tega dela Afrike.»

Ian Smith ni edini, ki pravi, da ameriški črnci ne izvirajo iz vzhodnega dela Afrike. Podobno izjavo je dal tudi kenijski minister za informacije Osogo med razpravo o predlogu zakona, ki bi daja avtomatično državljanstvo vsem črncem iz ZDA in s Karibskih otokov, ki bi zanj zaprosili. Kot je znano je bil predlog zavrnjen. Stališče kenijske vlade do problema, ki se zdi vsekakor prej akademski kot praktičen, je za neodvisno državo z veliko revolucionarno tradicijo zelo čudno. Kenijski parlament je izdal pojasnilo, ki bi sprejeti sklep obrazložil javnosti, predvsem črnsko-ameriški.

Pravi Tom Mboga, minister za gospodarstvo in razvoj: «Ne zdi se mi pravično ustvariti možnost avtomatičnega državljanstva. Ameriški črnci imajo po zakonu ZDA iste pravice kot belci. Ne smejo priti poraza z izseljevanjem. Mi jim moramo pomagati v borbi za civilne pravice. Kenija ni podpirala gibanja za množično izseljevanje iz ZDA v Afriko, smatra, da mora biti neodvisna Afrika aktivna sila na svetu in ne se zapirati v svoje težave in ne sprejemati poraze. Ameriški črnci, ki pridejo k nam, imajo z nami samo barvo kože. Po drugačni so po kulturi, navadah, miselnosti. Naše stališče se ne tolmačiti kot sovražno do ameriških izseljencev. Radi sprejmemo vsakega črnca ali belca, ki želi pomagati pri razvoju države. Logično se nam zdi, da se črnopolti človek, ki pride k nam no na delo, prej privadi od na novo okolje. Zakon, ki črncem iz ZDA avtomatično ljenstvo Kenije bi bil nepravičen, celo rasističen, ker bi bila barva kože edini ključ za njegovo rabo. Moralne vrednosti človeka, njegova delovna sposobnost, vsekakor važnejša pojma od bi bila postranska elementa. mo, da obstajajo med črnci in afriškimi deželami zelo možnosti sodelovanja in pomoči brez izsiljevanja umetnih, tičnih in tudi rasističnih zakonov naseljevanju in državljanstvu. ške države so neodvisne ne da sprejemajo razočarane in žene brate iz Amerike, temveč jim z aktivno mednarodno pomagajo v borbi za državljanske pravice.»

Niso mu dovolili poroke z zaročenko

Komaj 23-letni Turek osem oseb in padel pod policijsko kroglo

ISTAMBUL, 16. — Mladi lec, ki je šele pred kratkim šel iz zapora, je ubil osem osem pa jih je ranil pred med streljanjem s policijskimi agenti tudi njega ubili.

Policija je izjavila, da se letni Nebi Berber, katerega so šestimi meseci izpustili iz postavil za grmovje nedaleč od si Ishaklar v južni Anatoliji, stanuje njegova zaročenka, s puško streljal na vsakega bivalca vasi, ki je prišel To je storil, ker starši niso privolili v poroko z Policijski agenti, ki so prišli kraj, so po četrturnem streljanju ubili Berberja.

Eden od ranjencev je da je verjetno Berber pobil Streljal je izza grmovja in kikrat ko je zadel osebo se sterično zasmejal. «Bil je sten», je zaključil ranjenec povedovanje novinarju, ki je šel na kraj strahovite tragedije.

Po ponedeljskem tajfunu

Nad 1000 smrtnih žrtev v vzhodnem delu Pakistana

DACCA, 16. — Prevladuje nje, da je bilo zaradi tajfuna je v ponedeljek zvečer pustošil področju Dacce in Comille (Vzhodni Pakistan) kakih tisoč smrtnih žrtev. Do sedaj so uradno da je bilo 518 mrtvih in 2700 njenih, kar so potrdili tudi rih bolnišnic v Dacci, vendar je zvedelo, da je baje na ju Homme pri Comilli 300 mrtvih. Uradno so javili, da je bilo na delu pustošene dežele do sedaj mrtvih.

V Demri se je število smrtnih žrtev povečalo na 600 in to številnih žrtev v 31 vaseh v mesta, ki jih je tajfun popolnoma uničil.

STRMOGLAVILO JE V REKO KONGO PRI KINŠASI

Nesreča kongoškega vojaškega letala

42 potnikov, vojaki z družinami, in 3 člani posadke izgubili življenje

KINŠASA, 16. — Kongoško vojaško transportno letalo je danes strmoglavilo v reko Kongo. Po prvih podatkih je 42 potnikov in trije člani posadke izgubilo življenje. Nesreča se je pripetila nedaleč od kinšaškega letališča.

Letalo, «C-46», je prevažalo kongoške vojake in njihove družine.

Tega so vojaške oblasti najele pri družbi «Wigmo», ki ima sedež v Lichtensteinu in ki posoja letala s posadkami in osebjem za popravilo in oskrbovanje letal. Družba se poslužuje mešanih posadk, ki so sestavljene iz angleških, ameriških, nemških in skandinavskih državljanov.

Vzroki nesreče niso znani. Zvedelo se je, da je pilot takoj po vzletu ugotovil okvaro na kolesih, zaradi česar se je odločil za povratek na letališče.

ACAPULCO, 16. — Vrhovno sodišče države Guerrero je premestilo v Chilpancingo, 137 km od Acapulca, sodnika Huga Pereza Bautisto, ki je vodil sodno razpravo proti Sofiji Bassi Celorio (ubila je s petimi streli iz samokresa zeta grofa Cesara Acquaroneja), ki se je zaključila z njeno obsodbo na 11 let zapora. Bautista je že šesti sodnik, ki je imel opravka z razpravo, katerega so premestili.

Bautisto bo nadomestil Arturo Nieva Martinez, ki je že pred njim vodil sodno preiskavo v zvezi z Acquaronejevim umorom. Martinez bo moral tako predati sodišču vse sodne akte, skupno s prizivi tožilca in obrambe proti razsodbi. Tožilec je vložil priziv z zahtevo po strožji kazni, medtem ko se obramba poteguje za popolno oprostitev Sofie Bassi Celorio.

Na Mazzinijevem spomeniku v Rimu

Z rdečo barvo: «Živel Mao»

RIM, 16. — Neznanci so ponoči napisali z rdečo barvo na podstavku spomenika Giuseppu Mazziniju na Trgu Romolo in Remo napise, s katerimi poveličujejo Maocetunga. Na podstavku so karabinjerji našli napise «Mao - revolucija, Mao - resnica, živel Mao in Lin Piao». Občina je poslala na kraj uslužbence mestne čistoče, ki so spomenik očistili napisov.

Zaradi slabih stanovanjskih razmer

Ljudje izžvižgali princeso Margaret

LONDON, 16. — Skupina oseb, ki je protestirala zaradi slabih stanovanjskih razmer v predmestju Londona, je danes izžvižgala princeso Margaret, medtem ko je kraljičina sestra zapuščala nove hiše v zahodnem delu glavnega mesta. Margaret je stopila v avto in se nasmehnila, vendar ni ničesar odgovorila demonstrantom.

Princesa je prihajala iz «All Saints House», novega stanovanjskega bloka za priletne osebe v Nottinghillu, ko se ji je približala skupina 300 oseb. Nekateri so ploskali, drugi so žvižgali, drugi pa so kričali, da potrebujejo resnične hiše in ne barake. Skupina otrok se je približala princesi s transparentom, kjer je bilo napisano: «Dajte nam boljše hiše».

V Dardanelski ožini

Trčenje sovjetske in ameriške ladje

ISTANBUL, 16. — Danes zjutraj sta trčila v Dardanelski ožini sovjetska petrolejska ladja «Elbrus» in ameriška tovorna ladja «John Lykes». Ni znano, če je trčenje, do katerega je prišlo zaradi goste megle, terjalo žrtve Obe ladji sta namreč nadaljevali plovbo.

Sovjetska petrolejska ladja, ki ima tri metre široko odprtino na levi strani, je odplula proti Črnemu morju, ameriška ladja pa po zadnjih vesteh pluje po Egejskem morju.

IZ TRŽAŠKE KRONIKE

SEJA OBČINSKEGA SVETA V MILJAH

Odmev tragičnih dogodkov v Battipaglii

Odobrena resolucija KPI z zahtevo po razorožitvi policije

Tragični dogodki v Battipaglii so včeraj odjeknili tudi v miljskem občinskem svetu. Svoji resoluciji sta predložila svetovalca Niccolini za KPI ter Dragan za DC. V obeh je izrečeno mnenje, da se mora policija med sindikalnimi in delavskimi manifestacijami razorožiti, toda v drugačni obliki. V komunistični resoluciji, ki je bila ob koncu seje sprejeta s 14 glasovi, je ta zahteva jasno izražena, medtem ko se demokrščanska zaključuje — po popravku socialista Robbe — s pripombo, da bi razorožitev «bila pozitivna»

Do krajšega prerekanja je prišlo zaradi govora demokristjana Pontinija, ki je imel nalogo, da oriše resolucijo svoje skupine. V resnici je Pontini izrekel predvsem lastno mnenje, ki je bilo marsikdaj v protislovju z besedilom resolucije. Tako je daljši del svojega govora posvetil «provokatorjem», ki naj bi se pomešali med demonstrante in obsodil «nasilje množic», zaradi katerega naj bi bili agenti javne varnosti prisiljeni streljati «v silobranu, da si zavarujejo lastno življenje». O razorožitvi sami je Pontini ponovil tezo predsednika vlade Rumorja, da mora priti pred tem do širših sprememb in da ni mogoča v vzdušju «nasilja»

Socialist Robba je o demokrščanski resoluciji izrekel mnenje, da je popolnejša od komunistične. Zato je tudi predložil spremenilni popravek, ki so ga demokristjani takoj sprejeli, in napovedal, da bo glasoval zanjo.

K besedi se je oglasil odbornik Tominez (KPI), ki je najprej ugotovil, da sta si resoluciji v bistveni točki, t. j. zahtevi, oziroma oceni razorožitve policije podobni. če že ne enaki in da bi se lahko združili.

Po polurnem premoru, med katerim so voditelji obeh skupin skušali priti do kompromisa, se stanje ni spremenilo. Komunisti so predlagali, naj bi se v demokrščanski resoluciji spremenilo besedilo, da občinski svet pozitivno ocenjuje razorožitev policije, tako, da se vnese beseda «zahtevamo, da se policija razoroži». Tega svetovalci DC niso hoteli sprejeti, zaradi česar je občinski svet moral glasovati o obeh resolucijah ločeno. Za resolucijo komunista Niccolinija so glasovali svetovalci KPI, proti KD, medtem ko sta se socialistična svetovalca vzdržala. Za resolucijo, ki jo je predložila demokrščanska skupina, pa so glasovali svetovalci KD in PSI, proti KPI, medtem ko se je vzdržal liberalni svetovalec. S pičlo večino je bila torej odobrena resolucija KPI, v kateri je med drugim rečeno: «Miljski občinski svet se pridružuje vsem, ki so zahtevali od vlade, naj ukrepa, da se bo policija razorožila pri vzdrževanju javnega reda, kar je prvi pogoj, da delavske borbe ne prerastejo v tragedije.»

Zatem je župan Millo obvestil svetovalce, da bo tudi v Miljah prirejena športna manifestacija «Mladinske igre», ki se bo zaključila 10. maja.

Dalj časa so nato posvetili upravnim vprašanjem.

Nadaljuje se zasedba medicinske fakultete

Študenti medicinske fakultete, so predvčerajšnjim zasedli fakulteto so včeraj zvečer posebno tiskovno sporočilo, terem obveščajo javnost, da sedba nadaljuje z delom skih komisij. Prva komisija ravnavala temo odnosa zdravnika do družbe, drugi dve pa študijske programe in stanje fakultetnih prostorov.

Študentje so še posebej opozorili na tragični položaj, v katerem je medicinska fakulteta pri tržaški univerzi, in pozivajo oblasti, naj nemudoma ukrepajo, sicer bo fakulteta po štirih letih prenehati s svojim delom, škodovalo v prvi vrsti študentom, ki bi se ne mogli kvalificirati.

O svojih problemih so študentje včeraj zvečer pogovarjali z nekaterimi docenti ter zahtevali, naj tudi oni ukrepajo.

Opozorilo operaterjem

Vladni komisariat opozarja operaterje, ki imajo pooblastila za izmenjave v okviru posebne operacij Alpe-Adria 1964, da prila zapade veljavnost vseh daljšanj omenjenih pooblastil, daljnja pooblastila bodo izdana zahtevo podjetij, le za nje operacij».

Razstava «Kuba danes»

Odbor prijateljev Kube v soboto, 19. aprila, ob na sedežu centra za kulturne izmenjave z inozemstvom v Ul. rebianca 13 razstavo «Kuba danes». Razstavo, ob obletnici uspelega ameriškega napada na Kubo, bo prikazal Vittorio li, ki je obiskal Kubo aprila. Razstava bo odprta do 23. la in sicer od 17. do 19.70.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura ..9, najnižja 7,2, ob 19. uri 12,2 stopinje, zračni tlak 1008,8 rahlo pada, veter 4 km severozahodnik, vlaga 65 odst., nebo 6/10 pooblačeno, morje mirno, temperatura morja 11.5 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 17. aprila
RUDOLF
Sonce vzide ob 5.16 in zatone ob 18.53 — Dolžina dneva 13.37 — Luna vzide ob 5.18 in zatone ob 20.03
Jutri, PETEK, 18. aprila
KONRAD

SEJA DEŽELNEGA SVETA

Deželni odbor se bo zanimal za uveljavljenje slovenščine na fakulteti za jezike v Vidmu

Stališče deželnega odbora do tržaškega mestnega regulacijskega načrta in do zahtev po ublažitvi vojaških služnosti

Na včerajšnji seji deželnega sveta je bila na vrsti vprašanja, interpelacije in resolucije svetovalcev. Svetovalci Furlanskega gibanja so že dolgo časa od tega predložili resolucijo o fakulteti za sodobne jezike v Vidmu, ki pa je prišla na vrsto šele sedaj. V resoluciji ugotavljajo, da bi bilo treba preosnovati fakulteto, ki ne ustreza današnjim zahtevam. Poleg tega pa ugotavljajo, da bi morali z ustanovitvijo nove fakultete v Vidmu, kjer so zelo pogosti stiki z ljudstvom ...skega in slovenskega jezika, te... upoštevati pri sestavljanju učnega programa. Poleg tega ugotavljajo, da ni moč razumeti, zakaj npr. poučujejo na fakulteti španski jezik in književnost, medtem ko stolice za slovenski jezik in književnost, ki se predvideva le kot možni tečaj. Nadalje ugotavljajo, bi uvrstitev slovenskega jezika in književnosti med bistvene predmete bila popolnoma upravičena spričo srednjeevropskega in vzhodnoevropskega poslanstva fakultete spričo njenega zemljepisnega položaja, kar bi koristilo medsebojnemu spoznavanju sosednjih ljudstev.

Najprej je svetovalec Schiavi oril interpelacijo in ponovno poudaril velike pomanjkljivosti fakultete ter med drugim je dejal, da bi morali poučevati na njej tudi ruščino in druge slovanske jezike.

Komunist Baracetti je govoril o tem, ki so ga poslali raznim pristojnim dejavnikom študenti, ki obiskujejo fakulteto v Vidmu in v katerem se močno pritožujejo nad razmerami na njej. Tako je n.pr. za 700 študentov samo pet učilnic, nimajo na razpolago niti menze, knjižnice ter si morajo knjige izposojati v raznih javnih knjižnicah, ali pa jih kupovati. Na univerzi je tudi premalo asistentov, ker nimajo na razpolago denarja, da bi jih plačali. Dijakom tudi ne dajo nobene pomoči. Kar se tiče resolucije svetovalcev Furlanskega gibanja, se komunisti strinjajo z njenimi zahtevami, je pa preveč omejena in zato se bodo pri glasovanju vzdržali, je zaključil Baracetti. Dodal je še, da se komunisti strinjajo z zahtevo, da bi ustanovili na univerzi tudi stolico za slovenski jezik. Svetovalec Trauner (PLI) je dejal, da se resolucija loteva preobširnih vprašanj in da bi morali sprejeti glede tega ločeno resolucijo. Misovec Wondrich je rekel, da ima njegova skupina dvome glede umestnosti pouka slovenskega jezika in književnosti in da naj bi raje poučevali na fakulteti srbohrvaščino, ki je državni jezik, ki se uporablja v meddržavnih odnosih, v diplomaciji, v trgovini itd.. Ta jezik govori tudi večina Jugoslovanov, medtem ko govori slovenščino le poldrugi milijon ljudi. Pripomnil je še, da obstaja slovenski književni jezik šele kakih 100 do 150 let.

Svetovalec Rizzi (PSIUP) je tudi omenil neugodni položaj študentov na fakultete v Vidmu in rekel, da se bodo morali mnogi študentje, sinovi delavcev in kmetov, zaradi te odpovedati študiju. Rekel je tudi, da je dokaz diskriminacije proti Slovencem v naši deželi dejstvo, da se na fakulteti ne poučuje slovenščina. Razen tega pa bi bil pouk zelo koristen tudi za prebivalce naše dežele italijanskega in furlanskega jezika. Demokristjan Del Gobbo je rekel, da bo skupina skušala podpirati razvoj fakultete, dejal pa je da nasprotuje resoluciji.

Svetovalec Štoka (Slovenska skupnost) je rekel, da je v svojem govoru med razpravo o deželnem proračunu poudaril potrebo po ustanovitvi stolice za slovenski jezik in književnost na tržaški univerzi. Ob tisti priložnosti je tudi dejal, da profesorji slovenske književnosti na slovenskih srednjih šolah v Trstu in Gorici nimajo možnosti opraviti na tržaški univerzi študija, s katerim bi se strokovno usposobili za pouk teh predmetov. Zaradi tega naj bi ustanovili na tržaški univerzi posebno stolico slovenskega jezika in književnosti, podobno, kot obstaja že na padovski univerzi.

Ta upravičena zahteva slovenske manjšine pa je žal ostala brez odmeva. Medtem so v Vidmu ustanovili stolico za jezike, toda tečaji na njej ne ustrezajo sodobnim potrebam znanja jezikov. Po drugi strani pa so uvedli tečaj španskega jezika in književnosti, medtem ko ni mesta za slovenski jezik in književnost. Poudaril je važnost slovenskega jezika za našo deželo, ki ima vlogo mostu nasproti vzhodu ter važnost popolnega znanja kakšnega slovanskega jezika in še posebno slovenskega. Znanje slovenščine je nujno potrebno, zlasti za mlade ljudi, če hočejo napredovati in ustvariti bolj pravičen svet ter razumevanje med narodi na tem koncu države. Rekel je, da se popolnoma strinja z resolucijo svetovalcev Furlanskega gibanja in da bo glasoval zanjo.

Predlagateljem resolucije in drugim svetovalcem, ki so posegli v razpravo, je odgovoril odbornik za prosveto Giust. Rekel je, da spada reforma učnega programa v državno pristojnost. Kar se tiče slovanskih jezikov, sta slovenščina in srbohrvaščina vključena v pomožne tečaje. Kar se tiče pouka slovenščine, bi jo lahko uvedli med glavne predmete, samo če bi spremenili sedanjo zakonodajo o teh predmetih in deželni odbor je predložil to vprašanje ministrstvu za prosveto. Prav tako so že predlagali naj bi pouk slovenskega jezika nadomestili s poukom slovenskega jezika in slovenske književnosti ter naj bi omogočili študentom, da bi ju študirali vsa štiri leta in opravili iz njih tudi tezo, čeprav gre za pomožen predmet. Zatem je govoril odbornik na splošno o načinu in metodologiji pouka. Končno je zagotovil, da se bo dežela zavzemala za izboljšanje položaja na fakulteti. Spričo njegovih zagotovil so predlagatelji umaknili resolucijo.

V začetku seje je odbornik za urbanistiko De Carli odgovoril liberalcu Traunerju na vprašanje o tržaškem regulacijskem načrtu. Rekel je, da mu je že avgusta meseca lani na neko prejšnje vprašanje odgovoril, da nekateri svetovalci, ki sedijo hkrati v deželnem in v tržaškem občinskem svetu, zavzemajo do regulacijskega načrta različna stališča v teh svetih. Rekel je, da sta nastali glede regulacijskega načrta dve stališči: po prvem stališču naj bi čimprej odobrili načrt ter naj ne bi gledali na razne podrobnosti, po drugem stališču, pa naj bi raje same občinske uprave uvedle številna izboljšanja. Deželna uprava je zavzela kompromisno stališče in se pri tem opirala na prehodni urbanistični zakon, tako da ne bi ravnali v nasprotju z njim. Seveda tudi tako stališče ne more biti brez pomanjkljivosti. Pri tem je treba upoštevati, da so imeli deželni uradi zelo mnogo dela pri proučevanju načrta. Poleg tega so pa morali tudi upoštevati bodoči deželni urbanistični načrt. Pristojni deželni uradi so proučevali regulacijski načrt v sodelovanju z občinsko upravo. Res pa je, da je proučevanje trajalo predolgo.

Odbornik je omenil tudi razne kritike v tisku in rekel, da so jih izrekli predvsem prizadeti krogi, ki so računali na velike dobičke z gradbeno dejavnostjo in s povečanjem vrednosti zemljišč. Izrekel je upanje, da bodo spregovorili v tisku tudi ljudje, ki jim je pri srcu zaščita umetnostnih in krajinskih lepot in ki jim torej ni za špekulacijo. Kar se tiče naselitvenih področij, je odbornik dejal, da je treba upoštevati dejanske možnosti razvoja Trsta in da se pri tem ni smeti vdajati megalomanskim težnjam. Zaradi tega je treba skrbeti predvsem za površine, ki bodo potrebne za industrijski in trgovinski razvoj.

Med številnimi vprašanji svetovalcev, na katera so odgovorili pristojni odborniki, naj omenimo odgovor odbornika Stopperja na interpelacije svetovalcev PSIUP, KPI in KD glede vojaških služnosti. Rekel je, da se je deželna uprava potegovala pri vseh pristojnih organih, da bi ublažili vojaške služnosti. Že pri sestavljanju deželnega gospodarskega načrta so opominjali na veliko oviro, ki jo predstavljajo za gospodarski razvoj vojaške služnosti. Zatem so dvakrat razpravljali o tem vprašanju v deželnem svetu. Pred kratkim so na povabilo ministrstva za obrambo stopili v stik s poveljnikom tretje armade, da bi dosegli revizijo vojaških služnosti, kot jo predvideva člen 2 zakona štev. 180 z dne 8. marca 1968. Pri tem so opozorili generala Ciglierija na to, da zakon predvideva, da je treba v treh letih opraviti revizijo teh služnosti. Vojaško poveljstvo so opozorili tudi na deželni gospodarski načrt. Vtem pa so celo razširili vojaške služnosti, kar je zelo razočaralo prebivalstvo, ki je pričakovalo njihovo omejitev. Deželni odbor je zato takoj posredoval pri predsedniku vlade in obrambnemu ministrstvu in ju opozoril na nezadovoljstvo prebivalstva. Zatem je deželna uprava prejela 11. aprila sporočilo vojaških oblasti, da bodo stopili z njo ponovno v stik za proučitev položaja. Odbornik je zagotovil, da se bo deželna uprava še nadalje potegovala za ublažitev služnosti. O tej zadevi sta pred odgovorom odbornika obširno spregovorila tudi svetovalca Baracetti (KPI) in Betoli (PSIUP), ki sta odločno kritizirala vojaške služnosti.

Delegacija sindikata slovenske šole odpotovala v Rim

Na nujen poziv ministrstva za šolstvo je delegacija Sindikata slovenske šole odpotovala sinoči v Rim, kjer bo danes imela razgovore na omenjenem ministrstvu. Skoraj gotovo se bo delegacija vrnila v Trst jutri, da bo lahko poročala na občnem zboru, ki se bo nadaljeval jutri popoldne v Kulturnem domu.

Ostale vesti iz tržaške kronike berite na 2. strani.

SINOČI V VERDIJU

Dirigent Peter Maag in čelist Boettcher

Zopet briljanten koncert v gledališču Verdi, četrti v letošnji spomladanski simfonični sezoni. Vodil ga je švicarski dirigent Peter Maag, inciziven in vehementen mojster taktirke, pedanten do tehničnih zahtev partiture in širok v svojem interpretacijskem konceptu. Orkester gledališča Verdi mu je bil kot redkokdaj poslušen, da je lahko z njim dosegel vse zaželene odtenke res prvovrstnega muziciranja.

V prvem delu smo bili tako deležni vzorne interpretacije Mozartove simfonije KV 338, ene izmed okrog štiridesetih skladateljevih simfoničnih mojstrovin, nato pa še Schumannovega Koncerta za čelo in orkester op. 129, polnega duhovne napetosti, dramatičnosti in izrazne tesnobe z milo oazo v srednjem Adagiu. Solistični part je bil zaupan mlademu in že uveljavljenemu nemškemu čelistu Wolfgangu Boettcherju. Zelo zahtevno partituro je izvajal s pravim virtuozizmom, tehnično izbrušeno, z lepo tonsko barvitostjo in s pristnim romantičnim navdihom.

V drugem delu je orkester izvajal Ravelovo «Valses nobles et sentimentales», serijo osmih valčkov z izmenjajočo se briljantnostjo in umerjenostjo v stilu značilne ravelovske ironije, za zaključek pa Richarda Straussa simfonično pesnitev op. 20 «Don Giovanni». V njej je Strauss sprostil vso svojo bleščečo mladostno fantazijo in jo prežel z ljubezensko čutnostjo. Inštrumentalno izredno bogato partituro je orkester izvajal z briljantnim čutnim nemirom in pod vehementnim dirigentovim vodstvom dosegel plastične zvočne učinke.

j. k.

Gledališča

Verdi

Mladi sovjetski dirigent Jurij Simonov bo vodil peti koncert spomladanske simfonične sezone v gledališču Verdi, ki je na sporedu v soboto ob 21. uri. Simonov je stopil na mednarodno dirigentsko pozornico lani, ko je zmagal na petem mednarodnem dirigentskem natečaju Akademije Santa Cecilia v Rimu. Trenutno je na turneji v Italiji kot gost največjih ustanov in orkestrov.

Spored, ki ga bo Simonov predstavil tržaškemu občinstvu, obsega: uverturo iz Berliozovega «Rimskega karnevala», simfonično pesnitev op. 132 «Oktober» Dimitrija Šostakoviča (prvič v Trstu), burleskne ljudske motive Rodiona Ščedrina (tudi prvič v Trstu) in za zaključek 6. simfonijo (Patetično) Čajkovskega.

Pri blagajni gledališča Verdi se nadaljuje prodaja vstopnic.

Teatro Stabile

Po slovesu Adriane Asti, Mariangele Melato in Franca Interlenghija, bo od danes, 17. do nedelje, 20. igralska skupina «Serenissima» nastopala z zabavno komedijo «Dvaindvajset načinov kako imeti sina» Cila in Mazzucca. Nastopajo Tonino Micheluzzi, Andreina Carli in Giorgio Gusso. Predstava je izven abonmaja, abonenti na sezono Teatro Stabile imajo običajni popust.

Kino

Nazionale 15.30 «Per un pugno di dollari». Clint Eastwood, G. M. Volonte. Technicolor.
Grattacielo 15.30 «Metti, una sera a cena». J. L. Trintignant, L. Capolicchio, T. Musante Technicolor. Prepovedano mladini pod 18. letom.
Eden 16.00 «La Chamade». Catherine Deneuve, Michel Piccoli.
Fenice 15.30 «Una ragazza piuttosto complicata». Catherine Spaak, Jean Sorel. Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 15.30 «L'altra faccia del peccato». Colorscope.
Ritz 16.00 «Tepepa». Thomas Milian, Orson Welles. Technicolor.
Alabarda 16.30 «Una lezione particolare»: Nathalie Delon, Renaud Verley. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Moderno 16.00 «Il sesso degli angeli». Zadnji dan.
Filodrammatico 16.00 «Poor cow». Carol White, Terence Stamp. Technicolor. Prepovedano mladini pod 18 letom.
Aurora 16.30 «Serafino». A. Celentano. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 21.00 Varietejski program. Gino Bramieri, Scilla Gabel, C. Rissone.
Capitol 16.00 «Bora Bora». Corrado Pani, Haidee Politoff. Technicolor. Prepovedaon mladini pod 18. letom.
Impero 16.30 «Sissignore». Technicolor.
Vittorio Veneto 16.00 «La spia dal cappello verde». R. Waughn, D. Mac Callum. Technicolor.
Astra 16.30 «L'amore attraverso i secoli». Technicolor. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Ideale 16.00 «Strategic command chiama Jo Walker». Tony Kendall in Patricia Carr.
Abbazia 16.00 «Il gigante buono». D. Weaver, Vera Miles. Technicolor.

Deklici in fantiči!

vsa mladina naša!

VRSTNIKI VAŠI PRIPRAVILI SO PRIREDITEV NA DAN ČETRTKA POD NASLOVOM

Ob uri 18. začetek

V KULTURNEM DOMU DANES NA ČETRTEK, NE NA PETEK.

Vstopnina lir okroglih sto.

slovenska prosvetna zveza

GLASBENA MATICA - TRST

V soboto, 19. aprila, 1969, ob 21. uri v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4

HARMONIKE NA ODRU

Sodelujejo: gojenci šole Glasbene matice (solisti, duo, kvartet, otroški in mladinski ansambel)
ansambel Miramar
trio Bordon

solisti: Anton Birtič
Oskar Kjuder
Gianni Bogatec
Bruno Bordon
Janko Grilanc
Nadja Kriščak

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni Glasbene matice Ul. R. Manna 29 (tel. 29-779) od četrtka dalje ter eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni Kulturnega doma.

OBČNI ZBOR POKRAJINSKE GOSPODARSKE KONZULTE

Predsednik zbornice dr. Caidassi navedel smernice za nadaljnje delovanje

Optimistično pričakovanje, kljub sedanji krizi - O tezah in dodanih izpopolnitvah v diskusiji bodo še razpravljali v odsekih konzulte

Včeraj popoldne ob 16. uri se je v glavni dvorani trgovinske zbornice začel redni občni zbor pokrajinske gospodarske konzulte. Občnega zbora se je udeležilo veliko število strokovnjakov, gospodarstvenikov in izvedencev z raznih področij, ki so člani osmih odsekov konzulte in stalne komisije za obrtništvo pri pokrajinski upravi. Kakor smo že zabeležili v prejšnjih dneh, je bil včerajšnji občni zbor prvi po desetih letih, saj se je zadnjič celotna konzulta sestala še pod predsedstvom nekdanjega načelnika trgovinske zbornice prof. P. Luzzatta-Fegiza.

Predsednik zbornice dr. Romano Caidassi je podal glavno poročilo o delovanju zbornice, konzulte in pokrajinske komisije za obrtništvo o zadnjem desetletju. Njegovo poročilo je bilo razčlenjeno na več poglavij ter se je govornik v dobri dve uri trajajočem govoru precej obširno dotaknil praktično vseh važnejših problemov našega gospodarstva. Po uvodni besedi, med katero je prikazal naloge in prizadevanja zbornice, konzulte in stalnega odbora za obrtništvo, je dr. Caidassi orisal sedanji položaj v lokalnem gospodarskem življenju, ki je, kakor vsi dobro vemo, precej težak. Govornik se je dalj časa zadržal zlasti ob industrijskih, trgovinskih in pomorskih dejavnostih ter ob problemih obrtništva, kmetijstva, turizma in prometnih zvez.

Kar zadeva delovanje zbornice v preteklem desetletju, je dr. Caidassi naglasil, da ta ni nastopala fragmentarno, to je pod vplivom trenutnih potreb, temveč da je sledila določenim razvojim smernicam, ki so težile k okrepitvi tržaškega gospodarstva v okviru njegovega dinamičnega razvoja. Glavne smernice, ki se jih je zbornica držala med svojim delom in ki jim namerava slediti za splošno korist gospodarskih interesov našega mesta tudi v prihodnosti, so naslednje: 1. osnovo mestnega gospodarstva, ki se je nekoč oslanjalo predvsem na trgovinske in emporialne dejavnosti, je treba okrepiti s postopno industrializacijo; 2. emporialno vlogo Trsta je treba braniti s primerno okrepitvijo pristaniških naprav, s pritegnitvijo novih tokov specializirane trgovine in poskrbeti za primeren razvoj cestnih, železniških in pomorskih zvez tako v smeri proti notranjosti države, kakor v smeri proti zaledju in proti čezmorskim deželam; 3. uskladiti in integrirati je treba gospodarske interese štirih pokrajin naše dežele kar naj tvori osnovno jedro zaledja za tržaški emporij; 4. posebno zemljepisno lego našega mesta v okviru Evropske gospodarske skupnosti je treba valorizirati in še naprej razviti njegovo vlogo mostu za trgovinsko izmenjavo bodisi z deželami vzhodne Evrope, kakor tudi s tržišči Afrike in Azije; 5. prevzeti je treba vrsto pobud za pritegnitev kakovostnega turizma na naše področje.

To so glavni cilji, katerim bo tudi v prihodnje težila trgovinska zbornica v sodelovanju posameznih odsekov pokrajinske gospodarske konzulte. V bistvu je dr. Caidassi v svojem poročilu naglasil, da preživlja naše gospodarstvo krizo, ki je posebno potlačila določena področja, zlasti tista, ki so povezana z delom tukajšnjih ladjedelnic. Izrazil pa je optimistično pričakovanje, da se bo tržaško gospodarstvo kmalu rešilo iz zagate ter da bo naše mesto na osnovi obsežnih pobud v teku ali v pripravi, v razdobju nekaj let postalo sodobno industrijsko središče evropskega pomena, v katerem bodo tudi številna manjša podjetja ponovno našla primerno produktivno vključitev. Tudi pristaniška dejavnost ima dobre šanse za ponoven razcvet, je zaključil dr. Caidassi v skorajšnji aktivizaciji pomola VII in ustreznih tehničnih naprav.

Predsednikovemu poročilu je sledila razprava, v katero je poseglo kakih 16 govornikov.

Govorili so strokovnjaki in gospodarstveniki Dei Rossi, Hesse Ventura, Rigoletti, Brunner, Doria, Gombacci, Riva, Canarutto, Avanzo, Paschi, Vignuti, Marinello, Di Giacomo, Muslin in Prevosti, nakar se jim je predsednik zbornice zahvalil za sodelovanje in prizadevnost ter napovedal, da bodo o dodanih izpopolnitvah in tezah razpravljali v doglednem času v okviru posameznih odsekov gospodarske konzulte. Prav tako bodo pristojni organi proučili spomenico, ki jo je vložil dr. Davanzo. Nato pa bo zbornica sklicala izreden občni zbor pokrajinske gospodarske konzulte, da bi na njem postavili temelje za nadaljnje delo zbornice in organizacije ob upoštevanju glavnega odborniškega poročila in sugestij z včerajšnjega občnega zbora.

ZA USTANOVITEV PROSTE CONE

Senatna komisija odobrila predlog sen. Seme

Kakor poroča parlamentarni urad tržaške federacije KPI, je senatna komisija za zunanje zadeve z veliko večino odobrila predlog komunističnega senatorja Paola Seme glede ustanovitve proste cone v Trstu.

Med diskusijo je sen. Oliva (KD) pripomnil, da v okviru dogovorov Skupnega evropskega tržišča ni nobenega nasprotnega določila, pač pa se predvideva možnost ustanovitve prostih con. Podtajnik ministrstva Albertini (PSI) je dejal, da je zunanje ministrstvo naklonjeno ustanovitvi, upoštevajoč nekatere predpise tehničnega značaja.

Predsednik omenjene komisije sen. Pella je ob zaključku diskusije naročil poročevalcu Bettiolu, naj ugodno mnenje večine komisije sporoči pristojni komisiji za finance in zaklad.

Sindikat pristaniščnikov grozi s stavko

Sindikati pristaniških delavcev CGIL-CISL in UIL sporočajo, da grozi našemu pristanišču zastoj, ker ni ministrstvo za trgovinsko mornarico odobrilo sklepa, ki ga je sprejela pristaniška ustanova in ki se tiče sprememb mezdnih razpredelnic. Zaradi tega so poslali sindikati ministrstvu naslednjo brzojavko:

«Podpisane sindikalne organizacije so zvedele, da je bil zavrnjen sklep o razširitvi preureditve mezdnih področij in poenotenja prejemkov v prid uslužbencem pristaniške ustanove. Zato sporočajo, da so sklenili, da bodo napovedali stavko, če ne bodo zahteve, postavljene na podlagi veljavne pogodbe, sprejete najkasneje do 19. t. m. Pojasnjujejo, da so sprejeli ta sklep po neplodnem sestanku dne 15. aprila z glavnim ravnateljem pristanišč.»

Prijetno srečanje Ribezzija s časnikarji

V skladu z že ustaljenim izročilom se je včeraj predsednik deželnega sveta Ribezzi sestal s časnikarji, ki sledijo delu tega organa. Povabil je namreč časnikarje na kosilo v znano restavracijo pri Sv. Ivanu. Na kosilu pa so bili tudi predsednik deželnega odbora Berzanti, člani predsedstvenega urada deželnega sveta in med njimi podpredsednika Pellegrini in Pittoni, predsedniki petih stalnih deželnih komisij in vodje skupin deželnih svetovalcev. Na prisrčni pozdrav, ki ga je naslovil predsednik Ribezzi na predstavnike tiska, sta odgovorila predsednik deželnega odbora časnikarske zbornice Smoquina in predsednik sindikata časnikarjev Furlanije - Julijske krajine Soli.

Pridržana prognoza zaradi padca na domu

Sinoči ob 19.15 so prepeljali v nevrokirurški oddelek splošne bolnišnice 84-letno upokojenko Bernardo Bisiacchi por. Adolla iz Ul. Machiavelli 22, ki je nerodno padla v domačem stanovanju. Zdravnik je priletni ženski ugotovil rano na levem sencu z močno krvavitvijo, bruhanje in druge znake močne oslabelosti. Prognoza je pridržana.

Bisiacchijevo je spremila v bolnišnico njena hči Elisa Scheidan, ki je povedala, da je mati padla po stopnicah pred stanovanjem.

Nenadna slabost je povzročila tudi 76-letni upokojenki Elisi Gustincich vd. Valentinuzzi iz Miramarskega drevoreda 7 neroden padec. Ženska se je pobila po obrazu, toda na srečo se bo morala zdraviti na nevrokirurškem oddelku splošne bolnišnice le teden dni.

Zaradi gradnje novega tehničnega zavoda «Volta» je župan izdal odlok o začasni preusmeritvi enosmernega prometa na Ul. Castagnetto na odseku in v smeri od Ul. Cantù do Ul. Monte Grappa.

Predavanje na sedežu PSI

Danes ob 19.30 bo na sedežu PSI v Ul. Mazzini 32 tajnik CGIL Albino Gerli govoril o obveznostih socialistične sindikalne struje v pripravah za vsedržavni kongres CGIL.

Vabilo

Redni občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu se nadaljuje v petek, 18. aprila ob 17.30 v mali dvorani Kulturnega doma.
Na dnevnem redu:
Izvolitev odbora
Razno.
Predsedstvo delovnega odbora

Danes praznuje svoj rostni dan
ZOFKA PEČAR vd. ČOK
Ob lepem jubileju ji iskreno čestitajo in želijo še na mnoga leta: hčerke, zetje in vnuki.
Čestitkam se pridružuje Primorski dnevnik.

Včeraj - danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 16. aprila 1969 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 8 oseb.

UMRLI SO: 75-letni Antonio Sfechich, 56-letna Antonia Sergo, 81-letni Giacomo Semec, 54-letni Nicolò Presbiteri De Lassis, 60-letni Ermenegildo Cosetti, 83-letna Clementina Siega-Dugaton por. Grilc, 84-letna Adele Remotti vd. Fossatti, 79-letna Argia Della Croce vd. Miletti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Biasoletto, Ul. Roma 16. Davanzo, Ul. Bernini 4. Benussi, Ul. Cavana 11. Sponza, Ul. Montorsino 9 (Rojan).

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Vielmetti, Trg della Borsa 12. Centauro, Ul. Rossetti 33. Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2. Sant'Anna Erta di S. Anna 10.

KINO NA OPČINAH

danes ob 18. uri Techniscope barvni dramatični film:
JIM L'IRRESISTIBILE DETECTIVE
Igrajo: K. Douglas, S. Koscina, E. Wallach.

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 barvni briljantni film:
FRANCO, CICCIO E LE VEDOVE ALLEGRE
Igrajo: F. Franchi in C. Ingrassia.

Izleti

SPDT priredi v nedeljo, 27. aprila spomladanski izlet na Čaven. Vpisovanje v Ulici Geppa 9.

Prosvetno društvo Slavko Škamperle priredi dne 25. aprila enodnevni izlet v Beneško Slovenijo, Čedad, Trčmun in okolico z obiskom prosvetnega društva Ivan Trinko v Čedadu. Vpisovanje na sedežu društva na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7.

vabi člane na 2. redni občni zbor, ki bo v četrtek, 24. t. m., ob 20.30 v prvem sklicanju in ob 21. uri v drugem sklicanju v Mali dvorani Kulturnega doma.

PROSVETNO DRUŠTVO
SLAVKO ŠKAMPERLE

priredi danes, 17. t. m., ob 20.30 predavanje

Po Pohorju in Kamniških planinah

Predaval bo Lojze Abram

Prosvetno društvo v Škednju vabi mladino osnovnih in srednjih šol na filmsko matinejo, ki bo v nedeljo, 20. aprila t.l., ob 11. uri v društvenih prostorih. Poleg drugih filmov za mladino bomo predvajali tudi filmske posnetke mladinske igre «V kraljestvu palčkov», ki jo je igrala škedenjska mladina ob proslavi stoletnice kmečke čitalnice.

V petek, 18. aprila, ob 21. uri v Kinu «Iris» na Proseku

KONCERT

pevskega zbora «Vasilij Mirk»

ob podelitvi Gallusovih značk pevcem in Gallusove plakete zboru.

Vljudno vabljeni!

PROSVETNO DRUŠTVO VESNA
Sv. Križ

vabi člane na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo 19. t. m. v dvorani Albert Sirk.

Začetek ob 20.30 v prvem sklicanju, ob 21. uri v drugem sklicanju ob vsakem številu članov.

SPDT vabi

člane in prijatelje v petek, 18. t.m., ob 20.30 v Gregorčičevo dvorano v Ul. Geppa 9 na

FILMSKI VEČER

Na sporedu posnetki s III. zimskih športnih iger in nekaterih izletov SPDT.

Športno združenje Bor izreka svojemu članu dr. Rafku Dolharju ob hudi izgubi iskrene sožalje.

Slovensko gledališče v Trstu

V soboto, 19. t. m., ob 21. uri v kinodvorani v BAZOVICI

Neil Simon

ZARES ČUDEN PAR

komedija v treh dejanjih

V nedeljo, 20. t.m., ob 16. uri v Kulturnem domu (OKOLIŠKI ABONMA)

Titus Maccius Plautus

AMFITRUO

Prodaja vstopnic pri blagajni Kulturnega doma vsak dan od 12. do 14. ure. V nedeljo eno uro pred pričetkom predstave. Rezervacije na tel. 734265.

Darovi in prispevki

Namesto cvetja na grob pok. Mime Ražem daruje Viktorija Marc 2500 lir za športno društvo Zarja. Družina Švab iz Trsta daruje 1000 lir za prosvetno društvo Ivan Cankar. V počastitev spomina pok. Marjana Dovšaka darujeta Angela in Karlo Gec 2000 lir za prosvetno društvo Slavko Škamperle.

SOŽALJE

Občinskemu svetovalcu dr. Rafku Dolharju in njegovi ženi Nadji izrekamo ob neizmerni boli, ki ju je zadela z nenadno smrtjo ljubljenega sinčka Igorja, svoje občuteno sožalje — Uredništvo in uprava PRIMORSKEGA DNEVNIKA

Kruta usoda je pokosila še eno življenje v družini občinskega svetovalca Dolharja, malega Igorja.

Užaloščeni družini izreka najgloblje sožalje Svet Slovenske skupnosti.

✝

Včeraj je odletel med angelce naš dragi

IGOR DOLHAR

Pogreb bo jutri, v petek, iz otroške bolnišnice «Burlo Garofolo».

Žalujoči očka, mamica, sestrica in drugi sorodniki

Trst, Trbiž, 17. aprila 1969

✝

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil v 82. letu starosti naš dragi stric

JAKOB ŠEMEC

Pogreb bo danes, 17. t. m., ob 16. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

ŽALUJOČA DRUŽINA ŠEMEC

Sv. Križ, 17. aprila 1969

VPRAŠANJE ZAPOSLITVE V SV. MARKU

Včeraj obnovitev pogajanj med Fincantieri in sindikati

Pokrajinsko vodstvo PSI nasprotuje premeščanju delavcev iz Trsta - Vprašanje svetovalca Monfalcona

Včeraj so se med sindikati in upraviteljem Fincantieri dr. Bazzurom obnovila pogajanja glede ureditve vprašanja delavcev v podjetju Arzenal - Sv. Marko. Kot smo že včeraj pisali, je namreč dr. Bazzuro zahteval od sindikatov, da pristanejo na to, da se premesti iz Sv. Marka v podjetje Arzenal - Sv. Marko samo od 300 do 400 delavcev ter da bi le s tem pogojem dali ladjedelnici dve naročili, druga pa bi ladjo za Jugolinijo dokončali v Tržiču. Sindikati pa zahtevajo, da se vsi delavci in uradniki Sv. Marka vključijo v novo podjetje, to je, da ne bi nikogar premestili v Tržič.

Pogajanja so se začela včeraj popoldne in so trajala do poznega večera. Pri izmenjavi mnenj med predstavniki sindikatov in dr. Bazzurom se ni stvar premaknila niti naprej niti nazaj. Zaradi tega se bodo pogovori nadaljevali danes ob 10. uri zjutraj. V imenu FIOM-CGIL se udeležuje pogovorov tajnik Giuseppe Burlo.

Pokrajinsko vodstvo PSI sporoča, da je snoči razpravljalo o preureditvi ladjedelnic. Pri tem je ugotovilo, da je bilo stališče, ki ga je prvotno zavzelo tajništvo, pravilno, ter se je obvezalo, da bo nadaljevalo s prizadevanja, da se zagotovijo Sv. Marku nova naročila, da se ohrani zaposlitvena raven v ladjedelnici. Vodstvo PSI je poudarilo, da je treba zagotoviti Arzenalu-Sv. Marku takšno tehnično ureditev, da bo lahko konkuriral z drugimi podjetji. Pri tem poudarja, da ne bi v celoti zaposlili delavstva niti z dodelitvijo jugoslovanske ladje, ki jo je treba opremiti. Na vsak način je treba preprečiti premeščanje delavcev iz Trsta.

Na seji je vodstvo PSI proučilo tudi vprašanje imenovanje socialističnih predstavnikov v ECA, ACEGAT in IACP.

Občinski svetovalec PSIUP prof. Fausto Monfalcon je naslovil na župana dve vprašanji, v katerih zahteva nekaj pojasnil v zvezi z ladjedelnico «Sv. Marka».

Tako omenja Monfalcon, da je vodstvo «Italcantieri» poskrbelo pred kratkim za uničenje zgodovinskega arhiva ladjedelnice «Sv. Marka», kar je — trdi prof. Monfalcon — «očiten primer likvidatorskih teženj omenjenega vodstva in kaže na razpoloženje do bodočnosti tržaške ladjedelnice, ki vlada v teh krogih».

V drugem vprašanju psiupovski občinski svetovalec sprašuje župana, ali res misli, da je z dodelitvijo novega naročila, ki bo zaposlilo 600 delavcev za kratko dobo šest do sedem mesecev, držal obljubo, ki jo je dal občinskemu svetu na sejah 7. in 26. marca. Na koncu Monfalcon vprašuje kako misli še nadalje ukrepati občinska uprava. O tem je namreč tudi govor v županovi izjavi, ki jo je dal tisku 10. aprila in na katero se Monfalcon v svojem vprašanju sklicuje.

KAJ SE SKRIVA ZA UPORI KAZNJENCEV

Nujno potrebna je temeljita reforma ustreznega zakonika

Obstoj še starih fašističnih zakonov - Nedostojni življenjski pogoji kaznjencev

Z nasiljem ni mogoče zagotoviti miru in reda. Nemogoče je na osnovi starih družbenih konceptov, s pomočjo preživelih instrumentov in z novim pogojem neprimernimi zakonskimi normami vztrajati na starih pozicijah, v brk vsem zahtevam in potrebam ogromnih človeških gmot, ki hočejo nekaj novega, bolj pravičnega in bolj sodobnega.

Kar se je dogodilo v Battipaglii in pred tem še marsikje drugje dokazuje, da se nasprotje med obstoječim in novim vse bolj spreminja v permanenten in čedalje ostrejši spopad. Da so potemtakem nujno potrebne velike in temeljite reforme ne samo na področju proizvodnje in zaposlovanja, marveč prav povsod. Tudi na področju kazenske zakonodaje oziroma njenih ustanov, kot prav zdaj dokazujejo primeri uporov kaznjencev v raznih kaznilnicah v Milanu, Turinu in drugje.

Reakcionarni in desničarski časopisi so o tem pisali kot o nekakšni revoluciji «kriminalcev», podpihovanih od študentov, in pozivali na nasilno zadušitev takega pojava uporništva. Pozabljajoč pri tem, seveda, da so kaznjenci prav tako ljudje, da samo vprašanje obstaja že desetletja, ker je bilo postavljeno že takoj prva leta po vojni, ko so bile opravljene prve ankete in so številni antifašisti, kateri so na lastni koži občutili sistem fašističnih zaporov, javno mnenje obvestili o dramatičnih pogojih, ki so v njih živeli obsojenci v Italiji.

Na žalost te ankete niso nič zalegle. Zaman so bile vse obtožbe. Republikanska ustava, po kateri naj bi kazen imela predvsem prevzgojevalen značaj, ni konkretno zagotovila nobenega učinka. Kaznilniški oziroma zaporniški pravilnik je še vedno oni z dne 18. junija 1931, torej neposredna emanacija fašističnega zakonika.

Pogoji kaznjencev niso nepoznani, so podobni onim duševno bolnih, ki je o njih že bilo nešteto kritičnih pripomb, nadalje onim defektnih otrok, so skratka enaki za vse, ki jih je družba nekako izločila ter jih potisnila na rob življenja. Kaznilniška poslopja so stara deset in desetletja, mnoga so pravzaprav obnovljene stare utrdbe ali samostani. So domala brez higienskih naprav in popolnoma neustrezna svojemu namenu. Tu prihaja med kaznjenci do raznih oblik nasilja, namesto da bi se ljudje prevzgajali, postajajo v nemogočih pogojih še bolj zakrknjeni. Komaj polnoletni fantje so tu primorani živeti med starimi kriminalci, tu cvete homoseksualnost, domala nepoznana je slehrena oblika modernega socialnega varstva oziroma zdravniške in psihološke nege.

Socialist Averardi je nedavno razkril oziroma načel vprašanje, kako se vrše nakupi živil in oblačil za kaznence. Za te potrebe — je dejal — je vlada določila 450 lir dnevno za vsakega. Nekaj neverjetnega, toda, je poudaril Averardi, ko so pred kratkim v Porto Longone razpisali natečaj za nakup omenjenih stvari, je neki privatnik, da bi na natečaju zmagal, znižal omenjeno vsoto na 370 lir. Natečaj je bil razveljavljen, toda v koliko primerih se to ni zgodilo, pač pa so te stvari spričo brezbrižnosti ustreznih oblasti tekle tako naprej, plačevali pa so to kaznjenci. Katerakoli ustanova socialnega varstva mora danes svojega zavarovanca v bolnišnici plačevati dnevno krog 8000 lir. Kako naj se potem kaznjenec, ki je tudi človek, preživlja s 450 ali 370 lirami dnevno?

V zaporih «Nuove» v Turinu, kjer je nedavni upor kaznjencev bil najbolj silovit, je 1800 kaznjencev, poslopje pa je bilo zgrajeno le za 600. Kaj so zahtevali kaznenci? Razen izboljšanja splošnih pogojev so postavili tudi zahtevo po srečanju med njihovimi predstavniki, parlamentarci, člani komisije za reformo zakonika, in predstavniki oblasti, ki so neposredno odgovorne za kaznilnice. No, pa še sestavo nekakšne notranje komisije, ki bi v nekaterih primerih sodelovala pri reševanju določenih organizacijskih vprašanj v zaporih. Ali se je moč nad tem zgražati ter kazati ogorčenost? Najpoprej ne, pa tudi spričo samega pojava, kakršen je prišel do izraza, ne bo pomagalo ne zgražanje, ne ogorčenost in ne presenečenje, čeprav se je bilo nasilje pokazalo v dokaj zaostreni obliki. Pristopiti bo raje treba k ustreznemu ukrepanju ter resno vzeti v poštev tudi vse ono, na kar so sodniki in odvetniki že dalj časa opozarjali. Socialist Fortuna je v svojem osnutku zakona za reformo zakonika o kazenskem postopku poudaril, da bi to zadevalo nad milijon primerov. Zato bi bilo primerno, ko bi tak zakon bil prilagojen novim pogojem in zahtevam časa, bil čimprej sprejet.

Pred parlamentom je nadalje tudi novi kaznilniški pravilnik, ki je v zadnjih osnuh letih bil predmet kar treh zakonskih osnutkov. Imel bi biti sprejet ze v kratkem, vprašanje pa je, ali je takšen, kakršen je, dovolj sodoben in demokratičen. Z njim bi imela biti odpravljena prisila, kaznjenci naj bi imeli pravico do šolanja, izobraževanja in dela, deležni bi imeli biti sociaine prevzgoje s pomočjo poklicnega usposabljanja, psihoterapije in zdravniške nege ipd. Dokončen tekst še ni povsem znan, sicer pa ni vse odvisno od tega, zakaj teksti se lahko pišejo. težje pa se potem izvaja to, kar je v njih zapisano. Vendar je sprememba ustrezne zakonodaje poglavitna, temeljna stvar, to je najprej treba rešiti, da se tako pretrga s preživelo preteklostjo in odpre tudi na tem področju pot novim oblikam rešitev.

Orkester «Miramar», ki bo nastopil v soboto zvečer ob 21. uri v Kulturnem domu na reviji «Harmonike na odru»

VSI SO ZA «OBRAMBO» MIRU

Oboroževalni zagon v Združenih državah in drugje na svetu

Predstavniki FAO, svetovne organizacije za kmetijstvo, se trudijo, da bi človeštvu zagotovili več hrane. Druge organizacije tožijo, da je na svetu tretjina (okrog milijarde) ljudi podhranjenih in vse kaže, da bo v bodoče še huje. Hkrati človeštvo troši za nerentabilne in celo pogubne namene velikanska, domala neverjetna sredstva

Pred nedavnim je obrambno ministrstvo ZDA objavilo sporočilo, iz katerega izhaja, da znaša premoženje ameriškega obrambnega sistema 202 milijardi dolarjev. Od tega odpade 100 milijard na orožje, 43,8 milijarde na opremo, 38,7 na nepremičnine, 20 milijard pa na «razno». Od tega premoženja odpade 79,9 milijarde na mornarico, 82,8 na vojno letalstvo, 45,9 na pehoto, 3,9 milijarde na ostale.

Ameriška agencija UPI je ob teh podatkih zapisala, da je v tem «premoženju» vsak ameriški državljan soudeležen s 1000 dolarji. V povojnem času je sleherni Američan za potrebe obrambe prispeval poprečno 6000 dolarjev.

Iz istih virov izhaja, da so ZDA od konca vojne do danes porabile za vojsko in vojno 1100 milijard dolarjev. To je toliko, kolikor znaša šestkratni narodni dohodek vsega tako imenovanega sveta v razvoju, ki praktično obsega dve tretjini vsega človeštva.

Če so ZDA v povojnem času porabile za «obrambo» 1100 milijard dolarjev, premoženje ameriškega obrambnega sistema pa znaša danes «le» 202 milijardi, kam so šla ostala sredstva? Kam je šlo 898 milijard dolarjev?

Precej tega je prav gotovo šlo za «pomoč» nerazvitim, kot v Washingtonu označujejo tudi vojaško pomoč raznim zavezniškim državam. Veliko, veliko več pa je šlo za vojno, saj po zadnji drugi svetovni vojni domala ni bilo vojaškega ali kakršnega si bodi že zapleta in spopada na svetu, kjer bi se ne bile vmešale ZDA ali vsaj njihova «povsod pričujoča» CIA. In tako si lahko mislimo, da je precejšen del tistih 898 milijard dolarjev bil porabljen v vietnamski in še prej korejski vojni.

Na Koreji je na račun tega orožja ostalo brez strehe 600.000 družin, milijon ljudi pa je izgubilo življenje. Gornje podatke je treba dopolniti še z milijonom invalidov, ki bodo vse svoje življenje «uživali» sadove te zares «velikodušne» pomoči ZDA.

Kaj pa Vietnam? Že pred časom je mednarodni Rdeči križ sporočil, da je bilo med prekinitvijo bombnih napadov na Severni Vietnam v Južnem in Severnem Vietnamu doslej pohabljenih nad 750.000 otrok pod 14. letom starosti. Koliko je bilo pri tem mrtvih in koliko domov porušenih oziroma uničenih, nihče še ne ve. Vsekakor morajo biti podatki in številke grozljive, saj so ZDA same sporočile, da so samo nad Severnim Vietnamom odvrgle nad milijon ton bomb. Če k temu dodamo še one, ki so jih njena letala odvrgla nad Južnim Vietnamom, nadalje, če upoštevamo tudi napalmske bombe, s katerimi so bile opustošene ne samo posamezne vasi, temveč cela področja, vštevši velikanske gozdne površine, postane docela razumljivo, da je ves za to potrebni vojaški material veliko stal. Potrebna sredstva pa so vzeli iz že omenjene velikanske vsote 1100 milijard.

K vsemu temu je treba še prišteti izdatke, ki so jih ZDA pred nekaj leti imele v Dominikanski republiki, kjer so prav tako «varovale» in tudi «obvarovale» zanje edino pravilno in zveličavno «demokratično» ureditev.

Ljudje iz Bele hiše in Pentagona pa imajo še neko drugo opravičilo za tolikšne stroške. Oni pravijo, da so poklicani in tudi dolžni varovati mir ne svetu pred nekom, ki grozi, da bi ta mir porušil.

Seveda je tudi na drugi strani skupina ljudi, ki je prepričana, da mora varovati mir na svetu. In ti prav tako ne varčujejo, ko gre za bombnike, tanke, letala, skratka za «obrambo». Tako znašajo stroški za vojne namene na vsem svetu lepo vsoto 200 milijard dolarjev letno.

V letošnjem proračunu so ZDA namenile za obrambo 80 milijard dolarjev, kar je približno 10 odstotkov njihovega narodnega dohodka. Leta 1929 so za iste potrebe namenile le 1 milijardo 77 milijonov dolarjev, kar pomeni, da so se zadevni stroški od takrat povečali za 74-krat. Seveda se je v tem času povečal tudi narodni dohodek, vendar ne za 74-krat, marveč samo za 10-krat.

Še en primerjalni podatek: med obema vojnama so svetovni izdatki za vojne namene znašali od 3,5 do 4,2 milijarde dolarjev, lani pa 200 milijard. Ti izdatki so se torej od let med obema vojnama do danes povečali za 47 oziroma 57-krat, vzeto v svetovnem merilu. V splošnem velja, da države vedno več žrtvujejo za «obrambo» in «mir». In vse kaže, da bo tako šlo tudi naprej. Morda pa bi le kazalo sredstva «za ohranitev miru», kakršna so atomske bombe, letala, tanki ipd. definitivno zbrisati iz seznama po človeku izdelovanih orodij, zakaj v drugačnem primeru utegnejo res postati sicer ne sredstva «za ohranitev», marveč za «dokončno uveljavitev miru», namreč onega s pridevnikom «večni», ki je sinonim popolne propasti oziroma smrti.

AKADEMIK N. BLOHIN O BORBI PROTI RAKU

Mednarodno sodelovanje bi zagotovilo še večje znanstvene uspehe

Član akademije medicinskih ved Sovjetske zveze N. Blohin vodi že sedemnajst let inštitut eksperimentalne in klinične onkologije. Obenem je tudi predsednik mednarodne zveze za borbo proti raku. Njegova znanstvena dela so v splošnem posvečena problemom onkologije, zlasti kemoterapije tumorjev, kakor tudi razvoju kombiniranih metod zdravljenja tumorjev in pa vprašanjem plastične kirurgije.

Nedvomno je, da predstavlja borba proti zločestim bulam, ki so trenutno eden najbolj pogostih vzrokov smrti ljudi, enega najbolj važnih vprašanje biologije in medicine. Ni naključje potemtakem, da se raziskovalna dela, kar se tega tiče, vrše po vsem svetu in se jih poleg zdravnikov in biologov udeležujejo tudi kemiki, fiziki, radiologi in mnogi drugi strokovnjaki.

Ljudje so umirali za rakom v teku vse človeške zgodovine, vendar je onkologija relativno mlada panoga medicinske znanosti, kolikor je samo od konca preteklega stoletja bilo omogočeno morfološko proučevanje strukture tumorjev, kakor so se tudi tedaj začeli poizkusi na živalih, in sicer, da bi v njih ustvarili pojav umetnih tumorjev. Pretežni del znanstvenih podatkov, ki z njimi danes razpolagamo glede tumorjev, so bili doseženi v tem stoletju. Prvi virusi tumorjev na primer, so bili odkriti ne več kot pred petdesetimi leti, vtem ko je poteklo šele kakih 40 let, odkar se je začelo s proučevanjem kemične sestave kancerogenih tvarin in se je šele pred petindvajsetimi leti začela uveljavljati kemoterapija, t.j. zdravljenje tumorjev s pomočjo zdravil.

Poizkusna raziskovanja tumorjev na morskih prašičkih so mnogo prispevala k razumevanju vloge kancerogenih agensov (t.j. o tvarinah, ki vplivajo na porajanje tumorjev). Na tem področju se v Sovjetski zvezi vrše obsežna raziskovanja. Nekatera dela šole, ki jo vodi sovjetski znanstvenik Šjabad, so pred nekaj leti bila nagrajena od Organizacije združenih narodov.

Proučevanje kancerogenega vplivanja, ki ga nekateri kemični in fizični agensi lahko imajo na človeka, omogoča, da se preprečijo tako imenovani poklicni tumorji pri delavcih tega ali drugega industrijskega področja, kakor tudi, da se ugotovi prisotnost kancerogenih snovi jedilih Izrednega pomena so raziskovalna dela zadnjih let. Potem ko so bile kancerogene snovi vnesene v telo oplojene samice morskega prašička, je bilo moč opazovati razvoj zločestih tumorjev v mladičih, ki jih je zatem povrgla. Ti podatki so, razumljivo, bili nadvse zanimivi in vazni in bi jih morali uporabljati v profilaktičnem delu. Ženi, ki ima postati mati, bi v vsakem primeru morali svetovati, da ne jemlje nepotrebnih zdravil, kot tudi, da ne kadi, kolikor bi vse to utegnilo imeti določene posledice za otroka. V tem primeru je moč povezati onkološka raziskovanja s proučevanjem teratogenega vplivanja nekaterih zdravil, ki omogočajo rojstvo deformiranih otrok.

V Sovjetski zvezi so v teku obsežna dela v zvezi s proučevanjem kancerogenih agensov. Pri državni sanitarni inšpekciji deluje odbor za kancerogene snovi oziroma preventivne ukrepe proti raku. Ta odbor usklaja znanstveno delo ter izdeluje praktična napotila.

V večini dežel je močno povečano število rakastih obolenj v zadnjih nekaj desetletjih nujno postavilo vprašanje izdelave učinkovitih preventivnih ukrepov. Preprečevanje raka se razvija na osnovi epidemološkega študija zločestih tumorjev, ki se trenutno razvija v mednarodnem merilu. Proučuje se tako na primer vloga dima in onesnaženega zraka v razvoju pljučnega raka. Obenem se raziskuje in odkriva vpliv, ki ga imajo abortusi in pa to, da mati svojega otroka ne doji, na razvoj tumorja na dojkah, nadalje vpliv, ki ga imajo razni načini hranjenja na raka na želodcu itd.

Tudi profilaktične preiskave prispevajo k preprečevanju raka. V SZ predvideva program borbe proti raku take preiskave za ženske, ki so prekoračile trideseto leto starosti, in moške nad petintridesetimi leti. Profilaktične preiskave omogočajo ugotovitev in zdravljenje predrakastih obolenj, kot tudi spoznavanje tistih začetnih oblik raka, ki jih je mogoče uspešno zdraviti.

Najstarejša metoda zdravljenja raka, namreč kirurška metoda, je prenehala biti edino upanje zdravnikov in bolnikov. Zdravljenje s pomočjo obsevanja in zdravil je v znatni meri razširilo svoje terapevtske možnosti.

Najnovejše področje raziskovalnega dela glede zdravljenja raka predstavlja trenutno proučevanje protirakastih preparatov. V zadnjih letih je bilo proučevanih na desetine zdravil, ki imajo določen vpliv na nekatere oblike zločestih tumorjev. Poudariti je treba pri tem, da ne obstaja kako univerzalno zdravilo proti raku in da vsak preparat deluje samo na določen tip tumorja.

Trenutno potekajo poizkusi o uporabi težkih delcev protonov za zdravljenje tumorjev, kar bo verjetno še povečalo učinkovanje nanje, ne da bi ta način zdravljenja kakorkoli škodljivo deloval na zdravo tkivo. V zelo veliki meri se uporablja metoda zdravljenja s pomočjo žarkov. Velike perspektive se odpirajo v zvezi z imunološkimi raziskovanji. Pri tem gre za odkritje sredstva, ki bi delovalo globalno na organizem, tako da bi ta povečal svojo odpornost proti rakastim obolenjem. Mnogo novih elementov je bilo nadalje odkritih na področju raziskovanj virusov. Poleg odkritja novih virusov raka, je bilo tudi dokazano, da lahko virusi premagajo zapreke raznih oblik in da, postavimo, virus sarkoma na piščancih lahko povzroči tumor ne samo pri ptičih, ampak tudi pri kuščaricah, kačah, podganah, opicah itd.

Dasiravno danes vloga virusov za nastanek zločestih tumorjev na človeku še ni bila dokazana, so raziskovanja v zvezi z njimi še vedno potrebna in obetajoča. Ko je govor o virusih, ki povzročajo tumorje pri živalih, bi si morda kdo zastavil vprašanje glede morebitne možnosti okužbe. Z gotovostjo pa je moč zagotoviti, da dolgoletna opazovanja raka ne opravičujejo take misli. Rak ni nalezljiv, vendar pa to ne nasprotuje virološki teoriji o raku. Virusi, ki povzročajo rakaste tvorbe, imajo na razpolago posebne poti, ki vodijo k drugim živalim, kar je bilo dokazano z eksperimentalnim študijem tumorjev virusne narave.

Onkološka raziskovanja pa zahtevajo, da se v mednarodnem merilu združijo vsi napori znanstvenikov. Razpravljanja o nerazčiščenih onkoloških vprašanjih na domačih in mednarodnih kongresih ter konferencah pa gotovo v dobršni meri prispevajo k uresničenju takega potrebnega sodelovanja med raziskovalci različnih dežel.

(Iz «Novosti»)

modni kotiček

Žene v dolgih hlača[h] ob vsaki priložnost[i]

Prodor italijanske mode na svetovna tržišča - Kaj je bilo novega na modnih revijah v Firencah - Pestra izbira v vsakem pogledu

V Firencah je bilo te dni zopet vse živo. V palači Pitti so bile ponovno na vrsti modne revije tako najbolj poznanih modnih hiš visoke italijanske mode kot nekaj dni kasneje modne revije raznih boutiques ter ustvarjalcev modne konfekcije za bolj široko potrošnjo. Vse revije so bile namenjene modi za prihodnjo jesen in zimo in ker je bilo tudi vreme bolj kislo, so se kupci, kot občinstvo mnogo laže vživeli v modele, ki jih bomo nosili prihodnjo jesen in zimo, kot bi se sicer, če bi zunaj sijalo toplo sonce ter bi se manekenke potile v vročih krznenih plaščih in pletenih modelih.

Pravijo, da v Firencah še nikoli ni bilo toliko kupcev kot letos. Nekaj bo zaradi tega, ker si osvaja italijanska moda vse širše tržišče tako v evropskih, pa tudi v državah onkraj oceana, in tako postaja vse resnejši konkurent pariški visoki modi, drugi vzrok pa bo v tem, da se je občinstvo že navadilo na to, da gleda spomladi to, kar bo nosilo prihodnjo zimo in da uživa pozimi ob pogledu na prekrasne poletne modele.

Visoka italijanska moda je s svojimi modnimi kolekcijami doživela po pisanju domačih in tujih dopisnikov velik uspeh predvsem zaradi tega, ker je znala najti pravo mero med ekstravaganco in eleganco, drugič pa tudi zaradi tega, ker je pokazala vrsto modelov, ki bodo dostopni vsem, predvsem pa jih bo lahko v številnih primerih uporabila tudi modna konfekcija, kjer je bila visoka moda še do nedavna pravi «tabu».

Še večji uspeh pa so doživele vse tiste modne hiše in lastniki tovarn, ki se ukvarjajo z izdelovanjem pletenin. Modelov iz volnene tkanine, kot tudi pravih pletenih, je bilo na modnih revijah v Firencah toliko, da ga ni še takega izbirčneža, ki ne bi našel med njimi tudi kaj takega, kar bi odgovarjalo njegovemu okusu.

Če naj le bežno povemo samo nekaj besed o novi zimski modi, potem naj povemo, da bodo imele v tej glavno besedo hlače in to skoraj za vse priložnosti. Kako se bodo sprijaznile s to idejo ne preveč vitke ženske, modni ustvarjalci niso povedali, na vsak način pa so mnenja, da bo novo zimsko garderobo morala sestavljati vrsta dolgih hlač, ki bodo obvezne tako za šport, kot za službo in sprehode, pa tudi za večerne priložnosti.

Tkanine, ki so jih na teh m[odnih] revijah prikazali, so bile [pravo] remek delo italijanske tekstil[ne in]dustrije. Ko je človek obč[udoval] na primer volneno tkanino, [ki je] ni vedel, ali ima pred seboj [...] jacquard, žamet ali kakšno [drugo] «žlahtno» tkanino, tako rafi[nirana] je bila izdelava teh tkanin. [Kar] bodo volnene tkanine tiste, [ki bo]do v glavnem «kraljevale» v naši jesenski pa tudi zimski [gar]derobi.

Prav tako izvirni so bili [itali]janski modni ustvarjalci pri [izbi]ranju barvnih kombinacij, k[i so] prav tako drzne, istočasno [pa iz]redno okusne in efektne. Be[la bar]va ne bo šla se iz mode [...] tako bodo v modi blešče[če ...] ne, še bolj pa vezenine iz [...] nih biserov in kamnov, ki [bodo] včasih krasile celo najbolj š[portne] puloverje in jopice.

Glede dolžine kril si itali[janski] modni ustvarjalci niso bili v[si e]ni. Eni so bili za nadaljevanje [...] kril, drugi so se bolj ogrev[ali za] maksi krila, tretji pa so bili [za to,] da rešijo dolge hlače to vpra[šanje] in sicer tako, da se povrh [...] nosijo bolj ali manj dolge [...]

Karirasti in črtasti vzorci [bodo] še vedno v modi morda ce[lo bolj] kot doslej. Prav tako bodo [v modi] izredno efektni gumbi, ki bod[o kra]sili tako obleke kot tudi pla[šče in] kostume. Plašči in kostumi [bodo] imeli več žepov, pa četudi [samo] okrasnih, zato pa bodo oblek[e] enostavnih krojev, brez po[sebnih] okraskov.

Ker bi nam bilo v enem [samem] članku težko povedati vse, k[ar] si lahko «srečneži» ogled[ali na] modnih revijah v Firencah, [se bo]mo k temu povrnili v naše[m na]slednjem članku.

Rito si komaj moremo zamisliti v vlogi mlade mamice. Ved[no] nam je zdela bolj podobna navihanemu in neugnanemu fant[ku] pa dekletu, ki bo nekoč postala tudi mati. In vendar se zd[aj] pravlja prav za to nalogo. Na tej sliki nekaj plete za svojega m[...]

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ

I. Radenka Birsa v «Baris[i»]

Niti mesec ni poteket od tedaj, ko se je avtor tega sestavka v intervjuju za Radio Ljubljano pritoževal, kako naša likovna umetnost v zamejstvu stari, ker kljub obilnosti odličnih razstav starejših slikarjev skoroda ni razstav začetnikov. Kot da bi bila poslušala to Kasandrino tožbo, se je mlada Radenka Birsa odločila postaviti jo na laž. Opogumila se je ter se javnosti predstavila prav kot začetnica z lastno razstavo olj v galeriji Barisi. In ravno v tem pogumu in ne glede na pomanjkljivosti ter šibkosti njenega slikanja, ki pač sprem ja vsakega samouka na začetku poti zahtevnejšim umetniškim ciljem, vidimo jamstvo, da bo nekoč dosegla višjo izrazno raven. Zaenkrat je Radenka še slogovno neustaljena. Podaja nam pokrajine in cvetje v različnosti njih umetniškega dojemanja, ki je ponekod naturalistično naivno, drugod ekspresionistično, a največkrat, in to v najboljših delih, skoro postimpresionistično dognano. Videz pa je, da bi Birsova z boljšo avtokritično izbiro del za to razstavo dosegla gotovo boljšo zaokroženost enotnosti te svoje krstne razstave.

Zato pričakujemo, da se nam bo na njeni prihodnji razstavi predstavila le z deli kot so tu prav dobre slike sončnic, samotnih hrastičev, senenih kopic na Krasu in še nekatera tihožitja z netočno opredeljenimi vrstami cvetlic, v katerih pa uspe podati ves njih naravni barvni čar.

A. Vittes in P. Sam v «Občinski»

Po precejšnjem preslidku nam v občinski galeriji prikazuje svoja najnovejša platna Annamaria Vittes. Nekdanja slikarka morja, ki je v tem šla tako daleč, da je vlepljaja v slike prave školjke, pesek in okroglo kamenje, se v novih delih poglablja z res [...] žensko občutljivostjo v dalj[no pre]teklost izgubljenega raja [...] starogrških in srednjeveških [...]kov, ki mu zoperstavlja le [...] slik iz ribiškega življenja [...]bale. So pa to slike, katerih [vseb]njo vsebino izpolnjuje mo[...] vzor dekliške duše preteklih [...] katerim ga približuje tudi [s svoji]mi slikarskimi prijemi. Ti [so iz]redno učinkoviti posebno v [...] zemeljskih barv, barv [...] zidnih ometov, pa tudi s [...] grafitom, kajti debele svetle [...]ne plasti Vittesova izpraska [iz] temne podlage platen, kar [s] likom oseb in okolja vidno [...] reliefnosti. Nedvomno nam [je v] svojih novih delih slikarka [poda]la do sedaj najpristnejšo [...]ško izpoved svoje osebnosti [...] prav se nam ta prikazuje [...] kopreno davnino v slikah [kot] to «Akropolis», «Ples» [...] «Pravljica in srednji veki» [in] druge.

Sorazstavljavec v občinski [gale]riji, kipar Pierino Sam, ra[zstavlja] tu prvič v Trstu, kjer pole[g tega] ni še posebno znan. Je [pa] drugje že dosegel prav lep[e uspe]he v obliki prvih nagrad [na raz]nih natečajih za umetnišk[e dela], ki krase javne stavbe. Je [samo]mouk, ki se bliža najbolj[ši] dobi, poln ustvarjalnega [za]ga opažamo v vrsti velikih [kiparski]nih tolkanic. Sam je mo[...]lizacije. Z njo poenostavlja [...]žičnost podanih likov ve[...] in iste vrste, človeka in [...] mogočnost slapov lepotnih [...] v delih «Pietà» in «Poste[lja ve]čerja» doseže umetniški [...]staja pa ta spričo zman[...] glav na račun pretirano [...] tegnjenih teles bolj v [...] stvarnega kot pa duhovnega [...]janja podane vsebine. Vse [...]polnjuje vrsta risb in [...] razgibanih osnov in nekaj [...] malih plastik, kot so to [...]lincar» in pa «Ptič».

MILKO BAM[...]

Pasternak kot komediograf

Italijanski mesečnik za gledališko umetnost «Il Dramma» je objavil doslej nepoznano komedijo Borisa Pasternaka «Slepa lepotica». To delo, ki je bilo ustvarjeno po Pasternakovem romanu «Doktor Živago», je bilo po avtorjevi smrti shranjeno pri Zvezi sovjetskih pisateljev, v Italijo pa je prišlo po tajnih kanalih. Naslov dela se baje simbolično nanaša na pisateljevo domovino.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Komur ste v obraz povedali resnico, se vam bo skušal maščevati. Še vedno ne bo sporočila, ki ga pričakujete.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Ne dovolite, da bi vas potek dogodkov potisnil na stranski tir. Razčistite neko družinsko zadevo.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Ne zahtevajte od ljudi tega, kar sami ne morete dati. Utrdil se bo vaš ugled med prijatelji.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Sramotno bi bilo reševati neki spor s fizičnim nasiljem. Nestalno pomladansko razpoloženje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Priznajte sodelavcu zasluge, ki mu pripadajo. Nemoten razvoj čustvenih odnosov.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Bodite zelo oprezni pri izvajanju neke delikatne bančne zadeve. Večno obujanje spominov ne koristi.

TEHTNICA (od 23.9 do 23.10.) Poslovno potovanje v sosedno državo. Ne tvegajte prevec v pogledu ljubezni.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 21.11.) Z uspehom boste prestali preizkušnjo, ki vam bo nalozena. Ne prilaščajte si uspehov drugih.

STRELEC (od 22.11 do 21.12.) Nekam omotični boste spričo uspeha, ki ga boste dosegli. Udeležili se boste imenitnega sprejema.

KOZOROG (od 22.12. do 20.1.) Denar, ki si ga želite, vam ni nujno potreben. Pomagajte neki starejši osebi.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Ne opustite borbe tik pred zmago. Spodbudite najmlajše s svojim zgledom.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Osvežite svojo dejavnost z novimi idejami. Nepozabno romantično doživetje.

Ta črna lepotica tudi nastopa v Fellinijevem «Satyriconu». Ime ji je Beryl Cunningham, doma je z otoka Jamajke.

RADIO TELEVIZIJA

ČETRTEK, 17. APRILA 1969

TRST A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Slov. narodne; 12.00 Beseda in glasba; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah, 17.00 Bevilacquov orkester; 17.20 Program za mladino; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Sodobni slov. skladatelji; 18.45 Ritmi; 19.10 Pisani balončki; 19.40 Motivi; 20.00 Šport; 20.35 Giacometti. Človek brez pravic; 22.45 Zabavna glasba.

TRST

12.05 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke box; 13.45 Simfonični koncert.

KOPER

6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.00, 19.15 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 10.15 Ansambel Vili Petrič; 10.45 Znane popevke; 11.00 Kulturne aktualnosti; 11.30 Današnji pevci; 12.00, 12.45 in 14.00 Glasba po željah; 13.50 Turistične beležke; 15.30 Popularne skladbe; 16.40 Popoldanska glasba; 17.00 Iz Kalmanovih operet; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Orkester Percy Faith; 22.10 Plesna glasba.

NACIONALNI PROGRAM

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 8.30 Popevke; 9.06 Zvočni trak; 10.35 Ura glasbe, 11.08 Plošča za poletje; 11.30 Tenorist G. Raimondi; 12.05 Kontrapunkt; 13.15 Preizkušajo se diletanti; 15.10 Plošča za poletje; 16.00 Spored za najmlajše; 17.05 Spored za mladino; 19.08 L. Tolstoj: «Ivanova velika noč»; 21.00 Violončelist P. Fournier in pianist L. Crowson; 22.00 Politična tribuna.

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Plošča za poletje; 10.00 Čudovitih deset let; 10.40 Telefonski pogovori; 13.00 Glasbeni spomini; 14.00 Juke box; 15.00 Plošče; 15.18 Srečanje s Puccinijem; 15.35 Kolesa in motorji; 16.00 Aktualnosti, 17.10 Plošča za poletje; 17.35 Enotni razred; 18.20 Poljudna enciklopedija; 19.00 Pevec med množico; 20.10 Glasbeno tekmovanje; 21.00 Roman.

III. PROGRAM

10.00 Začetni koncert; 11.15 Richard Strauss; 14.00 Baritonista G. De Luca in L. Warren. 16.15 Plošče resne glasbe; 16.45 Sodobna glasba; 17.20 Francoščina; 18.15 Gospodarstvo; 18.45 Kulturne aktualnosti; 19.15 Koncert; 20.10 G. Verdi, Ernani.

FILODIFUZIJA

8.00 Začetni koncert; 9.10 Bedrick Janaček, 9.40 Ital. sodobna glasba; 10.20 Klavirske skladbe; 11.00 Stamitz in Boccherini.

SLOVENIJA

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.50 Danes za vas; 7.25 Telesna vzgoja; 7.45 Inform. oddaja; 8.08 Operna matineja; 8.55 Radijska šola; 9.25 Resna glasba; 10.15 Pri vas doma; 12.10 Iz Kozinovega «Ekvinokcija»; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Pihalni orkestri; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 «Mladina poje»; 14.25 Operetne melodije; 14.45 «Mehurčki»; 15.40 Pianist Janez Lovše; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Simf. koncert; 18.15 Iz naših studiov; 18.45 Naši znanstveniki; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Lidija Kodrič; 20.00 Domače pesmi; 21.00 Anton Ingolič; 21.40 Glasbeni nokturno; 22.15 Sodobna ameriška glasba; 23.05 Zabavna glasba.

ITAL. TELEVIZIJA

10.30, 11.30, 15.00 Šola; 13.00 V avtomobilu; 13.30 Dnevnik; 17.00 Program za najmlajše; 17.30 Dnevnik; 18.45 Kmetijska oddaja; 19.45 Šport in kronike, 20.30 Dnevnik; 21.00 «Killer»; 22.00 Politična tribuna; 23.00 Dnevnik.

II. KANAL

19.00 Nemščina; 21.00 Dnevnik; 21.15 A che gioco giochiamo?; 22.30 Znanost in tehnika.

JUG TELEVIZIJA

20.00, 22.40 Poročila; 9.35 TV v šoli; 10.30 Nemščina; 11.00 Angleščina; 16.10 Osnove splošne izobrazbe; 17.45 Pionirski TV dnevnik; 18.15 Naši zbori; «France Prešeren» iz Kranja; 18.45 Turobna je sen — film; 20.30 3—2—1; 20.35 A. Marodić: Carinik; 21.05 Ob 100-letnici rojstva R. Jakopiča; 21.50 Wojeck.

NA SEJI DEVINSKO-NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Izglasovana resolucija večine o gospodarskih problemih Trsta

Svetovalec Albin Škerk je v obrazložitvi resolucije KPI podrobno analiziral vzroke gospodarskega propadanja - Občinski odbor ugodno sprejel prošnjo ANPI za postavitev spomenika padlim partizanom v Nabrežini

Predsinočnjim je bila v Nabrežini seja občinskega sveta, ki je razpravljal o resolucijah, ki sta jih predložili svetovalska skupina KPI in večinska skupina KD, PSI in SS o gospodarskih problemih Trsta in nujnosti učinkovitih ukrepov. V glavnem se resoluciji razlikujeta od resolucij, ki so jih iste politične skupine predložile v občinskih svetih v Trstu, Miljah in Dolini. Resolucija, ki jo je predlagala skupina KPI, očita vladi, da ni izpolnila obljub in ne izvaja sklepov CIPE, zahteva zagotovilo naročil ladjedelnici Sv. Marka in druge konkretne ukrepe ter predlaga, naj bi vsi občinski sveti na Tržaškem podali ostavko, če vlada ne bi odredila konkretnih ukrepov za rešitev gospodarske krize. Resolucija večinske skupine kritizira zavlačevanje glede izvajanj nekaterih sklepov CIPE in zahteva nekatere ukrepe, zlasti glede prometnih zvez, ter izraža zadovoljstvo zaradi najnovejših zagotovil glede gradnje suhega doka, itd.

Resolucijo svetovalske skupine KPI je utemeljil in obrazložil občinski svetovalec Albin Škerk, ki so ga vsi občinski svetovalci in odborniki pozorno poslušali, ker je mirno in shematično navajal razne statistične podatke, orisal sedanje gospodarske razmere na Tržaškem in analiziral vzroke. Predvsem je prikazal, kako je Trst v zadnjih 50 letih nazadoval, tako glede pristaniškega prometa kot glede števila zaposlenih v industriji, gradbeništvu itd.. Navedel je tudi podatke iz zadnjih let, ki kažejo, da se je v zadnjih 4 letih izselilo iz Trsta 22.534 oseb, da je skoraj polovica prebivalstva v starosti nad 45 let, otrok izpod 15. leta starosti le 9 odst., da le 12 odst. višješolcev dobi zaposlitev v Trstu, itd. Nato je analiziral sklepe CIPE, ki so zadali smrten udarec ladjedelnici Sv. Marka. Pri tem je navedel primere ladjedelstva v drugih državah, kjer imajo ladjedelnice toliko naročil, da jih ne zmorejo. Poudaril je, kako so se tržaški delavci v teh letih borili za rešitev gospodarskih problemov in doprinesli v tej borbi velik delež, saj so stavkali v treh letih skupno 18 milijonov ur.

Dosegli so le obljube, ki se ponavljajo od volitvah; perspektive so meglene, žalostne. Zato je potrebna skupna politična akcija. Vodja demokristjanske skupine je dejal da se strinja s podatki, ki jih je navedel svetovalec Škerk, ne pa z zaključki, zlasti glede ostavke. Priznal je, da so se gospodarski problemi Trsta reševali fragmentarno in brez reda, toda sklepi CIPE predstavljajo nekakšen širokopotezni načrt. Kritiziral je nekatera zavlačevanja in navedel, kaj se uresničuje. Socialistični predstavnik je dejal, da se strinja z resolucijo večine, toda s pripombo, da bodo socialistični svetovalci odstopili, če se ne bodo izvajali sklepi CIPE in izdali učinkoviti ukrepi glede pomorstva, prevozov in vodilne industrije. Odbornik Terčon je v imenu skupine LSS pripomnil, da bi bila ostavka občinskih svetov protiučinkovita in da se je treba boriti za uresničitev obljub. Svetovalec Škerk je še dejal, da se nadaljuje politika obljub, in je pri tem poudaril, da je prazna obljuba tudi glede protosinhrotrona v Doberdobu, saj je minister za obrambo pred kratkim izjavil, da bi šlo približno 200 milijard lir samo za premestitev obrambnih naprav na tistem področju. Komunistični svetovalec Criscenti je jedrnato opisal žalosten položaj delavcev v ladjedelnici Sv. Marka, ki bi lahko uspevala, če je ne bi sklepi CIPE obsodili na smrt. Podžupan Corberi je dejal, da je bila diskusija koristna, župan Legiša pa je pripomnil, da se je zadnje čase nekaj le premaknilo, ker se opaža večja zavzetost pristojnih organov Z večino glasov je bila seveda odobrena resolucija večinskih svetovalskih skupin

Ob koncu seje je župan sporočil, da je občinski odbor ugodno sprejel prošnjo partizanskega združenja ANPI za postavitev spomenika padlim na glavnem trgu v Nabrežini. Dejal je, da bo zadevni sklep predložil v odobritev občinskemu svetu, ter je izrazil željo, da bi se sestavil koordinacijski odbor, kateremu bo občinska uprava rada pristopila in nato določila prispevek občine. Prihodnja seja bo v torek, 22. t.m.

OBVESTILO VLADNEGA KOMISARIATA

Uvozni kontingenti za maj-avgust

Prošnje je treba predložiti do 30. aprila

Zunanjetrgovinski odsek vladnega komisariata obvešča, da bo v razdobju maj - avgust 1969 porazdelil med zainteresirana podjetja naslednje uvozne kontingente za poslovanje v okviru trgovinskega sporazuma, ki sta ga sklenili Italija in Jugoslavija 31. marca 1955 za obmejna področja Trst, oziroma Buj — Koper — Sežana in Nove Gorice: Goveja živina za zakol 63,3 milijona lir (prosto carine), sveže meso 23,3, soljeno in prekajeno meso 13,3, sveže morske ribe, raki in mehkužci 32,3, sir 6,6, jajca 5, stročnice in sveža povrtnina, razen svežega in kislega zelja, grenke repe in krompirja 16,6, sveže in kislo zelje, grenka repa 6,6, krompir 16,6, sveže sadje 16,6, sadne in povrtninske konserve 3,3, koncentriran paradižnik 10, konservirane ribe 26,6, vino za kis 16,6, kemični proizvodi 3,3, preproge 6,6, pohištvo in lesna galanterija 6,6, sveže naravno mleko 80 milijonov lir, od tega 13,3 prosto carine, navadno konsumno vino 83,3 mil., od tega 60 mil. prosto carine, sadni sokovi, razen agrumov 8,3 in tipična vina v steklenicah 10 milijonov lir.

Podjetja, ki se nameravajo okoristiti z navedenimi kontingenti, morajo vložiti ustrezne prošnje do 30. aprila. Prošnjam je treba priložiti običajno dokumentacijo o uvoznih poslih, ki jih je posameznik za posamezne vrste blaga opravil v razdobju 1966-1968. Poleg tega morajo uvozniki, ki želijo sodelovati pri podelitvi kontingentov za uvoz navadnega konsumnega vina, goveje živine za zakol in svežega govejega mesa, priložiti še običajno posebno dokumentacijo bančnega in trošarinskega izvora. Dokumentacija ni potrebna v primeru podjetij, ki so jo že predložila, ko je šlo za razdelitev kontingentov za razdobje januar - april 1969. Podjetja, ki bodo vlagala prošnje za sodelovanje pri kontingentih, morajo biti vpisana na spisku organizacij, ki imajo dovoljenje za opravljanje zunanjetrgovinskih poslov.

V SOBOTO DOPOLDNE

Tiskovna konferenca avstrijskega ministra

Avstrijski zvezni minister za gradnje dr. V. Kotzina se bo v soboto dopoldne udeležil tiskovne konference na sedežu Časnikarskega krožka na Korzu; na konferenci bo orisal sedanje stanje pri gradnji nove avtoceste Beljak-Salzburg in predora pod Monte Croce Carnico.

Z ministrom Kotzino bodo te dni dopotovali v naše mesto tudi podpredsednik koroške vlade in deželni odbornik za javna dela dr. W. Weissmann, zastopnik Družbe za proučevanje hitre Turske ceste dr. Freyborn in drugi funkcionarji. Na konferenci bodo avstrijski strokovnjaki prikazali pomen novih cestnih gradenj v Avstriji za gospodarstvo Furlanije - Julijske krajine, zlasti kar zadeva povezavo vseh večjih industrijskih središč avstrijske republike in širšega zaledja, ki gravitira na tržaško pristanišče.

Prijeti mladoletni tatiči motornih koles

Agenti letečega oddelka tržaške kvesture so te dni zaključili preiskavo o zagonetnih krajah motorčkov vrste ciao, lui ali vespa 48, do katerih je prišlo v novembru lani ter v februarju in aprilu letos. Avtorji teh krajev so predvsem mladoletniki, večinoma dijaki ali pa brezposelni vajenci, ki jih je zamikala vožnja z motorjem. Polastili so se kakega motorja in se izmenično z njim vozili po mestu in okolici, dokler je bilo v tankih dovolj bencina. Nato so motorje enostavno odvrgli v kako grapo.

Veliko potrpežljivosti so morali agenti javne varnosti, člani letečega oddelka tržaške kvesture, vložiti v svoje delo in pozorno slediti premikom skupine fantalinov, katerih srednja starost ni presegala šestnajst let, dokler jim ni uspelo najti krivce, šestnajst let starega W. D. in petnajstletnega W. C. ter celo skupino prijateljev, ki so segali po ukradenih motorjih in se z njimi vozarili. Gre za deset mladoletnikov, katerih imena niso znana. Agenti letečega oddelka so vse prijavili sodnim oblastem zaradi kraje.

Odvzeli so jim šoferske knjižice

Vladni komisariat sporoča, da so bile v preteklem mesecu odvzete šoferske knjižice 22 šoferjem, ker niso bili več sposobni, 17 šoferjem, ki niso prišli na pregled. Začasno so odvzeli šoferske knjižice šoferjem, ki so povzročili hude ali smrtne poškodbe.

Zaradi povzročitve telesnih poškodb so začasno ob šofersko knjižico: Mario Bertoz (15 mesecev), Gianfranco Deni (12 mesecev), Furio Pennestre (9), Fabio Ralza (9), Mario Lilli (7), Libero Giugovaz (6), Matteo Paganini (6), Claudio Serbottini (6), Fiammetta Russo por. Cescon (6), Antonio Zanon (3 mesece).

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Pogojno obsojena ženska zaradi poskusa goljufije

Uspešen priziv obtoženca, ki je ukradel nagačenega krokodilčka

Pred tržaškim kazenskim sodiščem (predsednik Burattini, tožilec Tavella, zapisnikar Rubini, obramba Amodeo, zastopnik zasebne stranke Vinciguerra) je bila včeraj obravnava proti 38-letni Dini Micheluzzi por. Codnich iz Ul. Gravisi 2/10.

Gre za precej zapleten primer ponarejanja osebne izkaznice ter številnih drugih prekrškov, ki jih je prizadeta zagrešila z namenom, da bi lahko odkupila (seveda z menicami) nekaj blaga v trgovini Luigija Bradaschie v D'Annunzijevem drevoredu. Vrednost blaga je bila razmeroma malenkostna, saj ni presegala 30.000 lir.

Micheluzzijeva je lani delala pri pokrajinskem higienskem laboratoriju. V istem uradu je delala in še vedno dela tudi Maria Braida. Ta je neki dan opazila, da je izgubila, oziroma da ji je nekdo ukradel osebno izkaznico. Zadevo je prijavila policijskim oblastem, kar je predpogoj za izdajo duplikata dokumenta.

Nekaj mesecev pozneje je Braidova zvedela, da ima trgovec Bradaschia nekaj menic, ki so se glasile na njeno ime. Ker je ženska vedela, da teh menic ni podpisala, je začela sumiti, da je morda nekdo izkoristil njeno osebno izkaznico, ki jo je bila prej izgubila. Zadevo je v neki meri pojasnil trgovec Bradaschia, ki je povedal, da je nekaj časa prej prišla v njegovo trgovino ženska, ki je nakupila blaga v vrednosti 28.000 lir. Na njegovo zahtevo mu je ženska pokazala osebno izkaznico, ki se je glasila na ime Maria Braida. Izkaznica je bila očitno ponarejena, ker je bil med drugim vpisan z rdečo tinto nov naslov prizadete, in sicer: Ul. Gravisi. Bradaschia je opazil ponareditev, med drugim tudi zato, ker je poznal očeta Marije Braide. Prizadete je vprašal za pojasnila in tako je postalo jasno, da je neka oseba uporabila Braidino osebno izkaznico.

Policijski organi so kmalu prišli na sled Micheluzzijevi. Ženska je spočetka uporno trdila, da ni uporabila Braidine osebne izkaznice, toda po soočenju s trgovcem je priznala svojo krivdo. Povedala je, da je ponaredila osebno izkaznico, da bi lahko kupila nekaj blaga v Bradaschiovi trgovini. Gotova je bila namreč, da bi ji trgovec blaga ne izročil, če bi mu povedala, kako se v resnici piše, ker je bilo njeno ime že večkrat objavljeno na biltenu meničnih protestov.

Ta v bistvu zelo preprost prekršek (celo preiskovalni sodnik ni obtožil Micheluzzijeve tatvine osebne izkaznice) je zaradi povezanosti raznih členov kazenskega zakona sprožil doglo vrsto obtožb. Žensko so predvsem obtožili, da se je nezakonito polastila tuje imovine (osebna izkaznica), da se je izdajala za Braidovo, da je goljufala Bradaschio, da je ponaredila osebno izkaznico in da jo je uporabila z namenom, da bi zagrešila neki drugi prekršek. Na kraju so jo obtožili tudi prekrška čl. 641 k. z., ker je že prej nakupila v trgovini «Radio Icar» blaga za 120.000 lir, svojih obveznosti pa ni poravnala. Zato jo je predstavnik podjetja Pietro Gerbini tožil.

Na včerajšnji obravnavi je Micheluzzijeva potrdila svoje prejšnje izjave. Javni tožilec je zahteval, naj jo sodniki oprostijo prve obtožbe, ker je Braidova ni tožila. Zahteval je tudi oprostitev, in sicer zaradi pomanjkanja dokazov glede prekrška v zvezi s členom 467 k. z., za druge prekrške pa zaporno kazen 1 leta, 1 meseca in 10 dni.

Sodniki so spremenili obtožbo goljufije v poskus goljufije, žensko pa so za druge prekrške obsodili pogojno in brez vpisa v kazenski list na 9 mesecev in 10 dni zapora ter 30.000 lir globe.

Pred prizivnim sodiščem (predsednik Zumin, generalni pravdnik Franzot, zapisnikar M. Riatel) je bila včeraj ponovna obravnava proti 43-letnemu Pietru Pozzettu iz Gradeža, ki je bil obtožen, da je v avgustu predlani ukradel nekemu znancu nagačenega krokodilčka.

O tem primeru smo poročali že lani v našem listu, in sicer takoj po obravnavi prve stopnje, ki je bila 22. novembra lani v Gorici.

Ribič Gino Monferà iz Gradeža je neki večer v avgustu predlani šel lovit ribe. Ko se je vrnil naslednje jutro domov, je opazil, da je iz mizice pri televizijskem sprejemniku izginil nagačen krokodilček, ki ga je bil svoj čas kupil v Maroku za okoli 8.000 lir. Vprašal je ženo, kaj se je zgodilo s krokodilčkom, toda ženska (ki je slaboumna) je vedela povedati le, da je prišel v hišo «Pietro Capon». Monferà je kmalu nato srečal na cesti svaka Egoneja Cabassija, ki je govoril s Pietrom Pozzettom. Ta je imel v rokah krokodilčka, ki je bil na las podoben njegovemu. Ko ga je Pozzetto opazil, je takoj odšel, čeprav se je baje malo prej pogajal s Cabassijem o prodaji krokodilčka.

Po prijavi tatvine so policijski organi zaslišali Pozzetta, ki pa tatvine ni priznal. Goriški kazenski sodniki pa so ga kljub temu spoznali za krivega ter so ga obsodili na 1 mesec zapora ter 30.000 lir globe. Prizivni sodniki so zaradi malenkostne vrednosti ukradenega predmeta zmanjšali kazen na 20 dni zapora ter 20.000 lir globe.

Hud padec Sežanca v repenskem kamnolomu

Pri repenskem kamnolomu se je včeraj opoldne nerodno spotaknil na robu strmine 35-letni delavec iz Sežane, Ernest Trobec, ki se je pri tem močno pobil in ranil.

Trobec je bil namenjen na obisk k prijateljem kamnarjem v kamnolomu pri Colu. Ko se je spuščal v kamnolomu mu je verjetno spodrsnilo, da je izgubil ravnotežje in padel po strmini. Pri tem si je prelomil levo nogo, močno udaril v oprsje in se pobil in ranil po rokah in nogah. K njemu so pritekli prijatelji in drugi uslužbenci, ki so takoj obvestili reševalno postajo na Trgu Vittorio Veneto. Od tod je odbrzel rešilni avto Rdečega križa na Kras in se malo pred eno vrnil v bolnišnico z ranjencem, ki zaradi bolečin ni mogel govoriti. Spremljal ga je 23-letni uslužbenec v kamnolomu, Boris Kuret iz Ul. Erica 4, ki je dežurnemu zdravniku tudi opisal potek dogodka.

Trobec bo moral ostati na ortopedskem oddelku tržaške bolnišnice, kamor so ga prenesli, cela dva meseca.

Natečaji

Ministrstvo za delo in socialno skrbstvo — ENPI — je razpisalo natečaj za 8 mest psihologa drugega razreda. Prošnje je treba nasloviti na osrednje ravnateljstvo Ente Nazionale Prevenzione Infortuni — Servizio affari generali e personale — Divisione stato giuridico del personale — via Alessandria, 220 — Roma in to najkasneje do 11. maja t. l. Uradni vestnik št. 92 z dne 10.4.69.

Predsedstvo mladinske konzulte sporoča, da bo izredna skupščina konzulte danes, 17. t.m., ob 19. uri ob drugem sklicanju v dvorani občinskega sveta. Na dnevnem redu bodo dogodki v Battipaglii.

Iz goriškega matičnega urada

V goriškem matičnem uradu so 14. in 15. aprila prijavili 9 rojstev in 4 smrti.

ROJSTVA: Eva Cragnolin, Madian Onesti, Manuela Alessandris, Adriana Bertagnolli, Fabio Di Monte, Paola Medeot, Luca Da Lio, Michela Pasian, Sonia Mervi.

SMRTI: upokojenec 71-letni Donato Bertos; pleskar 64-letni Odo Tursic; upokojenec 60-letni Adolfo Medeot; uradnik 37-letni Giuseppe Delpin.

Občni zbor podpornega društva za Goriško

Odbor podpornega društva za Goriško sklicuje redni letni občni zbor članov, ki bo v sredo, 30. aprila ob 20. uri v klubu «S. Gregorčič» v Gorici, Verdijev korzo 13.

Na dnevnem redu je poročilo predsedstva in odbornikov ter pregled in obračun lanskoletnega dela.

Goriško-beneški dnevnik

POSVETOVALNI ODBORI KD

Razprava o problemih s šolskega, gospodarskega in socialnega področja

Govor je bil tudi o vojaških služnostih, protosinhrotronu in obmejnih odnosih

Pretekli ponedeljek in torek sta bila na sedežu KD v Gorici sestanek posvetovalnega odbora te stranke za kulturo in šolstvo ter drugi za socialno pomoč in zdravstvo. Prejšnji teden pa je imel tak posvet tudi posvetovalni odbor za socialne in upravne probleme.

Naloga teh odborov je, da bi proučili probleme in položaj s svojega področja in da dajejo stranki potrebne nasvete in navodila za njihovo rešitev. Pri vseh treh odborovih sejah je predsedoval pokrajinski tajnik KD dr. Cian.

Posvetovalni odbor za socialna in gospodarska vprašanja je obravnaval številne probleme s svojega področja s posebnim ozirom na problem velike industrije, zlasti ladjedelništva in tekstilne, okrepitev državne udeležbe v pokrajinski industrializaciji, podpora za razvoj obrtništva, iskanje novih oblik za razvoj industrije, tudi male in srednje. Razpravljali so o potrebi za okrepitev konzorcialnih oblik in zadružništva, o izboljšanju proizvodnje, nadaljevanju in zaključku izboljševalnih del v kmetijstvu.

V prometu in turizmu so obravnavali izvedbo že pripravljenih in odobrenih načrtov krajevnega in mednarodnega obsega. Govor je bil tudi o potrebi spremembe predpisov o vojaških služnostih in nadaljevanju akcije za protosinhrotron v Doberdobu. Ta odbor je obravnaval še celo vrsto drugih problemov ter zlasti obmejne odnose in zadevne sporazume.

Posvetovalni odbor za šolstvo je med drugim obravnaval ustanovitev novega tipa šolskih zavodov, za ureditev prostorov za razvedrilo mladine in za šport ter problem obnovitve številnih šolskih objektov.

Odbor za zdravstvo pa je obravnaval ustanovitev krajevnih zdravstvenih enot, izboljšanje sanitarnih naprav po bolnišnicah ter načrte za bolnišnico za kronične bolnike ter za umobolne otroke.

Zaključke vseh treh posvetovanj bodo združili v poseben dokument, ki ga bo jutri proučil pokrajinski odbor KD, razpravljal o njem in določil na njegovi osnovi operacijske smernice za realizacijo posameznih postavk in načrtov.

Na nočni seji občinskega sveta

Preklicana ostavka župana in odbornikov

Na sinočnji seji občinskega sveta v Gorici je bila na dnevnem redu potrditev ostavke goriškega župana Martine in odbornikov v okviru krize levega centra. Župan je obrazložil potek in vzroke krize, ki so pripeljali do te ostavke. Ker pa je medtem prišlo do sporazuma med KD in PSI je dal v debato preklic odnosno umaknitev take ostavke.

Predstavniki KD Moise, PSI dr. Sancin in SDZ odv. Sfiligoj, so pozvali župana in odbornike, naj spričo doseženega sporazuma umaknejo ostavko in nadaljujejo s svojim delom na osnovi programa levega centra. Proti so se izrekli dr. Battello za KPI ter predstavniki desnice. Debata se je zaključila ob 23.30 in župan je predlagal premor, da bi lahko o zadevi in pred glasovanjem tudi odbor sprejel svojo odločitev.

Do glasovanja ni prišlo, ker je župan v imenu odbora sporočil, da so umaknili ostavko na osnovi poziva predstavnikov treh strank levega centra. V kratkem bodo sklicali ponovno sejo občinskega sveta.

O poteku sinočnje seje bomo podrobneje poročali jutri.

25. APRILA V VIDMU

Enotna manifestacija ob odkritju spomenika

Po doseženem sporazumu bosta govorila na svečanosti tudi Boldrini in Canestrini

Manifestacija ob odkritju partizanskega spomenika v Vidmu bo enotna. Ne bo torej dveh nasprotujočih si manifestacij, kot smo poročali pred nekaj dnevi, kajti v Vidmu so prišli do pametnega sporazuma. Zgodovina nasprotstev je znana. Videmski župan je hotel, da bi na manifestaciji, ki bo v jutranjih urah 25. aprila, govoril edinole predsednik vlade Rumor, partizanske organizacije pa so zahtevale tudi svoje zastopnike na govorniškem odru. Ker ni hotel videmski župan popustiti, je ANPI napovedala za popoldanske ure istega dne svojo manifestacijo.

V zadnjih dneh je bil v Vidmu, kot smo že omenili, dosežen sporazum. Svečanost bo otvoril videmski župan Cadetto, nato bosta govorila predstavnika dveh partizanskih združenj, in sicer poslanec Canestrini za «Federazione volontari della libertà» in poslanec Boldrini za «Associazione nazionale partigiani d'Italia». Nato bo na vrsti govor predsednika vlade Rumorja.

Uradna in čustvena manifestacija bo torej edina. Na prostranem trgu, sredi katerega stoji spomenik, se bo 25 aprila zbralo na tisoče bivših partizanskih borcev iz vse dežele. Tudi z Goriškega so bivši partizani napovedali svojo prisotnost. Prisotne bodo tudi krajevne uprave z uradnimi zastopstvi in s svojimi prapori.

Brazilski film v cineforumu

V okviru Cineforuma «Stella Mattutina» je bil na sporedu v torek zvečer film «Črni bog in plavolasi vrag», delo brazilskega režiserja Glauberja Rocha. Film sicer ni bil na programu in je zamenjal italijanskega «Diario di una schizofrenica», katerega bodo predvajali posebej in čigar inkaso bo šel v prid Rdečega križa.

«Črni bog», podobno že kot «Puške» režiserja Guerre, obravnava socialne razmere v današnji Braziliji. Revščina, politično zatiranje in verski fanatizem tvorijo mozaik, ki sestavlja film: ponovna slika torej o bednem življenju južnoameriških kmetov, ki jo režiser poda na preprost a obenem učinkovit način, da gledalca prepriča, in v vsej svoji tesnobi skoraj privlačuje. Medla fotografija, dialogi, včasih nedojemljivi, «skoki» v montaži predstavljajo ravno toliko pripomočkov, s katerimi režiser ustvarja povsem novo strukturo sintakse. In v tem tiči originalnost in tudi nekak napad zoper običajna kinematografska pojmovanja; napad, ki ga moramo sami razgaliti.

Podrobneje — z vsebinskega vidika — pa film izpade bolj revno: snov je že izčrpana in poznavalcu južnoameriških režiserjev Rocha le malo pove. Poleg tega «Črni bog» sodi v tisto skupino filmov, ki do širšega občinstva s težavo prodre in potemtakem le do neznatnih komercialnih dobičkov.

Predvajanju je kot po navadi sledila še kratka debata.

PD «Jezero» iz Doberdoba vabi svoje člane na

REDNI OBČNI ZBOR

ki bo danes, 17. aprila, ob 20. uri, v prosvetni dvorani v Doberdobu.

Na dnevnem redu poročilo predsednika in odbornikov ter načelnikov odsekov. Sledijo volitve in razno.

Kino

CORSO. 17.15: «La monaca di Monza», A. Heywood in A. Sabato. Barvni film. Mladini pod 18. letom prepovedan

VERDI. 17.15: «L'amante di gramigna», G. M. Volontè in S. Sanders. Barvni film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

MODERNISSIMO. 17—22: «Al suon di lupara», J. Effries in L. Ang; italijanski kinemaskopski film v barvah, mladini pod 14. letom prepovedan.

VITTORIA. 17.15: «L'età del malessere», H. Politoff in G. Sorel. Italijansko-francoski barvni film. — Mladini pod 18. letom prepovedan.

CENTRALE. 17.15—21.30: «I 600 di Balaklava», Tr. Hovard in V. Redgrave. Ameriški barvni film.

Tržič

AZZURRO. 17.30: «Franco e Ciccio e le vedove allegre», M. Lee, F. Franchi in C. Ingrassia. Italijanski barvni film.

EXCELSIOR. 16.00: «Un giorno di primo mattino», J. Andress. Kinemaskope v barvah.

PRINCIPE. 16.30: «I giorni della paura», R. Horton in J. Baker. Barvni film.

Nova Gorica

Soča (Nova Gorica): «Umazano delo», ameriški film — ob 18. in 20.30.

Svoboda (Šempeter): «Point blank», ameriški barvni film — ob 18. in 20.15.

Deskle: «Nenavadna zgodba Eddija Chapmana», ameriški barvni film — ob 20.

Renče: «Revolveraš z rdeče reke», ameriški barvni film.

Prvačina: «Trije neusmiljeni», ameriški barvni film — ob 20.

Šempas: «Goloroki šerif», ameriški barvni film — ob 20.

Kanal: Prosto.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna Alesani, Ul. Carducci št. 38, tel. 22-68.

VESTI IZ ŠTEVERJANA

Zdravniška oskrba kmetov je bila redna vkljub sporu z zdravniki

Večji izdatki so znižali premoženje občinske bolniške blagajne
Nad 6 milijonov izdatkov za bolnišnice in specialistične preglede

Prejšnji teden so imeli na županstvu v Števerjanu redni letni občni zbor bolniške občinske kmečke blagajne. Predsednik blagajne Danilo Bajt je podal poročilo o delu v lanskem letu.

Iz njega povzemamo, da se je prebitek v blagajni znižal od 1.022.000 lir ob koncu leta 1967 na 711.052 lir ob koncu leta 1968. To je pripisati dejstvu, da obstaja še vedno spor med združenjem zdravnikov in Zvezo kmečkih bolniških blagajn zaradi zdravniških pregledov zavarovancev. Zato morajo opravljati zdravniško oskrbo na indirekten način, se pravi zavarovanec mora sam plačati zdravnika, bolniška blagajna pa mu potem ta izdatek povrne. Ti stroški so znatno višji od prejšnjih, saj je treba plačati za zdravniški pregled v ambulanti po 1.500 lir, za pregled na domu ali ponoči pa po 3.000 lir (prej po 475 odnosno 1.000 lir). Vkljub takemu povečanju izdatkov pa kmečka blagajna ni povišala članarine, čeprav so to storili v večini občinskih bolniških blagajn drugod. Tako so letos potrošili za zdravnika članom v števerjanski občini 560.000 lir. Predsednik je izrazil upanje, da bo čim prej prišlo do dogovora z zdravniki in bodo lahko potem uvedli prejšnji sistem direktne asistence.

V bolnišnicah so imeli lani 63 bolnikov za 822 dni in je zanje izdala pokrajinska kmečka bolniška blagajna 5,7 milijona lir. Za posebne zdravniške preglede še 567.733 lir ali skupno 6,3 milijona lir. Tako so imeli naši kmetje, vkljub sporu z zdravniki, redno zdravniško in bolniško oskrbo zajamčeno. Predsednik je zaključil svoje poročilo z ugotovitvijo, da se bo po novem zakonu kmečka pokojnina zvišala od sedanjih 13.200 na 18.000 lir.

Prisotni so predsednikovo poročilo kakor tudi obračun blagajne za 1968. leto odobrili ter se pogovorili še o nekaterih tekočih zadevah v zvezi z zdravniško oskrbo naših kmetovalcev.

Dodamo naj še, da kdor izmed članov potrebuje poseben zdravniški pregled (visita specialistica), mora najprej k splošnemu zdravniku (dr. Rutar ali dr. Perhavc v Gorici) in nato z njegovim napotilom na pokrajinski urad kmečke bolniške blagajne v Gorici Ul. Bocaccio, kjer mu bodo izdali izkaz, s katerim lahko gre k določenemu posebnemu zdravniku na pregled.

15 dni bolnišnice zaradi padca s kolesa

Prejšnjo noč nekaj po polnoči so z rešilnim vozom Zelenega križa pripeljali v splošno bolnišnico v Gorici 59-letnega Marina Gugliattija iz Gorice, Ul. Don Bosco 119, ki so ga pobrali v Ul. Italico Brass, kjer je padel s kolesa, ko se je vračal domov. Zdravniki so mu ugotovili rano na desnem sencu, udarec v lobanjo ter izgubo spomina. Pridržali so ga za 15 dni na zdravljenju.

Ob stavki v Solvayju

Včerajšnja stavka delavcev kemične tovarne Solvay v Tržiču, ki se je zaključila danes ob 6. uri zjutraj, je popolnoma uspela. Dopoldne od 8.30 do 10.30 so imeli sindikalno zborovanje v prostorih CISL, kjer so ponovno poudarili zahtevo, da hočejo biti delavci točno obveščeni o razgovorih glede bodoče usode te tovarne in svojega kruha.

Med zborovanjem je tržiški župan Romani povabil na županstvo delegacijo predstavnikov delavcev ter jim pokazal brzojavko deželnega odbornika za industrijo Dulcija. V njej je Dulci potrdil, da so v teku resna pogajanja za predajo tovarne v druge roke in da bi bila zamenjava koristna ter ugodna za tržiško gospodarstvo. Vendar pa je zadeva delikatna in še ni mogoče o njej javno razpravljati. Zato je povabil delegacijo sindikatov na sestanek v Trstu, kjer jih bo sprejel danes ob 10.30 na sedežu deželne uprave, da bi se podrobneje pogovorili o zadevi.

NEGODOVANJE GORIŠKIH LOVCEV

Precejšnje debatiranje o novem lovskem zakonu

Tudi kmetje bi želeli več zaščite svoje imovine z novim lovskim zakonom

V krogih goriških lovcev se v zadnjem času mnogo govori o novem deželnem zakonu za lov, ki je v teh dneh v razpravi v ustrezni komisiji, imenovani od deželnega sveta. Do precejšnje debate je prišlo predvsem ker novi zakon pomeni, po mnenju prizadetih lovcev, korak nazaj v primerjavi z obstoječimi zakoni, ker potrjuje zaprta lovišča. To onemogoča prostim lovcem svobodni lov in na Goriškem je problem zelo občuten, ker je skoro ves pokrajinski teritorij zamrežen z zaprtimi lovišči.

Da je do takega predloga zakona prišlo je, po mnenju teh prostih lovcev, logična posledica sestave deželne posvetovalne komisije za lov. V njej tvorijo veliko večino prav zastopniki lovskih zvez, ki so za ohranitev starih privilegijev.

Polemika o novem deželnem lovskem zakonu se ne vrši samo na Goriškem, ampak tudi v videmski pokrajini. Nekateri zainteresirani napovedujejo, da bo prišlo v deželnem svetu do ostre debate o tem zakonu, zlasti o točki, ki predvideva zaprta lovišča.

Do tu prepiri med lovci. Na drugi strani barikade pa so kmetje, ki jih ti prepiri ne zanimajo. Zanima jih le to, da bi novi zakon tudi njihovo imetje zaščitil. Na zadnjem občnem zboru Kmečke zveze v Gorici smo slišali proteste kmetov, ki so tožili, da jim divjad uničuje pridelke. Po obstoječih zakonih se kmetje ne smejo braniti. Razumljivo je torej njihovo razburjenje, ki je veliko bolj upravičeno od razburjenja prostih lovcev, ki ne smejo v zaprta lovišča.

Pričakovati je, da bodo tudi zastopniki kmetov v deželnem svetu dvignili svoj glas v obrambo kmetijstva, ki je nemočno pred sedanjo zakonodajo, ki brani samo lovce.

V nedeljo, 27. aprila dan invalidov v Gorici

Pokrajinski odbor Zveze invalidov in pohabljencev (ANMIG) je na svoji zadnji seji izdelal načrt za letošnjo proslavo dneva invalidov. Proslava bo v nedeljo, 27. aprila, v vsedržavnem merilu v Perugi.

Pokrajinska proslava bo istega dne v Gorici, kjer se bodo sestali invalidi iz spodnje Furlanije. Pri kostnici na Oslavju bo imel zanje mašo nadškof Cocolin, nato pa bodo šli na Kalvarijo in na Kras. Goriški invalidi se bodo udeležili tudi deželne proslave v Trstu.

Interpelacija glede izplačila odškodnine bivšim deportirancem

Senator PSIUP za našo deželo Adelio Albarello je naslovil na zakladnega ministra v Rimu interpelacijo, v kateri zahteva pojasnila, zakaj še niso začeli izplačevati odškodnine bivšim deportirancem in svojcem iz nacističnih taborišč. Večkrat je bilo že obljubljeno, da bodo začeli z izplačevanjem take odškodnine pred koncem marca, kar pa se do sedaj, ko smo v drugi polovici aprila, ni zgodilo.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču odprta lekarna Al Redentore, dr. Ennery in De Nordis. Ul. Rosselli 23 — tel. 72340.

oglašajte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

SMRT SAMOTARJA V ULICI ASCOLI

Sredi dima so ga našli mrtvega na postelji

Zdravnik je ugotovil, da je Castellanija zadela kap - Dogorela sveča je potem zažgala posteljnino in povzročila opekline na truplu - Ogenj je povzročil okrog 100 tisoč lir škode

Včeraj nekaj po 12. uri so našli gasilci in goriška policija mrtvega v njegovem stanovanju v Ul. Ascoli št. 14 v Gorici 70-letnega učitelja v pokoju Silvija Castellanija, ki je imel v najemu podstrešno sobo pri gospodinji Antoniji Gabrijelčič, vdovi Baučer.

Ker se je že nekaj dni počutil bolj slabo, je hotela gospodinja okrog poldne do njega, da bi mu nesla nekaj za kosilo. Na njeno trkanje pa se mož ni oglasil in ko je odprla vrata je buhnil vanjo dim. Poklicala je gasilce, ki so v resnici takoj prišli, odprli vrata in našli sredi zakajene sobe na postelji Castellanija, ki je bil že mrtev; okrog njega pa je gorel pod v sobi in tudi posteljnina. Gasilci so v poldrugi uri dela pogasili ogenj, ki je prizadejal okrog 100.000 lir škode na podu, pohištvu in posteljnini.

Med tem so poklicali tudi policijo, ta pa zdravnika dr. Gregoriga. Zdravnik je ugotovil na truplu opekline zaradi ognja, ki jih je povzročila dogorela sveča, katere ostanke so našli na podu. Obenem pa je tudi ugotovil, da je smrt nastopila od 12 do 16 ur prej, se pravi že prejšnji večer zaradi srčne kapi. Po vsej verjetnosti je mož, ko se je počutil slabo, prižgal svečo, med tem umrl in ko je sveča dogorela, je nastal v sobi ogenj.

Po zdravniškem in sodnem pregledu so odpeljali truplo v mrtvašnico na glavnem pokopališču, kjer je na razpolago za obdukcijo. Policija pa je med tem ugotovila, da je pokojnik živel sam, da je bil neporočen ter živel kot samotar. Obvestili so tudi njegove sorodnike, ki živijo v Jugoslaviji, Trstu, Milanu in Vareseju.

šport šport šport šport šport

ODBOJKA — TEDENSKI PREGLED

V prvenstvu ženske B lige je praktično že vse odločeno?

Okrnjeno deseto kolo moške D lige - Začetek prvenstva v ženski C ligi

Preteklo kolo lahko bi imenovali tudi odločilno kolo za končno lestvico ženske B lige. Breg in AGI sta se v Gorici pomerila v tekmi za prvo mesto. V primeru zmage Brežank bi te že z gotovostjo osvojile prvo mesto in s tem pravico do nastopanja na kvalifikacijah za vstop v prvo ligo. To pa se žal ni zgodilo. Slovenska ekipa je zaigrala zelo raztrgano in je nudila nasprotnicam odpor le v prvem setu, v ostalih dveh pa je popolnoma popustila. Sedaj imata obe ekipi enako število točk in po vsej verjetnosti bo odločal o napredovanju količnik setov, ki pa za sedaj govori v prid Goričank. Tudi preostale tekme so za Goričanke lažje kot za Breg. Ta bo moral pomeriti svoje sile še z Casagrandejem in s tradicionalnim tekmecem, tržaškim Borom. AGI bo imel za nasprotnike Sokola in Bor. Obe šesterki pa bosta nastopili še proti Zarji.

Zarja in Sokol sta v nedeljo odigrala tekmo, ki je odločala o dnu lestvice. Vsakdo bi pričakoval borbeno in napeto srečanje, a Bazovke so povsem odpovedale in Sokol je gospodaril na igrišču po milj volji. Derbi «nizkih» je bil neprivlačen in prikazana je bila slaba odbojka, zgrešenih je bilo mnogo servisov in le tolčenje je bilo občasno uspešno.

Za tretje mesto na lestvici pa sta se v soboto pomerila Bor in Casagrande. Bor je zmagal in tako zaseda trenutno tretjo stopnico lestvice. Casagrande je v soboto povsem odpovedal in je prikazal igro (z izjemo De Savije), ki jo na naših igriščih vidimo le v nižjih ligah. Zelo slabo prestrezanje s podlahtmi, obupna prstna tehnika in dobrohoten sodnik so napravili vse tako, da so se morale borovke krepko potruditi, a to bolj zaradi svojega negotovega tolčenja. V ostalem pa je bil viden nekoliksen napredek v primerjavi z ostalimi prvenstvenimi srečanji.

Izidi:

*Bor - Casagrande 3:1
*Sokol - Zarja 3:0
*AGI - Breg 3:0

Lestvica

AGI	7	6	1	20	6	12
Breg	7	6	1	18	7	12
Bor	7	4	3	14	11	8
Casagrande	7	3	4	14	14	5
Sokol	7	2	5	8	17	4
Zarja	7	0	7	2	21	0

Prihodnje kolo:
Breg - Bor, Casagrande - Zarja, Sokol - AGI.

* * *

Prvo povratno kolo moške D lige je bilo v nedeljo zelo «razredčeno». Kar tri tekme so prenesli na kasnejši čas (1. 6. 1969). Te so: Kras - Pav, Gasilci TS - CSI Videm in Turriaco - ACEGAT. Borova druga postava je gostovala v Gorici, kjer je proti močni šesterki tamkajšnjih gasilcev doživela poraz. Plavi so zapustili za seboj pohvale vredno igro, tehnično na zadovoljivem nivoju in predvsem z mnogo požrtvovalnosti.

Začasna lestvica

Gasilci GO	10	9	1	28	7	18
ACEGAT	9	7	2	23	13	14
Turriaco	9	5	4	20	14	10
PAV	9	5	4	19	14	10
Kras	9	5	4	17	16	10
Olimpija	9	5	4	17	20	10
Gasilci TS B	9	4	5	19	21	8
Bor	10	3	7	16	23	6
CSI Videm	9	2	7	10	24	4
Torriana	9	1	8	9	26	2

* * *

V nedeljo bo na sporedu prvo kolo ženske C lige. V tem prvenstvu nastopajo poleg Bora B še naslednje šesterke: OMA, Porzio, AGI B, FARI Trst in Corridoni. Prvo kolo bo imelo naslednji razpored:

OMA - Porzio
FARI TS - AGI B
Corridoni - Bor B

f. v.

PLAVANJE — Po večmesečnem treningu

Jugoslovanka Šegrtova se je vrnila iz ZDA

Djurdja Bjedov je zbolela

Znana jugoslovanska plavalka in evropska rekorderka Mirjana Šegrt se je vrnila iz ZDA, kjer je bila več mesecev na treningu. Kot je znano so Amerikanci povabili Šegrtovo v ZDA, da bi tam trenirala pod nadzorstvom najboljših ameriških trenerjev in v družbi slovitih plavalcev. Šegrtova bi morala ostati v ZDA do avgusta, v teh dneh pa se je povsem nepričakovano vrnila v svoj rojstni kraj, v Dubrovnik.

Ob svojem prihodu je povedala, da je imela precej nepovoljne pogoje za treniranje. Ti pogoji so se precej razlikovali od onih, ki so jih obetali Amerikanci, ko so jo vabili na drugo stran Atlantika. V Long Beachu, kjer se je pripravljala v bazenu pod vodstvom slovitega trenerja Gambrila, ji namreč niso dali obljubljene štipendije in se je morala zaposliti, da bi se preživljala. Zato pa seveda ni mogla več toliko trenirati, njeni rezultati niso izpolnili pričakovanj trenerja, ki se za njo ni več tako zanimal, kot bi se moral. Šegrtova se je zato preselila v Los Altos, kjer so bili pogoji za trening povoljnejši, toda kmalu se je sklenila vrniti v Evropo, kjer je želela nastopiti na nekaterih večjih plavalnih tekmovanjih. Če bi ostala v ZDA do avgusta, bi namreč v tej sezoni nastopila v Evropi le enkrat.

Šegrtova je vsekakor med svojim bivanjem v ZDA pridobila nekaj novega plavalnega znanja, vendar ne toliko, kot je bilo pričakovati. Zdaj zopet trenira pod vodstvom svojega prejšnjega trenerja Barbierija.

* * *

Olimpijska zmagovalka Djurdja Bjedov je zbolela. Te dni bi morala odpotovati na veliki mednarodni plavalni miting v Bonn, a vse kaže, da s tem ne bo nič. Djurdja čuti že nekaj časa močne bolečine v rokah, ki so se v zadnjih dneh še stopnjevale. Zdravniki še niso mogli točno ugotoviti izvora njene bolezni. Prepustili so ji zato, naj sama odloči, če se bo udeležila prihodnjih tekmovanj ali ne. Toda če bi nastopila bi njeni rezultati ne bili izredni, saj so bili njeni treningi v zadnjih dneh zaradi bolečin v rokah precej skrčeni.

Tekmovalka novoustanovljenega smučarskega odsega SPDT Selma Micheluzzi j eletos bistveno doprinesla k uspehu barv tega društva na nekaterih tekmovanjih v naši deželi

ŠAH

V SOBOTO IN NEDELJO

Šahisti iz Opatije na gostovanju v Trstu

V soboto 19. in nedeljo 20. t.m. bo v Trstu zanimiv šahovski dvoboj. Med seboj se bosta pomerili v povratnem srečanju ekipi domačega Tržaškega šahovskega kluba in ŠK Zora iz Opatije. Obe postavi sta se pred kratkim že pomerili v Opatiji.

V soboto zvečer ob 21. uri bo na sedežu društva, v kavarni Firenze, brzoturnir na desetih deskah. V vsakem srečanju bo imel vsak igralec na razpolago le po pet minut za vlečenje potez. V nedeljo, ob 9.30 pa bo običajno moštveno srečanje.

KOŠARKA — V PRIJATELJSKI TEKMI

Mlade openske košarkarice premagale šesterko Mivarja

Ekipa Poleta bo skoraj v celoti nastopila v okviru mladinskih iger tudi za šolo «S. Kosovel»

POLET: Tavčar V., Knez 2, Sosič I. 4, Sosič R., Malalan, Smotlak, Hrovatin 6, Kraus 3, Tavčar M.

MIVAR: Collucci 1, Pregellino R. 6, Pregellino F., Verona 2, Svageli, Grancini, Bianchi, Gregori, Baroni, Paoletti.

KAZENSKI METI: Polet 1:2, Mivar 1:10.

Poletova dekleta nadaljujejo s prijateljskimi tekmami, da bi si pridobila čimveč izkušenj za bodoče nastoke (medšolsko tekmovanje in kasneje mladinske igre). Tokrat so igrala z dekleti Mivarja, proti katerim so svojo prvo uradno tekmo izgubile s 16:12. Iz samega rezultata je razvidno, da so mlade Openke od takrat napravile velik napredek. Res je, da nista v vrstah mlajših, a izkušenih in kondicijsko bolje pripravljenih nasprotnic, nastopili dve močnejši igralki, ki sta igrali v prvi tekmi; res je še, da je Polet končno nastopil s popolno postavo, kljub temu pa je treba reči, da bi z nekoliko več športne sreče in prisebnosti poletovke lahko dosegle vsaj dvakrat toliko točk.

Med «oranžnimi» so se tokrat posebno izkazale Knezova, Hrovatinova in v prvem polčasu Irena Sosič. Z običajno zmogljivostjo sta zaigrali Malalanova in Smotlakova, nekoliko pa je odpovedala visoka Krausova, ki ni znala zadostno izkoristiti svoje višine proti manjšim nasprotnicam. Izmed malih Mivarjevih igralk naj omenimo živahno Pregellinovo, ki je večkrat vnesla mnogo zmede v Poletovo obrambo

Kot smo že omenili, bo (z izjemo Knezove) celotna Poletova vrsta nastopila na letošnjem medšolskem tekmovanju za nižje srednje šole v košarki. «Oranžne» bodo igrale za šolo «Srečko Kosovel», ki je vpisala tudi moško ekipo pod vodstvom prof. Zadnika Vsekakor je treba pohvaliti zanimanje ravnateljstva omenjene šole in profesorja telovadbe Zanika. Nižja srednja šola na Opčinah bo nastopila kot prva (in do sedaj edina) slovenska šola na tem tekmovanju.

Sergij Tavčar

Tudi v Števerjanu so ustanovili slovensko športno društvo

V Števerjanu na Goriškem so ustanovili novo slovensko zamejsko športno društvo. Imenuje se «Brda» in se bo udejstvovalo v odbojki, nogometu, namiznem tenisu in nekaterih drugih športih.

Predsednik novega društva je Stanislav Klanjšček, tajnik pa Simon Komjanc.

ŠZ BOR

obvešča, da so vsak torek in petek ob 16. uri na stadionu «Prvi maj», Vrdelska cesta 7, treningi za košarkarske naraščajnike.

Goriška košarkarska ekipa Splügen Bräu je letos nastopala pod vodstvom jugoslovanskega trenerja Djerdje v italijanski B ligi izredno uspešno: v nedeljo bo odigrala pred vstopom v A ligo še zadnjo tekmo tega prvenstva. Na sliki stoje od leve proti desni: odbornik Bacchetti, trener Djerdja, Pieri, Kristancic, Mauri, Meneghel, Magnoni, Merlati, Poloniatto, Krainer, Medeot, Ponton, Comelli in športni vodja Fornasier

V tekmi reprezentanc «pod 21 leti» v Vidmu

Italija-Romunija 1:0 (0:0)

V tekmi ekip «pod 23 leti» v Grenoblu je Francija odpravila Italijo z 2:0

ITALIJA: Vecchi; Sabadini, Rimbano; Cuccureddu, Spinosi, Zaniboni; Novellini, Scala, Bonci, Marchetti, Pulici.

ROMUNIJA: Moldovan; Gruber, Jonescu; Popovici, Cretu, Stoicescu; Decu, Marica, Neagu, Tataru, Manea.

SODNIK: Lorax (Belgija).

GOL: Pulici v 25' d. p.

GLEDALCEV 10.000.

KOTI: 12:1 za Italijo.

Italija je sicer zmagala v tekmi z minimalno razliko lahko bi pa svojo premoč izrazila tudi s precej višjim izidom. Kljub temu pa srečanje ni bilo posebno lepo in tudi italijansko moštvo gledalcev ni navdušilo. Posebno je razočaral napad, ki je zapravil vsto ugodnih priložnosti.

* * *

FRANCIJA: Chaveau; Djorkaeff, Rostagni; Novi, Lemerre, Broissard, Loubet, Michel, Revelli, Horlaville, Bras.

ITALIJA: Superchi; Pasetti, Roversi; Scala, Nicolai, Santarini, Gori, Vieri, Boninsegna, Menti, Chiarugi.

SODNIK: Sminnoy (Belgija).

GOLA: 18' Horlaville in v d. p. v 10' Revelli.

GLEDALCEV: 15.000.

V Grenoblu sta se obe moštvi «pod 23 leti» pomerili na razmočenem igrišču. Francozi so bili tem srečanju precej boljši od nepreprečljivih Italijanov. Ti so v začetku še nudili nekaj odpora, kasneje pa so precej popustili in francoska zmaga je tako povsem zaslužena.

NOGOMET

Kvalifikacije za SP V. Nemčija-Wales 2:1

DRESDEN, 16. — V kvalifikacijski tekmi za svetovno nogometno prvenstvo (3. evropska skupina) je Vzhodna Nemčija premagala Wales z 2:1 (1:0).

Po tej tekmi je lestvica 3. skupine naslednja:

Italija	2	1	1	0	3:2
V. Nemčija	2	1	1	0	4:3
Wales	2	0	0	2	1:3

TENIS

Letošnje srečanje med jugoslovansko in francosko teniško reprezentanco v okviru tekmovanja za Davisov pokal bodo odigrali v Mariboru. To bo prvo srečanje za to tekmovanje, ki ga bodo opravili v Sloveniji. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzel predsednik Izvršnega sveta SR Slovenije Stane Kavčič.

HOKEJ NA LEDU

Na krajšj dopust v domovino prišel pred kratkim znani jugoslovanski igralec Jesenic Viktor Tišler. Ta odlični hokejski igralec že nekaj časa nastopa na tujem kot profesionalec. Najprej je igral v Z. Nemčiji, zdaj pa nastopa v ameriško-kanadski profesionalni ligi.

PLAVANJE

Plavalni dan odpovedan

SD Polet z Opčin, organizator Plavalnega dne, ki bi moral biti 20. t. m. v tržaškem pokritem bazenu «B. Bianchi» sporoča, da to tekmovanje iz tehničnih vzrokov odpovedal.

NOGOMET

Nogometna tekma amaterskih reprezentanc Jugoslavije in Italije bo letos 15. maja in sicer v Ljubljani.

V predtekmi tega srečanja se bosta pomerili med seboj študentske reprezentanci Ljubljanske in tržaške univerze.

NOGOMET — MLADINSKO PRVENSTVO

Mlada ekipa Gaje premagala S. Giovanni z izidom 2:1 (1:1)

V enajsterici Gaje se je zelo izkazal napadalec Radesič

GAJA: S. Grgič, Metlika, Rismondo, Stranšček, J. Grgič, B. Grgič, Vrše Radesič, P. Kralj, M. Kralj, Gojča.

S. GIOVANNI: Fragiacomo, Cavalich, Leghissa, Moratto, Vialmin, Sivitz, Milochi, Pocecco, Regani, Macchi.

Pripombe: tekmo je močno motil dež; gledalcev je bilo približno 80.

Gaja je preteklo nedeljo povsem zasluženo odnesla s svetolvanskega igrišča obe točki. Premagala je namreč enajsterico S. Giovannija. To je bila vsekakor najlepša tekma, kar so jih gajevci odigrali v letošnjem prvenstvu v tem tekmovanju. Prikazali so zelo dobro tehniko. Povezava med obrambo, sredino igrišča in napadom je bila odlična. Razen tega pa nam je ta tekma odkrila tudi novega napadalca. To je mladi Radesič, ki se je v tej prvi tekmi v vrstah Gaje zelo izkazal in je tudi dosegel zelo lep drugi gol. Seveda pa je treba pohvaliti tudi vse druge igralce, ki so v tej poslednji tekmi dali od sebe res vse sile. Svojo nalogo je uspešno opravil vratar S. Grgič, čeprav je bil sam kriv za edini gol, ki ga je prejel. V obrambi so se dobro izkazali — kot običajno — M. Kralj, Rismondo in Metlika. Vsi drugi igralci pa so ves čas nevarno oblegali vrata S. Giovannija. Zelo dobro je igro svojega moštva vodil dinamični trener Fajdiga, ki je s svojo izkušenostjo pripravil svoje moštvo moralno, kot tudi tehnično in kondicijsko.

Kratka kronika:

Gaja se je takoj po začetnem sodnikovem žvižgu podala v napad in M. Kralj je že v 4' prodrl po levi ter iz precejšnje razdalje z močnim strelom ukanil vratarja Fragiacoma.

Po tem zadetku je S. Giovanni močno pritisnil in je v 15' tudi izenačil. Zaradi grobe igre gajevcev je sodnik dosodil kazenski strel v korist Svetolvančanov. Vratar S. Grgič je dobro vodil svoj obrambni zid, toda sam se je postavil napačno. Milocchi ni streljal močno, toda S. Grgič je bil preveč zakrit in žoga se je počasi skotalila v mrežo.

Po izenačenju so gajevci prevzeli vajeti igre v svoje roke, toda obramba S. Giovannija je odbila vse njihove napade.

V drugem polčasu je bilo srečanje bolj napeto in zanimivo. Napadi so se vrstili na eni in drugi strani. V 10' je Regani sprožil iz kratke razdalje močan strel a S. Grgič je zelo prisebno zastavil žogi pot. V 20' se je isti igralec zopet sam znašel pred vrati Gaje, toda vratar je uspel tudi tokrat preusmeriti žogi pot v kot.

Takoj po tej akciji je B. Grgič prodrl med vsemi nasprotnimi igralci ter iz kota podal visoko žogo proti vratom, kjer jo je Radesič z glavo diagonalno usmeril v vrata V 30' je P. Kralj iz velike razdalje streljal zelo močno, a nasprotni vratar je s pravim akrobatskim skokom zavrnil nevarnost. V zadnjih minutah je S. Giovanni močno pritiskal, a izida ni uspel več spremeniti.

Ta zmaga Gaje je še posebno pomembna, ker je v vrstah S. Giovannija igralo precej članov prve enajsterice, med temi tudi Macchi. Toda vse to ni zadostovalo in požrtvovalni igralci Gaje so ostali neporaženi.

PETER

JUGOSLOVANSKI NOGOMETNI POKAL - POLFINALE

Hajduk-C. zvezda 1:0 Dinamo-Partizan 4:2

V polfinalni tekmi za pokal Jugoslavije je Hajduk danes v Splitu pred 25.000 gledalci z golom Nadoveze v 85 premagal Crveno zvezdo iz Beograda z 1:0 (0:0).

V drugi polfinalni tekmi v Beogradu je zagrebški Dinamo pred 45.000 gledalci premagal Partizana s 4:2. Zanimivo je, da se je tekma v rednem času in po dveh podaljških po petnajst minut končala brez golov. Tekmo so odločile enajstmetrovke. Najprej so streljali igralci Partizana. Od petih strelov je izvrstni vratar Dinama Dautbegović ubranil tri. Partizanov vratar Turković pa je moral nasprotno štirikrat po žogo v mrežo.

To je bilo po 19 letih prvič, da so se te štiri enajsterice zopet srečale v polfinalu tega tekmovanja. Leta 1950 so namreč te ekipe prav tako zmagale v četrtfinalu le da so se v polfinalu pomerile med seboj v nekoliko drugačnem razporedu: Dinamo je igral s Hajdukom, Crvena zvezda pa s Partizanom. V finalu je tedaj zmagala Crvena zvezda, ki je premagala Partizana z 1:0.

Največ zmag v tem tekmovanju je doslej slavila Crvena zvezda, ki je osvojila jugoslovanski nogometni pokal sedemkrat, zadnjič lani. Letos pa se bosta potegovala za ta pokal Hajduk in Dinamo.

5. MAKS ZADNIK

Med Snežnikom in morjem

Spomini na NOB - Istrski odred v Brkinih in Istri

V temni in megleni noči smo zašli in se zgubili, nato pa hodili po jarkih, blatnih poteh in grmovju več kot 3 ure. Čeprav nerad, sem moral tovarišem le priznati, da smo zašli in bomo morali tu nekje predaniti, ker ne vemo točno, kje smo. Nikjer nobene luči, vse se mi je zdelo neznano in nenavadno. Vedel sem, da smo v nevarnem kraju, in res smo zjutraj ugotovili, da smo komaj 150 metrov od nemškega stražarja pri železniškem mostu blizu Male Bukovice.

Čepeli smo v šopu grmovja, ne da bi se mogli ganiti ves dan. Bilo je nevarno, da nas zavohajo psi ali odkrije sovražna patrola, vendar smo imeli srečo. Nič takega se ni zgodilo. Zvečer smo srečno prešli čez progo in cesto in se vrnili v Brkine. Bili smo sicer lačni, vendar veseli, da smo se rešili iz tako hude nevarnosti. Na Kovčicah so nas lepo sprejeli tovariši: Branko, Iskra in Pišot. Kuhar Mirko Lukač pa je hitro poskrbel za naš «želodčni blagor».

Radovednim tovarišem, ki sta se jim pridružila še Janko Jelinčič in Jože Butinar, sem povedal našo trpko zgodbo, kako smo prekoračili cesto, nismo pa mogli najti železnice, čeprav je bila le nekaj deset metrov stran. Zjutraj pa smo se znašli spet na njeni drugi strani, ne da bi se kdo izmed nas spominjal, kdaj smo se v nočnem pohodu spet vrnili čeznjo, potem pa v strahu ves dan čepeli pred nosom Nemcev.

Zgodbo so sprejeli z burnim smehom in pohvalo, ki sem jo razumel in sprejel kot grajo.

TRETJI IN NAJNEVARNEJŠI KURIRSKI POHOD

Med 25. in 30. oktobrom 1943 sem moral že tretjič z nujno kurirsko pošto in tremi tovariši potovati na štab XIV divizije, čeprav so prihajale z Mašuna in Notranjskega vznemirljive vesti. Štab odreda je bil še vedno na Kovčicah. Medtem sta se vrnila iz Istre obveščevalca Kamilo Kratochwill in Tone Mavrič. Od tam je prispel v Brkine tudi dr. Janez Kanoni, znani slovenski psihiater. Okoli 12. ure sta me poklicala komandant Iskra in komisar Branko ter mi povedala, da bom spremljal v Slovenijo za narodnoosvobodilni boj pomembne tovariše in odnesel dragoceno pošto na štab XIV. divizije. Rekla sta mi tudi, da moram zaupane mi tovariše za vsako ceno varno prepeljati čez progo in cesto na Notranjsko. Obljubil sem jima, da bom storil vse, kar bom zmogel in kar je od mene odvisno. Hkrati pa smo se vsi zavedali, da ne bo lahko v najhujšem razmahu nemške ofenzive prekoračiti Reko, dvakrat železniško progo in tri ceste ter se prebiti v snežniške gozdove.

S KOVČIC NA VREMŠČICO

Ker je bila med Pivko in Ilirsko Bistrico ter južno od nje sovražna ofenziva že v polnem razmahu, je bilo treba izbrati za prehod smer: Ostrožno brdo — Košana in čez Vremščico ter nekje med Pivko in Postojno prečkati železnico in cesto. Teh krajev nisem dobro poznal, zato me je še huje skrbelo, ali bom zmogel opraviti nalogo štaba in opravičiti izkazano mi zaupanje; čeprav sem bil trdno odločen, da storim vse, kar zmorem, mi to še ni zagotavljalo, da bom zaupano mi dolžnost tudi uspešno opravil. Morda bo sedaj izzvenelo neskromno, če zapišem, da sem tedaj neomajno celo predrzno zaupal v svojo iznajdljivost in vzdržljivost, čeprav sem se hkrati zavedal, da ne smem izključiti neprijetnega presenečenja. Računal sem tudi, da so po vseh primorskih vaseh in krajih naši zanesljivi ljudje, predani NOB, ki nam bodo pomagali skozi vse težave.

Obremenjen s skrbjo in mešanimi občutki sem se ob 14. uri na Kovčicah seznanil s tremi tovariši, ki jih bom spremljal. Dva sem že poznal. Tudi s tretjim sem se kmalu sprijaznil, saj je bil prikupen. Najprej smo potovali na Tatre in od tam čez dolino Smagorja in okoli 18. ure prispeli na Ostrožno brdo. Kanoni, šegav mož, srednjih let, s plešasto ovalno glavo, je med potovanjem razdiral mastne šale in ga polnil s prijetno domačnostjo. Na Ostrožnem brdu sta nas že čakala kurirja z brkinske karavle: Drago (Karlo Dujmović s Tater) in Rudi Dodič*) doma iz Obrova. V zelo temni noči smo se napotili po vaški poti iz vasi proti Ambrožičevemu mlinu, ki je ob cesti Ilirska Bistrica — Divača. Hodili smo pazljivo in v razdalji po 5 metrov, zavedali smo se, da povsod preži nevarnost. Že preden smo se približali mostu čez Reko, ki je približno 100 metrov od mlina, nas je neki šum ob poti vznemiril. Hitro smo skočili v zaklone — in z na strel namerjenim orožjem pazljivo prisluškovali v temo, ker pa se ni nič več zganilo, smo šli naprej, hitro prešli čez cesto ter se napotili proti Stari Sušici in Košani. V nekem grmovju ob križpotju smo se ustavili. Kurirja sta odložila nahrbtnike ter nas obvestila, da smo prispeli na «javko». Tam smo čakali celo uro, da sta okoli 23. ure prišla kurirja s karavle pod Vremščico, ki ju nisem poznal. Po kratkem pogovoru in izmenjavi pošte sta nas kurirja spremila naprej čez progo Ljubljana — Trst na njihovo karavlo, ki je bila v bukovem gozdičku pod Vremščico nekje med Pivko in Prestrankom.

Okoli 2. ure sta nas kurirja pustila v nekem grmovju majhni jasi in nam rekla, naj tu prenočimo, ker je zaradi varnostnih razlogov prepovedano voditi potnike na kurirske karavle. Preostali del mrzle noči smo prespali, zaviti v šotore na prostem. Tam smo potrpežljivo čakali ves naslednji dan in zrli v pivško dolino, polno nemških vojakov. Kurirji pa so nam prinesli kosilo in večerjo ter tako skrbeli za našo varnost. Ko se je znočilo, smo v spremstvu dveh drugih kurirjev potovali dalje proti progi Pivka — Postojna. Že preden smo prišli k progi severno-vzhodno od Prestranka, smo se ustavili, ker smo prispeli na javko ali punkt, kot so kraj srečanja imenovali kurirji. Minuto pozneje sta prispela tudi kurirja karavle P1, ki je bila nad Juriščami v snežniških gozdovih.

PRIJELI SMO UBEŽNIKA — GLAVA DR. KANONIJA

Spet so si kurirji izmenjali pošto in naročila in se pripravljali na vrnitev, ko smo s strani proge zaslišali hrup po kamniti stezi. Stopili smo v zaklone in prihajajoča zavarovali. Bila sta ubežnika iz XIII. brigade, doma s Krasa. Izjavila sta, da sta se v bojih v Cerkniški dolini zgubila in se vrnila v domače kraje, kjer se bosta ponovno vključila v partizanske enote. Ubežnika sta odšla s kurirjema, ki sta se vračala v Vremščico. Mi pa smo se pazljivo napotili proti progi in jo prekoračili nekje pri vasi Slavina, ne da bi naleteli na telefon. V bližini proge smo hodili zelo pazljivo in se vsakih nekaj metrov ustavili in prisluškovali v noč, da bi slišali šum vlakov ali ropot sovražnikovih korakov. Potem smo se napotili proti severovzhodu, proti vasem Trnje in Palčje ter mimo njih proti Javornikom. Noč je bila temna in oblačno nebo je zakrivalo zvezde. Kurirja nista dobro poznala poti, zato smo nekje v gozdu pod Javorniki izgubili pravo stezo in zašli.

*) Leta 1944 je padel, ko je prečkal cesto Reka — Trst pri Obrovu.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I, Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečno 800 lir, vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir, SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-270/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Publicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst